



**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi  
Eğitim Bilimleri Enstitüsü  
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı  
Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı**

**TÜRKÇE BİRİNCİ SINIF YAZI PROGRAMININ ÖĞRETMEN,  
VELİ GÖRÜŞLERİNE VE ÖĞRENCİ YAZILARINA GÖRE  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Pınar ONUK KILINÇ**

**Tez Danışmanı  
Yrd. Doç. Dr. Derya ARSLAN**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Burdur, 2013**



**T.C.  
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi  
Eğitim Bilimleri Enstitüsü  
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı  
Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı**

**TÜRKÇE BİRİNCİ SINIF YAZI PROGRAMININ ÖĞRETMEN, VELİ  
GÖRÜŞLERİNE VE ÖĞRENCİ YAZILARINA GÖRE  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Pınar ONUK KILINÇ**

**Tez Danışmanı  
Yrd. Doç. Dr. Derya ARSLAN**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Burdur, 2013**



**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ  
ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU**

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 31.05.2013 tarih ve 2013/41-2 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 12.06.2013 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Pınar ONUK KILINÇ 'ın Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının Öğretmen, Veli Görüşlerine ve Öğrenci Yazılarına Göre Değerlendirilmesi konulu tez çalışması Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

**JÜRİ**

**ÜYE** : Yrd. Doç. Dr. Derya ARSLAN  
(Tez Danışmanı)

**ÜYE** : Doç. Dr. Emine BABAOĞLAN  
(Jüri Başkanı)

**ÜYE** : Yrd. Doç. Dr. Rafet AYDIN

**ONAY**

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

**İMZA/MÜHÜR**

## Bildirim Sayfası

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

01/07/ 2013

Pınar ONUK KILINÇ

## ÖZET

### **Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının Öğretmen, Veli Görüşlerine ve Öğrenci Yazılarına Göre Değerlendirilmesi**

**Pınar ONUK KILINÇ**

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de uygulanmaya başlanan birinci sınıf Türkçe yazı programını, eğitim programının öğeleri açısından sınıf öğretmenlerinin, velilerin görüşlerine ve 1-5. sınıf öğrencilerinin yazılarına göre değerlendirmektir. Bu araştırmada 2005 yazı programına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek, öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. 2009-2010 eğitim öğretim yılında Burdur il merkezi devlet okullarında görev yapmakta olan, sınıf öğretmenleri, Seviye Belirleme Sınavı (SBS) sıralamalarına göre seçilen sekiz ilköğretim okulu velileri ve SBS sıralamasına göre orta düzeyde başarı gösteren okullar arasından seçilen bir ilköğretim okulunun 1–5. sınıf öğrencileri çalışmaya katılmıştır. Öğretmen anketi 131 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Veli anketi uygulanan okullar ve öğrenci yazılarının incelendiği okul kura yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, öğretmen anketi, veli anketi ve “1-5. Sınıf Öğrenci Yazılarını Değerlendirme Formu” ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalamanın yanı sıra t testi ve ANOVA istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, cinsiyetlerine ve kıdemlerine göre anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmenin, öğretmenleri olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde eğitim düzeyleri bakımından anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre veliler, bitişik eğik yazıya olumlu baktıklarını ancak bu yazının öğreniminde yeteneğin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerinde, sınıflarına göre anlamlı fark bulunamamıştır.

**Anahtar Sözcükler: Bitişik eğik yazı, Türkçe birinci sınıf yazı programı, yazı**

## ABSTRACT

### **Evaluation Of The Turkish First Grade Writing Programme (2005)**

**Pınar ONUK KILINÇ**

The purpose of study is evaluate the first grade Turkish writing programme depending on teachers' and parents' opinions and also students writing performances. In this study, survey model was used to depend teachers' and parents' opinions and students writing performances about first grade Turkish writing programme (2005). The study group was composed of 131 teachers who were working at public schools in Burdur city center in 2009-2010 academic year. This study was made with eight groups of parents who were chosen by SBS levels. And study was also made with 1-5 th grade students of a school wich was chosen by SBS levels. Sample of parents' and students' was selected with the draw method. The data of the study were gothered using "Questionnaire of teachers", "Questionnaire of parents" and "The evaluation form of 1-5 th grade students' writing". In the analysis of the data; frequency, percentages, aritmetic means furthermore t test and ANOVA statistical techniques were used. As a result of the study teachers' opinions about Turkish first grade writing programme, are not varied according to sex and profession in priority. Also to teach reading and writing with cursive handwriting impact negatively teachers at first grade. Parents' opinions about Turkish first grade writing programme are not varied according to their graduation levels. According to an other result of the study, parents have positive view about cursive handwriting but parents define that talent is necessary to learn cursive handwriting. 1-5<sup>th</sup> grades' students cursive handwriting growth is not varied according to students' grades.

**Key Words: Cursive handwriting, Turkish first grade writing programme, handwriting**

## ÖNSÖZ

İnsan doğumdan ölüme kadar olan süreçte toplum içerisinde yaşar. Toplum içerisinde yaşantı sürdürebilmenin şartı ise iletişim kurmaktır. Duygu, düşünce ve isteklerimizi gösterebilmek için iletişim araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yazı da en temel ve en eski iletişim araçlarından birisidir. Yazma ise duygu, düşünce ve olayın yazı ile anlatılmasıdır. Yazma öğretimine ülkemizde ilköğretim birinci sınıftan itibaren başlamaktadır ve yazı öğretimi Türkçe dersi programı içinde yer almaktadır. 2005 programıyla birlikte ilkokuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanması belirtilmiş ve 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren bitişik eğik yazı ile ilkokuma yazma öğretimine geçilmiştir. Bu durum birtakım sorunları da beraberinde getirmiş, okuma yazmaya dik temel yazıyla mı yoksa bitişik eğik yazıyla mı başlanması konusunda birtakım tartışmalar doğmuştur. Bu programı uygulayan öğretmenlerin görüşlerine, öğrenci yazılarına ve veli görüşlerine ihtiyaç duyulmuştur. Bu tartışmalardan yola çıkılarak yapılan tarama sonucu alanyazında sınırlı sayıda araştırma bulunduğu görülmüştür. Bu araştırmada 2005 Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının öğretmen, veli görüşlerine ve öğrenci yazılarına göre değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu yönüyle bu araştırmanın yazı programının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmamın her aşamasında bilgi ve birikimleriyle bana yol gösteren, karşılaştığım her zorlukta güler yüzüyle bana destek olan ve birlikte çalışmaktan onur duyduğum çok değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Derya Arslan'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Hayatım boyunca beni hiç yalnız bırakmayan, benden sevgi ve desteklerini esirgemeyen annem Zeynep Onuk'a, babam Ese Onuk'a ve kardeşim Serdar Onuk'a çok teşekkür ediyorum. İlk günden beri manevi desteğini hiç esirgemeyen her ihtiyaç duyduğumda yanımda olan eşim Cem Kılınç'a çok teşekkür ediyorum. Tecrübelerinden her daim yararlandığım, araştırma sürecinde bana destek olan aynı zamanda emekli öğretmen olan teyzem Hatice Göçmen'e her zaman yanımda olduğu için teşekkür ediyorum. Ayrıca araştırmamda bana yardımcı olan tüm hocalarıma ve araştırmaya katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum.

Pınar ONUK KILINÇ



## İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	x
BÖLÜM.I.....	11
GİRİŞ.....	11
1.1. Araştırmanın Önemi.....	14
1.2. Araştırmanın Amacı.....	16
1.2.1. Alt Problemler.....	16
1.3. Sınırlılıklar.....	17
1.4. Varsayımlar.....	17
1.5. Tanımlar.....	17
BÖLÜM.II.....	19
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	19
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	19
2.1.1. Yazı Nedir?.....	19
2.1.2. Yazının Önemi.....	20
2.1.3. Yazı Biçimleri.....	21
2.1.3.1. Dik Temel Yazı.....	21
2.1.3.2. Bitişik Eğik Yazı.....	21
2.1.4. Yazı Öğretiminde Kullanılan Başlıca Araçlar.....	23
2.1.4.1. Yazı Defteri Kağıt ve Kartonlar.....	23
2.1.4.2. Yazı Kalemleri.....	24
2.1.4.3. Kalem Kullanmayı Kolaylaştıran Araçlar.....	24
2.1.4.3.1. Pencil Grip.....	24
2.1.4.3.2. Pencil Pal Rings.....	24
2.1.4.3.3. Handi Writer.....	25
2.1.4.4. Kalemtraş ve Silgi.....	25
2.1.4.5. Yazı Tahtaları.....	25

2.1.4.6. Masa ve Sıralar.....	25
2.1.4.7. Ses Öğretim Diskleri.....	26
2. 1.5. Yazı Öğretimi.....	26
2.1.5.1. Analiz Yöntemleri.....	27
2.1.5.2. Sentez Yöntemleri.....	28
2.1.5.3. Yazı Güçlükleri.....	28
2. 1.6. Yazı Öğretimini Etkileyen Faktörler.....	29
2.1.6.1. Oturuş .....	29
2.1.6.2. Kas Gelişimi.....	30
2.1.6.3. Yönler.....	31
2.1.6.4. El Tercihi.....	32
2.1.6.5. Boşluklar.....	32
2.1.6.6. Kalem Tutuşu.....	32
2.1.6.7. Defterin ve Kağıdın Pozisyonu.....	33
2.1.6.8. Yazma Hızı.....	33
2.1.6.9. Çizgi Takibi.....	34
2.1.6.10. Aile Etkisi.....	34
2.1.7. Diğer Ülkelerde Yazı.....	36
2.1.8. Yazı Programları.....	37
2.1.8.1. 1981 ve 2005 Yazı programları.....	38
2.1.9. Yazı Değerlendirme.....	41
2. 2. İlgili Araştırmalar.....	42
2.2.1. İlkokuma Yazma Öğretimi.....	42
2.2.2. Bitişik Eğik Yazı.....	48
BÖLÜM III.....	55
YÖNTEM .....	55
3.1. Araştırmanın Modeli.....	55
3.2. Evren ve Örneklem.....	55
3.3. Veri Toplama Araçları.....	57
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	60
BÖLÜM IV.....	61
BULGULAR VE YORUM.....	61
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	61
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	77

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	83
BÖLÜM V .....	85
SONUÇ VE ÖNERİLER .....	85
5.1. Sonuç.....	85
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	85
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	86
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	87
5.2. Öneriler.....	87
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	98
EK-1: İzin Belgesi.....	99
EK-2: Öğretmen Anket Formu.....	100
EK-3: Veli Anket Formu.....	104
EK-4: Öğrencilere Yazdırılan Metin .....	106
EK-5:Öğrenci Yazısı Değerlendirme Formu .....	107
ÖZGEÇMİŞ.....	108

## SİMGE VE KISALTMALAR

SBS	: Seviye Belirleme Sınavı
STCY	: Ses Temelli Cümle Yöntemi
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Akt	: Aktaran
n	: Katılımcı Sayısı
f	: Frekans
Ss	: Standart Sapma
$\bar{x}$	: Aritmetik Ortalama
t	: t degeri (t-Testi için)
p	: Anlamlılık Düzeyi
F	: F Degeri (Anova için)
sd	: Serbestlik derecesi

## TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
1. Bitişik eğik yazı ve dik temel yazının özellikleri.....	22
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri .....	56
3. Araştırmaya katılan velilerin kişisel bilgileri.....	57
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri.....	57
5. Harflerin metin içindeki dağılımı.....	59
6. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının kazanımları ile ilgili görüşleri.....	62
7. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının içeriği ile ilgili görüşleri.....	65
8. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının öğrenme öğretme durumları ile ilgili görüşleri.....	66
9. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının değerlendirme boyutu ile ilgili görüşleri.....	74
10. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinin kıdemlerine göre durumu.....	76
11. Öğretmenlerin birinci sınıf okutma sayılarına göre t-testi sonuçları.....	76
12. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre t-testi sonuçları.....	77
13. 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile İlgili Veli Görüşleri.....	78
14. Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinin eğitim düzeylerine göre durumu.....	82
15. İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerinin öğrencilerin sınıflarına göre durumu.....	83
16. İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri.....	84

## BÖLÜM I

### *Giriş*

İnsanlar yaşam boyu bilgiyi yaymak, aktarmak ve sağlıklı iletişim kurmak için yazıya gereksinim duymaktadır. Yazı, konuşmaya göre duyguları ifade etmek için son derece etkili bir araçtır (Artut, 2005). İnsanlar yazıyı ilk çağlardan bu yana kendini ifade etmek için kullanmaktadır (Donoghue, 2009). Yazma ise duygu, düşünce ve olayın yazı ile anlatılmasıdır. Yazma konuşma gibi bir anlatım yoludur ancak ondan ayrı beceriler gerektirmektedir (Demirel, 1996).

Kültürün devamlılığını yazılı metinler ve sözlü iletişim sağlamaktadır. Bu nedenle yazı hem uygarlıkların hem de insanların gelişiminde ve sürekliliğinde önemlidir. İnsanlar konuştukları dille düşünürler. Düşünme insan için olmazsa olmaz bir aktivite olduğundan onları dile getirmek veya kâğıda dökmek de kaçınılmazdır. Yazma da beyinde yapılandırılmış düşüncelerin yazıya dökülmesi işlemidir (Öz, 2005).

Yazıyı kullanılış ve şekil bakımından farklı gruplara ayırmak mümkündür. Kullanılışı bakımından, 'Günlük El Yazısı' ve 'Dekoratif Sanat Yazıları', şekil bakımından 'Dik Temel Yazı' ve 'Bitişik Eğik Yazı' olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (İlköğretim Programları, 2003; Güneş, 2007). M.E.B.(Milli Eğitim Bakanlığı) İlköğretim Programı (2003)'nda ise yazı, 'Dik Temel Yazı', 'Bitişik Eğik Yazı', 'Dik Eğik Yazı' ve 'Bitişik Dik Yazı' olmak üzere dört şekilde yer almaktadır.

Eğitimcilerin okula yeni başlayan öğrencilerde önemle üzerinde durduğu konulardan biri etkili ve güzel yazı öğretimidir. Bunun nedeni çocukluk yıllarında öğrenilen bu becerilerin bireyin hayatı boyunca sürmesidir. Bu nedenle yazı, yazı öğretimi ile yöntemleri üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmış ve en uygun yöntemler ve yazı biçimleri belirlenmiştir (Güneş, 2006). Bilgi edinimi ve aktarımı, büyük ölçüde okuma ve yazmaya dayanmaktadır. Çünkü okuma, sistemli bilgi edinmenin, farklı bakış açıları kazanmanın, doğru ve sağlam sonuçlara varabilmenin temelini oluşturur. Aynı şekilde toplumunun en önemli gereksinimlerinden biri; işlek, okunaklı bir yazı becerisidir (Duran, 2009). Okunaklı ve işlek yazı öğretiminde analiz ve sentez yöntemleri kullanılmaktadır (Güneş, 2000). Yazı öğretiminde dikkat edilmesi gereken bazı unsurlar bulunmaktadır. Bunların başında öğrencinin hazırbulunuşluğu, ailenin

etkisi ve yazı öğretimi esnasında özellikle öğretmenin dikkat etmesi gereken; yönler, boşluklar, el tercihi, kalem tutuşu, defterin pozisyonu, yazma hızı ve kas gelişimi gibi unsurlar gelmektedir (Özdemir, 2008).

Yazı öğretimi, bireyin zihinsel gelişiminin ilköğretim çağında ne kadar hızlı olduğu düşünüldüğünde, ilköğretimin ilk ve en önemli çalışmalarındandır. Yazı öğretimi okuma öğretimi ile birlikte ele alınmakta ve öğretilmektedir. Bu nedenle genellikle çocuğun okula başladığı yıldan itibaren yazı öğretimine başlanmaktadır (Güneş, 2000). Yazı öğretiminde başarı sağlamak için öğrenciyi yazmaya istekli hale getirmek ve yazma verimliliğinin artırılması gerektiği söylenebilir.

Yazı öğretiminde kil, plastilin, fasulye, plastik çöpler, kum ve oyun hamurları, yazı defterleri ve kağıtlar, yazı kağıt ve kartonları, yazı kalemleri, kalemıraş ve silgiler, yazı tahtası ve tebeşirler, bazı bilgisayar programları, büyük ve küçük harfler tablosu kullanılmaktadır (Özdemir, 2008). Son zamanlarda yazı öğretim CD'leri de kullanılmaktadır ([www.top.com.tr/TOPSES/TopSes-1.htm](http://www.top.com.tr/TOPSES/TopSes-1.htm), 2013). Ayrıca pencil grip ve handi writer gibi yazı araçları da bitişik eğik yazı öğretiminde kullanılmaktadır ([www.handithings.com/handiwriter.htm](http://www.handithings.com/handiwriter.htm), 2013).

Avrupa ve Amerika' da hem dik temel yazı hem de bitişik eğik yazı ile okuma yazma öğretilmektedir. Fransa, Almanya, Norveç, İngiltere, İsveç, Belçika, İrlanda başta olmak üzere, pek çok Avrupa ülkesinde bitişik eğik yazı ile okuma yazma öğretimi yapılmaktadır (Güneş, 2006). Amerika' da ise ilkokuma yazma öğretiminde farklı bölgelerde farklı yöntemler kullanılmaktadır. Kullanılan bu yöntemlerde bitişik eğik yazıya 3. sınıfta geçilmektedir (Wallace ve Schomer, 1994). Türkiye'de 2005 Türkçe programı ile bitişik eğik yazıya geçilmiştir. Bitişik eğik yazı birinci sınıftan itibaren okuma yazma öğretiminde kullanılmaya başlanmıştır (M.E.B. Program Kılavuzu, 2005).

Türkiye'de Cumhuriyet döneminden günümüze kadar olan sürede eğitim ve öğretim programlarında farklı zamanlarda farklı uygulamalara gidildiği görülmektedir. Zaman içerisinde değişen ihtiyaçlar program geliştirme çalışmalarının süreklilik göstermesine neden olmuştur. 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası)'yla tüm öğretim kurumlarının M.E.B. bünyesinde toplanması ile bu değişim süreci başlamış ve bundan sonraki 1926, 1948, 1950, 1968, 1981 ve 2005 yıllarında ilköğretim programlarında yenilikler yapılmıştır (Demirel, 2007).

Cumhuriyet ilan edildikten sonra, 1924 ve 1926 İlkokul Programlarında; Elifba'nın öğretimine dayalı okuma yazma çalışmaları bulunmaktadır. Her iki programa da, Türkçe Derslerinin içindeki ilk okuma-yazma çalışmaları dışında, ikinci sınıftan itibaren başlayan bir Yazı Dersi yerleştirilmiştir. 1928 yılında Harf Devriminin yapılmasıyla yeni Türk Alfabesine geçilmiş, 1926 Programında belirtilen bazı tavsiyelerden vazgeçilmiştir (Cemaloğlu, 2000).

1936 programında yazı dersinin adı ve sınıflara göre süreleri aynı kalmıştır. 1948 ilkokul programında ilk okuma yazma çalışmaları Türkçe dersi içinde yer almıştır. Daha önceki programda olduğu gibi ikinci sınıftan itibaren başlayan ayrı bir yazı dersi bulunmaktadır. Programda bitişik eğik yazı ile ilgili ayrı bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümde okuma yazmanın dik yazı ile öğrenilmesinden sonra beşinci sınıfta bitişik eğik yazıya geçileceğine değinilmiştir. 1968 programında yazı dersi Türkçe dersinin içine alınmıştır. Programa daha öncekilerden farklı olarak, okuma ve yazma öğretimi ile ilgili açıklamaların yer aldığı bir bölüm ilave edilmiştir (M.E.B., 1968). Türkçe Dersi Programı; Sözlü ve Yazılı Anlatım, İmla, Dilbilgisi, İnşat ve Yazı olarak bölümlendirilmiştir. İlk Okuma ve Yazma Öğretimi bölümündeki 5. maddede; ilk okuma ve yazmaya başlarken programın çizdiği yazı esaslarına uygun olarak büyük ve küçük harfler birlikte öğretilmelidir, denilerek bu konuda daha önceki programlara göre bir değişikliğe gidilmiştir (Uysal, 2008).

1981 ilköğretim Türkçe dersi yazı programı 1968 programıyla benzer özellikler taşımaktadır. Ancak yazı programı açısından 1981 programının içeriği incelendiğinde çok fazla ayrıntıya yer verildiği ve öğretimin yanında araç gereç kullanımının da ayrıntılı olarak anlatıldığı görülmektedir. 1981 yazı programında bitişik eğik yazıya ikinci sınıfın ikinci döneminde geçilmektedir. Yine bu programda kazanımların yerine amaçlar ifadesi yer almaktadır, amaçlar ise öğretmenin yapacağı işler olarak ifade edilmektedir ve programda davranışçı yaklaşım benimsenmektedir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

Türkiye'de 2005 programıyla birlikte ilkokuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanması kararlaştırılmış ve 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren bitişik eğik yazı ile ilkokuma yazma öğretimine geçilmiştir. Bitişik eğik yazı öğretiminin dik temel harf öğretiminden bir takım farklılıkları vardır. Bitişik eğik yazıda harfler birleştirilirken, dik temel yazıda harfler bağımsızdır. Bitişik eğik yazıda kalem kelimenin sonunda



kalkarken, dik temel yazıda her harfin ve çizginin sonunda kalkar. Bitişik eğik yazıda çizgilerin üzerinden tekrar gitmek gerekirken, dik temel yazıda çizgilerin üzerinden tekrar gidilmemektedir. Bitişik eğik yazı eğik yazılırken, dik temel yazı dik yazılmaktadır. Türkiye’de yazı programları Türkçe dersi programı içerisinde verilmektedir. Değişik zamanlarda yapılan program geliştirme çalışmalarından İlköğretim Türkçe Programı da etkilenmiştir. Yazı programı da değişen eğitim öğretim programlarından etkilenmiş zaman içinde farklı şekillerde uygulanmış ve bu uygulamalar karmaşaya neden olmuştur (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003; M.E.B. Program Kılavuzu, 2005). 2005 programında; ilk okuma ve yazma öğretiminde tek tip yazı önerilmektedir. Dik temel yazının öğretilmesiyle ilgili hiçbir maddenin programda yer almamasına karşın okuma araç gereçlerinin ve gündelik hayatta karşılaşılan yazı materyallerinin dik temel yazıyla yazılmış olması ilk okuma yazma öğretiminde kullanılması gereken yazı hakkında yeniden tartışmalara neden olmuştur (Akyol, 2006).

Yazı öğretimiyle ilgili dik temel harfle başlamanın mı, yoksa eğik harfle başlamanın mı okuma üzerinde daha etkili olacağı konusundaki araştırmalar kesin sonuçlar ortaya koymaktan uzaktır (Akyol, 2007). Bu konu ile ilgili olarak yapılan araştırmaların bazılarında bitişik eğik yazının kullanımında öğretmenlerin sorun yaşadığı ayrıca öğrencilerin bu yazıyı yazmakta zorluk çektiği sonucuna ulaşılmıştır (Çevik, 2006; Babayiğit ve Konderalı, 2009; Gülbaş, 2008; Şahin, 2010; Şahin ve Akdal, 2010; Turan, 2007). Öte yandan bazı çalışmalarda ise öğretmenlerin dik temel harfler yerine çeşitli nedenlerden dolayı bitişik eğik yazıyı tercih ettikleri ortaya konmaktadır (Akyol, 2007; Arslan ve Ilgın, 2010; Bilir, 2005; Coşkun, 2011; Güneş, 2006; Karadağ, 2005; Ş. Tok, T. N. Tok ve Mazi, 2008; Turan, 2010; Uysal, 2008).

### *1.1. Araştırmanın Önemi*

Eğitimde niteliğin geliştirilmesi, eğitim kurumlarının en önemli uğraşlarından birisi olmuştur. Eğitimin niteliği büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe, toplumdaki ve bilim alanındaki değişmelere göre yeniden düzenlendikçe, diğer bir deyişle programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin de artması beklenmektedir. Değerlendirme de program geliştirme sürecini tamamlar ve yeni gelişmelere olanak hazırlamaktadır. Eğitim sürecinde değerlendirme genellikle iki amaca yönelik olarak yapılmaktadır. Bunlardan birincisi öğrenci başarısını değerlendirerek yani ürüne bakarak bir dersin hangi öğrenciler tarafından tekrar edilmesi gerektiğine karar verilmektir. Diğer eğitim programının

etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve aksaklıkların programın hangi öğe ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli düzeltmelerin yapılmasıdır. Sadece ürüne ve erişiyeye bakarak değerlendirme yoluyla programdaki aksaklıkların ve eksikliklerin belirlenmesi mümkün değildir. Kapsamlı bir program geliştirme çalışmasında programın tüm öğelerinin ve uygulama sürecinin incelenmesi gerekmektedir (Erdem, 1993). Bu çalışmada, uygulamaya konulan ve tartışılan 2005 yazı programı ve daha önce uygulanan 1981 yazı programının öğeleri öğretmen ve veli görüşleri ile, öğrenci yazılarına göre incelenmiştir.

Programın uygulanma sürecinde, uygulayıcı görevini yerine getiren öğretmenlerin görüş ve önerilerinin alınması gerekmektedir. Öğretmen uygulamadan doğan sorunları yaşayan ve bunun sonucunda da rahatsızlıkları, eksiklikleri en iyi gören durumdadır. Bu nedenle, ilkokuma-yazma öğretimi programının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunları öğretmen görüşlerine göre saptayıp değerlendirmek ve bu doğrultuda programın iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirmek, eğitim sorunlarını kaynağında çözmenin bir yoludur (Çelenk, 2002). İlköğretim programının uygulanması hakkındaki öğretmen görüşleri kadar öğrenci dönütlerinin de alınması gerekmektedir. İlköğretim programı uygulamaları hakkında öğrenci dönütlerinin alınmasının programın etkililiğini artıracakđı düşünölmektedir (Çetin, 2009).

Program değerlendirme çalışmaları incelendiğinde bu çalışmaların büyük bir bölümünde öğretmen görüşlerine (Arslan, 2012; Bay, 2008; Durukan ve Alver, 2008; Engin, 2005; Gerek, 2006; Gülbaş, 2008; Güven, 2008; Korkmaz, 2006; Samancı, 2007; Şahin, 2012; Tok ve diğerleri, 2008; Yurduseven, 2007) başvurulduğu görölmektedir. Bunların yanı sıra alanda öğretmenlerle birlikte yönetici ve müfettişlerin görüşlerinin (Şentürk, 2007) ortaya konduğu ayrıca veli görüşlerinin alındığı çalışmalar (Şerefli, 2008) bulunmaktadır. Öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmalara (Arslan ve Iğın, 2010) ve öğrenci yazılarının incelendiği çalışmalara da (Erdoğan, 2012; Temur ve diğerleri, 2012) rastlanmaktadır. Ancak alanda programın ana unsurları olan öğretmen, veli görüşlerinin ve öğrenci yazılarının bir arada ortaya konulduğu çalışmalara (Coşkun, 2011) çok fazla rastlanmamaktadır. Bununla birlikte alanda başlı başına yazı programını inceleyen araştırmalara da az rastlanmaktadır. Yazı programıyla ilgili olarak elde edilen bulgular genellikle ilkokuma yazma programlarını inceleyen çalışmaların içerisinden elde edilmektedir. Yazı programının, ilkokuma yazma çalışmalarının bir bölümü

olarak verilmesi konunun kısıtlı olarak sunulmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, alan yazında yazı programının ihmal edildiği görülmüştür.

Söz konusu tartışmalardan yola çıkılarak yazı programıyla ilgili olarak öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin bir arada sunulmasının program geliştirme çalışmaları açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada, program açısından öneme sahip olan öğretmenlerin, velilerin yazı programıyla ilgili görüşleri ve 1-5. sınıf öğrencilerinin yazılarıyla ilgili değerlendirmeler bir arada sunulmuştur. Çalışmanın bu özelliğinin yanısıra kullanılan ölçü araçlarının çeşitliliği bakımından da diğer araştırmalardan farklılaştığı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, programın mevcut durumunun ve uygulanmasındaki aksaklıkların belirlenmesine ve niteliğinin geliştirilmesine yönelik önerilerin oluşturulmasına katkı sağlayacağı ve gelecekteki program değerlendirme araştırmalarına yol göstereceği düşünülmektedir.

## 1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, uygulanmaya başlanan 2005 birinci sınıf Türkçe yazı programını, eğitim programının öğeleri açısından sınıf öğretmenlerinin, velilerin görüşlerine ve 1-5. sınıf öğrencilerinin yazılarına göre değerlendirmektir.

### 1.2.1. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin, 2005 Türkçe birinci sınıf yazı programı ile ilgili görüşleri;
  - a. nelerdir?
  - b. birinci sınıf okutma sayılarına göre değişmekte midir?
  - c. kıdemlerine (hizmet sürelerine) göre değişmekte midir?
  - d. cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
2. Velilerin 2005 Türkçe birinci sınıf yazı programı ile ilgili görüşleri;
  - a. nelerdir?
  - b. eğitim düzeylerine göre değişmekte midir?
3. İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri;
  - a. nasıldır?
  - b. sınıflarına göre değişmekte midir?

### 1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- a. 2009–2010 öğretim yılı ile
- b. Burdur il merkezinde devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle,
- c. Burdur il merkezinde devlet okuluna devam eden 1. sınıf öğrenci velilerinin görüşleriyle,
- d. Burdur il merkezinde bir devlet okuluna devam 1–5. sınıf öğrencilerinin söyleneni yazdığı yazılarla sınırlıdır.

### 1.4. Varsayımlar

Bu çalışmada;

- a. Öğretmenlerin ve velilerin anket sorularını samimi olarak cevapladıkları varsayılmıştır.
- b. Öğrencilerin yazı uygulaması esnasında herhangi bir etki altında kalmadığı varsayılmıştır.
- c. Veri toplama araçlarının araştırmanın amacına yönelik verileri toplaması bakımından uygun olduğu varsayılmıştır.

### 1.5. Tanımlar

#### *Yazı*

“Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi”, “Alfabe”, “Harfleri yazma biçimi” (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, 2005).

#### *Yazma*

Yazma, düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri kurallarına uygun bir şekilde ve okunaklı olarak üretebilmektir (Akyol, 2007).

#### *Bitişik Eğik Yazı*

Bitişik eğik yazı, harflerin birbirine bağlanarak kelimeler oluşturulan ve 70° sağa eğik yazılan bir yazıdır. Bitişik eğik yazı demek, bir harfin bittiği nokta ile bu harften sonra gelen harfin başladığı noktayı birbirine bağlamak demektir (Başaran ve Karatay, 2005).

*Türkçe 1. Sınıf Yazı Programı*

Türkçe programı içerisinde yer alan yazının nasıl öğretileceğini açıklayan programdır.

## BÖLÜM II

### *Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar*

#### *2.1. Kuramsal Çerçeve*

##### *2.1.1. Yazı Nedir?*

Yazı, günlük hayatta duygu ve düşünceleri anlatmak için, her zaman başvurulan bir anlatım aracıdır (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003). Yazma ise beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir. Aynı zamanda yazma duyguların düşüncelerin, tasarıların ve isteklerin yazılı olarak ifade edilmesidir (M.E.B. İlköğretim Programı, 2005). Başka bir deyişle yazma çalışmalarının günlük konuşma diline bağlanması, yazılı anlatım çalışmalarının çıkış noktasını oluşturmaktadır (Çelenk, 2003). Akyol (2007) ise yazmayı, düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri motorsal olarak üretebilmek olarak tanımlarken, Demirel (1996) yazmanın, konuşma gibi bir anlatım yolu olduğunu ancak ondan ayrı becerileri de gerektirdiğini belirtmektedir. Aynı şekilde yazma, okuma yoluyla ya da başka yollarla öğrenilenleri açığa vurma ya da kullanma yoludur (Öz, 2005). İlk çağlardan bu yana yazı bir ifade aracı olarak kullanılmıştır. Arkeologların bulduğu en eski yazı örneği Mezapotamya'dan çıkarılmıştır. M.Ö. 3000'de Sümerlerle başlayan yazının yolculuğu Mısırlılarla devam etmiş bu süreçte ve sonrasında farklı şekillerde kullanılmıştır. Tarihte ilk defa Sümerler çivi yazısını kullanmıştır. Çivi yazısından 600 yıl sonra Mısır Hiyeroglifleri, Sümer yazıları gibi resim yazıları (piktogramlar) olarak kullanmışlardır. Zamanla ses yazılarını (fonogramlar) kullanan Mısırlılar birçok resim yazısını bir araya getirerek düşünceleri anlatmaya çalışmışlardır. Birçok pitogram bir araya getirilerek düşünce yazıları (ideogramlar) ortaya çıkmıştır (Donoughue, 2009).

İnsanlar yaşam boyu bilgiyi yaymak, aktarmak ve sağlıklı iletişim için yazıya gereksinim duyarlar. Yazı konuşmaya göre duyguları ifade etmek için son derece etkili bir araçtır. Yazı ile düşünceleri kaydetmek, aktarmak ve bazı sorunları dile getirmek, çözüm aramak mümkündür. Tüm bu nitelikleriyle yazı, günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte büyük bir aşama kaydetmiştir (Artut, 2005).

Günlük yaşamda kullanılan yazılar üzerinde sanatçılar tarafından yapılan; tarz ve yapı değişiklikleri, çeşitli biçim ve karakter özellikleri güzel yazının doğmasına neden olmuştur. Yani gündelik yazının belirli ölçülerinin değişkenliklerinden kaynaklanan

güzel yazı, kendi yapısına özgü kurallar bütünlüğü içinde gerçekleşir. Yazının önemli bir iletişim özelliğinin yanı sıra duygu, düşünce ve ifade aracı olması güzel yazının değeri ve anlamını haklı kılmaktadır. Dolayısıyla güzel yazı yazabilme arzusu birçok insan için temel bir gereksinim haline dönüşebilmektedir (Artut, 2005).

Yazı önemsiz bir ders gibi görülebilir. Bireyin zihinsel eğitimi bakımından eğitim değeri zayıf gibi düşünülebilir. Bununla beraber, yazı gerek çocuğun, gerekse yetişkinin duygu ve düşüncelerini, becerilerini ifade edebilecek duruma getirebilen en gerekli araçtır. Yazı öğretimi ile ilgili olarak araştırılması gereken; “Çocuğa veya yetişkine verilecek yazı öğretimine ilişkin aşamalar onların cesaretini kırarak şekilde olmadan, düşüncelerini ifade etme arzularına cevap veren araç ve ortamları nasıl oluşturmalı?” olmalıdır. Bu ders eğer bu açıdan algılanırsa, yazı bize ikinci derecede bir öğretim gibi değil, aksine yazı dilin diğer iletişim araçları kadar önemli olduğunu gösterecektir (Gray, 1961).

### *2.1.2. Yazının Önemi*

Toplumlar kültürlerini gelecek nesillere dil yoluyla aktarırlar. Hangi kültürde olursa olsun kültürün devamlılığını yazılı metinler ve sözlü iletişimler sağlamaktadır. Bu nedenle dil hem uygarlıkların hem de insanların gelişimi ve sürekliliğinde çok önemli bir yere sahiptir. İnsanlar konuştukları dille düşünürler. Düşünme insan için olmazsa olmaz bir aktivite olduğundan onları dile getirmek veya kâğıda dökmek de kaçınılmazdır. Yazma da beyinde yapılandırılmış düşüncelerin yazıya dökülmesi işlemidir (Öz, 2005). Bunun için öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını iyi anlamaları ve beyinde yapılandırmaları gerekmektedir. Yazma sürecine beyinde yapılandırılmış bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlanmaktadır. Seçilen bilgiler çeşitli işlemlerden geçirilerek yazılmaktadır. Bilgilerin doğru olarak yazılması, düşünme ve zihinsel becerilerin gelişimiyle de ilişkilendirilmektedir (M.E.B. İlköğretim Programı, 2005).

Yazı öğretimi, bireyin zihinsel gelişiminin ilköğretim çağında ne kadar hızlı olduğu düşünüldüğünde büyük önem taşımaktadır. Yazı öğretimi, okuma öğretimi ile birlikte ele alınmakta ve öğretilmektedir. Bu nedenle genellikle çocuğun okula başladığı yıldan itibaren yazı öğretimine başlanmaktadır (Güneş, 2000). Eğitimcilerin okula yeni başlayan öğrencilerde önemle üzerinde durduğu konulardan biri etkili ve güzel yazı öğretimidir. Bunun nedeni çocukluk yıllarında öğrenilen bu becerilerin bireyin hayatı boyunca sürmesidir. Bu nedenle yazı, yazı öğretimi ile yöntemleri üzerinde

çeşitli araştırmalar yapılmış ve en uygun yöntemler ve yazı biçimleri belirlenmiştir (Güneş, 2006).

### 2.1.3. Yazı Biçimleri

Yazı öğretiminde önemli olan öğrencide güzel yazma isteği uyandırmaktır. Yazı; kullanılış bakımından 'Günlük El Yazısı' ve 'Dekoratif Sanat Yazıları' olmak üzere ikiye ayrılırken şekil bakımından ise 'Dik Temel Yazı', 'Bitişik Eğik Yazı', 'Dik Eğik Yazı' ve 'Bitişik Dik Yazı' olmak üzere dörde ayrılmaktadır (İlköğretim Programları, 2003). Ancak Güneş (2007) yazıyı; şekil bakımından 'Dik Temel Yazı' ve 'Bitişik Eğik Yazı' olmak üzere iki gruba ayırmaktadır.

Günlük el yazısı; duygu ve düşüncelerimizi ifade etmede kullandığımız bir anlatım aracıdır. Yazının doğru ve okunaklı olması, okuyana verdiğimiz değeri gösterir. Kurallara uygun güzel bir el yazısı, okuyana okuma kolaylığı ve zaman tasarrufu sağlar. Dekoratif sanat yazıları; günlük el yazısı ve harflerin belli bir düzen içerisinde hazırlanan, özenli ve zevkli biçimleridir. Bu yazı türleri, okuyanın duygularını etkilediği için anlatımı daha güçlü ve akılda kalıcıdır (İlköğretim Okulları Programı, 2003).

#### 2.1.3.1. Dik Temel Yazı

İlköğretime yeni başlayan öğrencilerin fazla güçlükle karşılaşmaması ve yazıyı iyi tanımasını için basitleştirilmiş yazı şekilleri kullanılmaktadır. Bunlar dik ve yuvarlak çizgilerden oluşan harflerdir. Buna dik temel yazı denilmektedir. Dik temel yazı daha çok çizilen bir yazıdır. Kısa ve kesik çizgilerle yukarıdan aşağıya ve soldan sağa yazılmaktadır. Her çizgi ve harften sonra el kaldırılmakta, kalemin yeri değiştirilmektedir (Güneş, 2007). Dik temel yazı öğretiminde kullanılan araç-gereçler; yazı defterleri ve kağıtları, yazı kalemleri, silgi, kalemtıraş, kalem uçları, yazı tahtası; birinci sınıflarda kılavuz kartonlar, alıştırmaya kitapları, düzeltme sembolleri tablosu, yazı ve boya kalemleridir (İlköğretim Okulları Programı, 2003).

#### 2.1.3.2. Bitişik Eğik Yazı

Bitişik eğik yazı, kelimedeki tüm harfleri birleştiren ve tek bir hareketle kelimeyi oluşturan bir yazı şeklidir (<http://dictionary.reference.com/>, 2012). Bitişik eğik yazı, harflerin birbirine bağlanmasıyla kelimeler oluşturulan ve 70 derece sağa eğik yazılan bir yazıdır. Bitişik eğik yazı demek bir harfin bittiği nokta ile bu harften sonra gelen harfin başladığı noktayı birbirine bağlamak demektir. Bitişik eğik yazıda



harflerin birbirine nasıl bağlanacağını iyi bilmek gerekmektedir. Bu nedenle öğrencilere önce harflerin yazımı ile bağlantıları öğretilmektedir. Her harfin yazımı yukarıdan başlamakta ve aşağıda bitmektedir. Bitişik eğik yazıda önce küçük harflerin yazımı ile başlanmaktadır. Çünkü büyük harfler bitişik yazılmamaktadır. Büyük harfler sadece kendinden sonra gelen küçük harflerle bitişik yazılmaktadır. Büyük harflerden 'F, N, P, V, T' harfleri kendinden sonra gelen küçük harflerle de bitişik yazılmamaktadır (Güneş, 2007). Bitişik eğik yazı ve dik temel yazının özellikleri Tablo1'de görülmektedir (Batdal, 2005).

*Tablo 1.*

*Bitişik eğik yazı ve dik temel yazının özellikleri*

<b>Dik Temel Harfler</b>	<b>Eğik Harfler</b>
1. Harfler bağımsızdır.	1. Harfler birleştirilir.
2. Kalem harflerin veya çizginin sonunda kalkar.	2. Kalem her kelimenin sonunda kalkar.
3. Temel şekiller; yuvarlak ve düzlerdir.	3. Temel çizgiler; ovaler yukarı ve aşağı kıvrımlar ve bağlayıcılarıdır.
4. Çizginin üzerinden tekrar gidilmemektedir.	4. Çizgi üzerinden tekrar gitmek gerekmektedir.
5. Yazı dik yazılmaktadır.	5. Yazı eğik yazılmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında daktilo ve bilgisayarların yoğun olarak kullanılmaya başlandığı dönemlere kadar; diploma, nüfus cüzdanı, tapu kayıtları, vb. gibi birçok resmi belgenin bitişik eğik yazı ile matbaada basılmışçasına açık, işlek ve estetik olarak yazılmış olduğundan söz edilebilir. Türkçe Öğretim Programlarında bitişik eğik yazıya gereken önemin verilmeyişi, derslerde bitişik eğik yazı üzerinde yeterince durulmaması, dik temel yazıya geçiş gibi nedenlerle bitişik eğik yazının kullanılma düzeyi düşmüştür. Bu durum 1997 Yazı Öğretim Programı'na kadar sürmüştür. Kasım 1997 tarih ve 2482 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan Yazı Öğretim Programı'nda ilköğretim okullarındaki öğrencilere bitişik el yazısı öğretilmesi, yazma becerisi ve alışkanlığının kazandırılması istenmektedir. Bu programın uygulandığı yıllarda çocuklara bitişik yazı öğretilmiş ancak alışkanlık hâline getirilememiştir. 2005 Türkçe (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı'yla, ilkokuma yazmaya bitişik eğik yazı ile başlanması ve ilköğretim boyunca bütün derslerde bitişik eğik yazının kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir (Duran, 2009).

#### 2.1.4. Yazı Öğretiminde Kullanılan Başlıca Araçlar

Yazı öğretiminde kullanılacak araç-gereçlerin, öğrencilerin özelliklerine ve kazandırılacak becerilere göre seçimi öğretimin verimliliği açısından önem taşımaktadır. Yazı öğretiminde; kil, plastilin, fasulye, plastik çöpler; kum ve oyun hamurları; yazı defterleri ve kağıtlar; yazı kağıt ve kartonları; yazı kalemleri, kalemtırış ve silgiler; yazı tahtası ve tebeşirler; masa ve sıralar, kalemtırış ve silgiler kullanılmaktadır. Bunların yanı sıra modern çağın getirdiği bilgisayar teknolojisi sayesinde ses öğretim CD'leri de günümüzde sıkça kullanılan araçlardandır (Özdemir, 2008). Ayrıca, Türkiye'de çok yaygın olmamasına rağmen diğer ülkelerde pencil grip (kalem gripi), pencil pal rings ve handi writer (el yazarı) gibi bazı yazı araçları da kullanılmaktadır.

##### 2.1.4.1. Yazı Defteri, Kâğıtlar ve Kartonlar

Kağıt ilk olarak (tam olarak bilinmemekle birlikte) 2. y.y. da Çinliler tarafından bulunmuştur. 8. y.y. dan sonra Çin'in işgal edilmesiyle sır olarak saklanan kağıt yapımı Moğollara verilmiş ardından da bütün dünyaya yayılmıştır (Donoughue, 2009). İlkokuma yazma öğretiminde kağıtlar, çizgili yazı defterleri kullanılmış; harf, kelime ve cümle yazma alıştırmaları bu araçlar üzerinde yapılmıştır (Güneş, 2007).

Yazı defteri iki formadan fazla olmamalıdır. Yazı defteri kaliteli beyaz kâğıttan ve çizgili olmalıdır. Çizgilerin küçük, büyük ve eğik temel harflerin gövde ve uzantılarına göre hazırlanmış olması gerekir (Güneş, 2007). Bu amaçla programda öngörülen kılavuz çizgili yazı defteri kullanılmalıdır. Ayrıca defter veya kâğıtlarda, yazının eğimini gösteren, sayfa aralarına konan yardımcı kılavuz kartonlardan yararlanılabilir (Özdemir, 2008).

Özel olarak hazırlanmış yazı kâğıt ve kartonlarının kullanılması tercih edilmelidir. Ebatlar sınıf düzeylerine göre değişiklik gösterebilir. İlköğretim birinci kademedeki öğrencilerin sınıf düzeylerine uygun olarak A5, A4 ve A3 boyutlarındaki kâğıtların kullanılması tercih edilmektedir. Bitişik eğik yazı etkinlikleri için hazırlanmış, yazılacak sayfanın altına konulan 70 derece eğimli çizgili kılavuz kartonlar kullanılır (Başaran ve Karatay, 2005). Ayrıca birinci sınıfta öğrencilerin el kaslarını geliştirmek yazı çalışmalarına hazırlık amacıyla ambalaj kağıdı, dosya kağıdı, fon kağıdı, karton ve benzeri kağıtlar el alıştırmalarında kullanıldığı gibi diğer sınıflarda da küme çalışmalarında ve duvar gazetelerinde kullanılır (İlköğretim Programları, 2003).

#### 2.1.4.2. Yazı Kalemleri

Yazının bulunduğu yıllarda yazma aracı olarak kamyş kalemler kullanılmaktaydı. Daha sonra mürekkepli tüy kalemler kullanılmaya başlandı. 18.y.y. da bu kalemlerin kağıt yüzeyinde nasıl hareket ettirileceğini anlatan 'Small İtalian Hand' adlı kitap yayınlandı. Bundan sonra yazmayı biraz daha kolaylaştıran çelik uçlu divitler bulundu. Yazmayı kolaylaştıran bir sonraki buluş dolma kalem (stilo) oldu (Donoughue, 2009). Son zamanlarda ise yazı öğretimi çalışmalarında kullanılan temel araç kurşun kalemdir. Özellikle birinci sınıftaki öğrenciler, kalem tutma becerisini kazanacaklarından diğer kalemler kullanılmamalıdır. Kullanılacak kurşun kalem kolay açılabilen ve içi normal koyulukta olanlardan seçilmelidir. Öğrencilerin el ve parmak kaslarına en uygun kalem yuvarlak kalemlerdir. Bunun dışındaki çok kalın, çok ince, yassı ya da köşeli kalemler öğrencilerin kalem tutmasını ve rahat yazı yazmasını engellemektedir (Özdemir, 2008). Kalemi istendiğinde kırmadan açan kalemtırışlar hem ekonomik hem de kullanışlı olduğu için tercih edilebilir.

#### 2.1.4.3. Kalem Kullanımını Kolaylaştıran Araçlar

Öğrencilerin kalem kullanımını kolaylaştıran kalem grip, pencil pal rings ve handi writer gibi araçlar bulunmaktadır.

##### 2.1.4.3.1. Pencil Grip

Daha çok ABD'de kaleme takılan bir parça olarak kullanılan pencil grip bireyin kalemi daha rahat kavramasına yardımcı olan bir yazı aracıdır. Yumuşak bir malzemeden yapılması ve öğrencilerin dikkatini çekecek renklerde ve büyüklükte olması kullanımı kolaylaştırmaktadır ([www.handithings.com/handewriter.htm](http://www.handithings.com/handewriter.htm), 2012). Pencil grip, hem çocuklar hem de yetişkinler tarafından kullanılan, yazmayı eğlenceli hale getiren yumuşak ve rahat kullanılabilen bir araçtır ([www.allthewritenews.com/writingaids1](http://www.allthewritenews.com/writingaids1), 2012).

##### 2.1.4.3.2. Pencil Pal Rings

Mary D. Benbow tarafından tasarlanan bu araç bir ucu kaleme diğer ucu işaret parmağına geçirilen birleşik iki halkadan oluşmaktadır. Daha çok eklem sorunu yaşayan bireylerde kalemi avuç içinde tutabilmek amacıyla kullanılmaktadır ([www.otideas.com](http://www.otideas.com), 2012).

#### 2.1.4.3.3. *Handi Writer*

Yine ABD'de kullanılan handi writer adı verilen yazı aracı birbirine bağlı üç bölümden oluşmaktadır. Bölümlerden bir tanesi öğrencinin bileğine geçen bileklik görünümü kısımdır. İkinci bölüm ise kalemin içinden geçtiği halkadır, son bölüm ise yazı yazarken boşta kalan parmakları ve avuç içi ile tuttuğu uzantıdır. Bu araç daha çok ince motor kasları zayıf olan öğrencilerde eli desteklemek amacıyla kullanılmaktadır ([www.handithings.com/](http://www.handithings.com/), 2012)

#### 2.1.4.4. *Kalemtırış ve Silgi*

Kalemtırışlar ilk okuma yazma öğretiminde sıkça kullanılan kurşun kalemlerin ucunu yazmaya uygun sivriliğe getiren araçlardır. Öğrencilerin kolayca tutabileceği büyüklükte ve şekilde kalemtırışlar üretilmektedir. Yazı araç gereçlerinden bir diğeri de silgilerdir. Silgiler yapılan hataların silinip en kolay biçimde düzeltilmesini sağlayan araçlardır. Kurşun kalem yazılarını ve mürekkepli kalemle yazılan yazıları silen silgiler üretilmektedir. Ayrıca öğrencilerin tutmasını kolaylaştıracak noktalara sahip grip noktalı silgiler de üretilmektedir (<http://www.faber-castell.com.tr/urun-kategorileri>, 2012).

#### 2.1.4.5. *Yazı Tahtaları*

Bitişik eğik yazı öğretiminde harflerin yazılış ve bağlantı biçimlerinin gösterilmesinde sınıf tahtası etkili bir araçtır. Öğrencinin gözüne uygun, ışığı yansıtmayan, tebeşiri kaydırmayan özelliklerdeki yazı tahtası seçilmelidir. Yazı tahtası mat koyu, yeşil veya siyah renkli olmalı ve öğrencinin yazı yazabileceği yükseklikte bulunmalıdır (Güneş, 2007). Ayrıca yazı tahtasında kullanılacak malzemeler (tebeşirler, tahta kalemleri, silgiler) kolay uygulanabilir türden olmalı öğrencilerin sağlığını tehdit etmemelidir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003). Tebeşirli tahtaların yanı sıra kalem kullanılan laminant beyaz tahtalar ve akıllı tahtalar da yazı öğretiminde kullanılabilir.

#### 2.1.4.6. *Masa ve Sıralar*

Öğrenciler yazı yazarken çok yüksek ya da çok alçak masa ve sıralarda ellerini rahat kullanamazlar. Elini, kolunu ve dirseğini rahat kullanamayan öğrenci de yazmaya devam edemez. Çoğu sınıfta farklı boyda öğrenciler için farklı boyutlarda masa ve sıralar bulunmaktadır. Her ne kadar öğretmenler bu farklı boyuttaki masa ve sıraların düzensiz bir görünüm oluşturmasından şikayet etseler de öğrencilerin kolay yazı yazabilmesi öncelik taşımaktadır. Sınıflarda bir süre eğik yüzeyli masalar

kullanılmış daha sonra bunlar yerini düz yüzeyle masalara bırakmıştır. Ancak bu durumun tersine dönmesi beklenmektedir. Çünkü asırlar önce hattat ve yazıcılar eğik masa ve yüzeyle yazılan yazının daha iyi olduğunu göstermişlerdir. Bu gün en iyi sonuç hem boyu hem de eğikliği ayarlanabilen masalarla alınabilmektedir. Sınıfta yazma duruşunu düzeltemeyen problemlili öğrenciler olduğu zaman kolay bulunabilen esnek medikal ürünlerden yararlanılmalıdır (Sassoon, 2003).

#### *2.1.4.7. Ses Öğretim Diskleri*

Yazı öğretiminde bazı bilgisayar programları da kullanılabilir. Bu tür programlarda harflerin yazılışları multi-medya destekli olarak gösterilmekte, yanlışlar arasından doğruların bulunması vb. etkinlikler kullanılmaktadır (Young, 2002; Akt: Başaran ve Karatay, 2005). Ses Temelli Cümle Yöntemi (STCY)'ne geçildikten sonra yayınevleri tarafından ilkokuma yazma öğretimini desteklemek amacıyla öğretim diskleri oluşturulmuştur. Yayınevleri öğretmen kılavuz kitaplarının yanında öğretim disklerini de hazırlamaktadır. Bu disklerde seslerin nasıl okunduğu ve yazıldığını gösteren sesli videolar bulunmaktadır. Ses aşamasında şarkı ve masal etkinlikleriyle ses öğretimi pekiştirilmektedir. Ayrıca bu disklerde öğrencilerin dikkatini çekecek masal ve öykülerin yanı sıra öğretilenlerin pekiştirildiği interaktif değerlendirme soruları da yer almaktadır.

#### *2.1.5. Yazı Öğretimi*

İlkokuma yazmanın ilk verildiği yer ilköğretim kademesidir. Çocuklar yazma diliyle konuşma arasında bağlantı kurma girişimlerine ilk bu dönemde başlarlar. Daha önceden öğrendikleri hikâyeleri, yaşadıkları olayları kendi sosyal benliklerine, ailelerine ve yaşadıkları çevreye odaklı olarak kendilerine özgü basit ifadelerle yazmaya başlarlar. Yazma bireyin öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla bulunduğu sosyal sınıf ortamıyla oluşan anlamın üstesinden gelmesi olarak nitelendirilmektedir (Kazu ve Ersözlü, 2006).

Bilgi edinimi ve aktarımı, büyük ölçüde okuma ve yazmaya dayanmaktadır. Çünkü okuma, sistemli bilgi edinmenin, farklı bakış açıları kazanmanın, doğru ve sağlam sonuçlara varabilmenin temelini oluşturur. Aynı şekilde günümüz toplumunun en önemli gereksinimlerinden biri; işlek, okunaklı bir yazı becerisidir. Bu sebeple ilköğretim birinci sınıftan itibaren hızlı, doğru, anlayarak ve eleştirerek okumanın, işlek ve estetik görünümlü bir yazı yazmanın sağlam temellere dayandırılması oldukça önemlidir (Duran, 2009).

Yazı öğretiminde anlatım, gösterip yaptırma metodu, çeşitli oyunlar ve drama kullanılır. Anlatım metodunda, harfin yazılış yönlerinin nasıl olacağı, kaç harekette yapılacağı, harflerin kaç satır arasına yazılacağı, bitişik eğik el yazısında harfin nasıl bağlanacağı anlatılırken bu metot kullanılmaktadır. Gösterip yaptırma metodunda ise, öğrencinin yapması gereken davranış gösterilir. Örneğin bir harf öğretmence tahtaya yazılır. Yazılış yönleri gösterilir. Öğrenciye havada, sırada ve defterde yazılış tekrar ettirilir. Davranışın uygulaması sırasında yanlışlık yapıldıysa yerinde düzeltilmesi gerekir. Öğrencinin görerek anladığı ve uyguladığı bu yöntem yazı öğretiminde etkili olmaktadır. Oyunlar öğrenilen konunun çocuk için ilgi çekici hale gelmesine yardımcı olurlar. Harfler birleştirilirken, yeni hece ve kelimeler oluşturulurken oyunlardan yararlanılmalıdır (Bayraktar, 2006). Bu metotların yanı sıra aktif öğrenme modellerinden 'Bilişsel Çıraklık' adı verilen model de yazı öğretiminde kullanılmaktadır. Bu model birçok mesleğin kazanılmasında kullanılan çıraklık eğitiminin çözümlenmesinden yola çıkılarak geliştirilmiştir. Bu modele göre öğretmen uzman, öğrenci ise çırak rolünü benimser, modelin alt basamakları sırayla gerçekleştirilir (Açıkgöz, 2005). Yazı öğretiminde birinci aşamada öğretmen tahtaya yazar, öğrenci izler; ikinci aşamada öğrenci ve öğretmen birlikte havada yazar; üçüncü aşamada öğrenci yazar öğretmen kontrol eder. Yazı öğretim yöntemleri eski-yeni, sentez ve analiz yöntemleri gibi isimler altında gruplandırılmaktadır. Okuma öğretim yöntemlerinde olduğu gibi genellikle kabul gören ve yaygın bilinen grupta sentez-analiz yöntemleri şeklindedir (Güneş, 2000).

#### *2.1.5.1. Analiz Yöntemleri*

Bu yöntem, çocuğun yazdığı yazıyı anlamasını temel almakta ve onun gelişimini amaçlamaktadır. Bu yöntemlere göre yazı öğretimi, sadece bir teknik olmamakta, aynı zamanda anlatım aracı durumuna girmektedir. Çünkü çocuğun içinde bulunduğu yaşam, onun daha hızlı yazı becerisi kazanmasını gerektirmektedir. Bu nedenle her çocuğa hızla yazabileceği iyi yazıyı öğretmek gerekmektedir. Bu yöntemler, çocuğa yazı öğretiminde harflerden değil, kelimelerden veya cümlelerden hareket etmektedir. Bu yöntemde çocuk kelime ve cümle gibi anlamlı birimleri yazmakta ve bunların anlamını da öğrenmektedir. Böylece, çocuğun yazıya olan ilgisi giderek artmakta ve alıştırmaları severek yapmaktadır (Güneş, 2000).

### 2.1.5.2. Sentez Yöntemleri

Bu yöntemin dayandığı temel ilke, yazmak için kelimenin temel ögesi olan harflerin yazılışını tanımak gerektiğidir. Harflerin yazılışı öğrenildikten sonra hece, kelime ve cümleler kolayca yazılmaktadır. Sentez yönteminin yararlı olduğunu belirten bazı görüşler şu noktalarda toplanmaktadır (Güneş, 2000, s. 154):

- 1-Bu yöntemin amacı, öğrencilere güzel yazı yazma becerisi kazandırmaktır.
- 2-Sentez yöntemleri, öğrencilerin sistemli bir şekilde harften başlayarak en karışık yazılara kadar yazma tekniğinin bütün yönlerini öğrenmesine ve yazıya hâkim olmasına yardım etmektedir.
- 3-Sentez yöntemleri, harf-hece-kelime ve cümle gibi aşama aşama öğretildiğinden öğretmenler her aşamayı kolayca izleyebilmektedir. 2005–2006 öğretim yılıyla birlikte ülkemizde uygulamaya konulan bitişik eğik yazı, yazı öğretim yöntemleri içerisinde sentez yöntemleri grubuna girmektedir.

### 2.1.5.3. Yazı güçlükleri

El yazısı özellikle ilkökul seviyesinde eğitimin önemli bir parçasıdır. Yazılan yazıların başkaları tarafından okunması gereklidir. Yazının düşünceleri en etkili ve kalıcı bir şekilde anlatma yolu olduğu düşünülduğünde kişinin fiziksel veya motorsal yetersizliğinin düşünsel gücünü engellemesi önlenmelidir (Akyol, 2006). Bu nedenle özel yazı problemleri olan öğrenciler yardım almalıdırlar (Marlow, 1999; Akt: Bayraktar, 2006).

Nörolojik rahatsızlıklar, yetersiz fiziksel gelişim, görme problemleri, fiziksel engeller ve uygulama eksiklikleri küçük kas hareketlerindeki yetersizliklere neden olabilir. Küçük kas hareketlerindeki yetersizlikler; kesme, boyama, yapıştırma işlemlerinde akranlarından daha geride olmak, yazılı ödevleri sürekli düzensiz yapmak, soldan sağa yazmada sorunlar yaşamak, küçük materyalleri parmaklarıyla yeterli şekilde kontrol edememek, yetersiz yazma becerisine sahip olmak ve kitap sayfalarını çevirmede sorun yaşamak şeklinde ortaya çıkmaktadır. Yazı öğretimi yetersiz ve düzensiz gerçekleştirilmişse; öğrenci kirli ve düzensiz bir yazı çalışması ortaya koyar, satırı gerektiği şekilde takip edemez, harflerin alt ve üst uzantılarını uygun şekilde yazamaz, kalemi doğru tutamaz, harfleri yanlış yazar, çok hızlı veya yavaş yazar bununla birlikte çizgisiz kağıda yazdığında satır aralarını yeterli şekilde ayarlayamaz ve sonuçta sınıf içi çalışmalarda okunaklı bir yazı ortaya koyamaz (Miller, Rakes ve Choate, 2000; Akt: Akyol, 2006).

Yazı yazmada görülen bozuklukları: 'gelişimsel yazma bozukluğu, göz önüne getirebilmekte aksaklık, söz diziminde aksaklık' olmak üzere üç grupta toplamak

mümkündür (Bayraktar, 2006). Sassoon (2003) ise, yazı öğretiminde karşılaşılabilecek güçlükleri şu başlıklar altında incelemektedir:

- El Göz Koordinasyon Problemleri
- Psikolojik Problemlerin El Yazısına Yansıması
- Yön Problemleri
- Algılama Problemleri
- Cerebral Palsy (CP)
- Postür
- Sol Ellilik (Sol El Kullanımı)

Öğrenciler fonksiyonel yazı becerilerini geliştirmek için alıştırmaya yapmalıdır (Marlow, 1999; Akt: Bayraktar, 2006). Düzenli yazı yazma becerisini geliştirmek için yapılabilecek etkinliklerden bazıları aşağıda verilmiştir (Miller, Rakes ve Choate, 2000; Akt: Akyol, 2006, s.76):

1. Üzerinden izleyerek çizme ve yazma: Güçlük çekilen harfler belirlenip tahtaya yazılır, yazılan harflerin üzerinden gidilir daha sonra bu harfler kopya edilir.
2. Noktalarla yazma: Öğretilen harfler başlangıç noktası belirlenerek, noktalı şekilde yazılır, öğrenci başlangıç noktasından başlayarak noktaları takip ederek harfi yazar.
3. Anlatarak yazdırma: Harfin gövdesinin ve uzantılarının satıra nasıl yerleştirildiği öğrenciye anlatılır ve defterine yazılır.
4. Uygun yazı modellerinin sınıfta asılı bulundurulması: Harflerin yönlerini ve kaç hareketle yapıldığını gösteren yazı örnekleri sınıf duvarına ve panolara uygun şekilde asılmalıdır.
5. Yazı yazmaya karşı ilgisiz ve motorsal beceri eksikliği olan öğrencilere bilgisayar ve daktilo gibi teknolojik araçlar kullanılabilir.

#### 2.1.6. Yazı Öğretimini Etkileyen Faktörler

Çalışmada, yazı öğretimini etkileyen faktörler oturuş, kas gelişimi, yönler, el tercihi, boşluklar, kalem tutuşu, defter ve kağıdın pozisyonu, kalem tutuşu, çizgi takibi, yazma hızı ve öğrencinin yazıya başlaması başlıkları altında açıklanmıştır.

##### 2.1.6.1. Oturuş

Yazmada öncelikle dikkate alınacak husus oturma şeklidir. Çocuk sıraya oturduğu zaman ayakları yere düzgünce basmalıdır. Yazılacak masa, oturulan sıraya uygun olmalıdır. Masa yüksek, sıra alçak olursa çocuk sürekli ayağa kalkıp yazmaya çalışacaktır. Ayakta yazma kolun masa üzerine yayılma şeklini dolayısıyla kalem tutmayı da olumsuz yönde etkileyecektir. Sıra yüksek, masa alçak olursa bu seferde çocuk yazarken gereğinden fazla bükülecektir ve yine yazma olumsuz yönde etkilenecektir. Oturuşta, serbest el de masa üzerinde bulunmalı ve defteri kontrol



edecek durumda olmalıdır. Yazarken masanın üzerine yatmak, başını eline dayayarak sabitlemeye ve dik tutmaya çalışmak ve dizleri sıranın altında düzgün şekilde tutmamak da yazmayı olumsuz şekilde etkiler (Akyol, 2006). Ayrıca göz sağlığı bakımından göz ile kağıt arasında 25-30cm kadar uzaklık bulundurmak ve ışığın soldan gelmesine özen göstermek gerekmektedir (İlköğretim Programları, 2003).

#### *2.1.6.2.Kas Gelişimi*

Okuma yazmaya hazırlık öncelikle yazma aracını tutmak ve kullanmak için gerekli olan kassal mekanizmayı geliştirmeye yönelik alıştırmalarla başlar (Korkmaz, 2006). Diğer alanlarda olduğu gibi yazı öğretiminde de öğretmenin, hedef grubunun özelliklerini tanımadan yapacağı eğitsel uygulamalarda başarılı olması imkânsızdır. Öğrencilerin belirli olgunluğa ulaşmadan okuma ve yazma eğitimi alması, başarısızlığa neden olur. Bu sebeple öğretmen öğrencilerinin gelişimsel özelliklerini bilmeli ve uygulamalarda bunu göz önünde bulundurmalıdır (Cemaloğlu, 2001). Bu dönem çocuğunun fiziksel gelişiminde önceki yıllara göre bir yavaşlama görülür. Büyüme ve gelişme yavaş fakat kas dokusunun gelişimi oldukça hızlıdır. Kas dokusundaki bu hızlılığa rağmen, kaslarının işlevleri henüz tam değildir. Bu da çocuğun hareketinde yetersizliğe ve ahenksizliğe yol açar. Bu dönem çocuğunun büyük kaslarında önemli bir gelişme gözlenirken, küçük kaslardaki gelişme henüz devam etmektedir (Özdemir, 2008).

Çocuklar birinci sınıfa geldiklerinde yazı yazmayı öğrenebilecek gelişim düzeyine ulaşırlar. Yazıyı belli bir hızla yazabilmek, satıra dizmek, uygun büyüklükte yazabilmek küçük kasların gelişimi ve kontrolünün kazanımıyla ilişkilidir. Küçük kasları henüz gelişim süreci içinde bulunduğundan bu dönemde uzun süreli, aralıksız yazma çalışmaları yapmak onlarda yorgunluk belirtilerinin çıkmasına, gerginliğe ve isteksizliğe neden olur (Özdemir, 2008).

Maria Montessori'nin yaptığı araştırmalar, yazma eyleminin hem bilişsel hem de devinişsel hazırlığı gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Bilişsel hazırlık, çocuğa yazmayı öğrenmenin önemini kavratarak onda güçlü bir yazı öğrenme arzusu uyandırmaktan ibarettir. Devinişsel hazırlık ise; çocuğa yazı araç-gereçlerini kullanma ve harflerin şekillerini çizme becerilerinin kazandırılmasını içermektedir (Gray, 1961).

Yazmaya başlamadan önce öğrencinin çeşitli oyunlarla el kol kasları geliştirilmektedir. Bu çalışmalarla öğrencilerin kas esnekliği sağlanmaktadır. Kas kontrolünü sağlayan öğrencilerde önce kalın uçlu ardından da ince uçlu boya kalemleriyle sınırlı alanları boyama etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikleri gerçekleştiren öğrencilerde kalem tutup serbest çizgi çalışmalarına geçmeleri beklenir, ardından da düzenli çizgi çalışmaları ve yazı çalışmaları gerçekleştirilir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2005).

Çocuklar yazmaya ilk başlarken bir harf veya şekli bir fikir anlatmak için kullanabilirler. Daha sonra harfleri ve sesleri kavramaya başladıkça birden fazla harfle düşüncelerini ifade etmeye çalışırlar. Ayrıca çocuklar, ilk yazı çalışmalarında kelime aralıklarına dikkat etmezler. Yazma sürecinde çocuklar üç aşamadan geçmektedirler. Birinci aşama “yazma öncesi” dönemdir ki, çocuk amaçsız karalamalar ve çizimlerle işe başlar. Bu amaçsız çizimler yetişkinlerin de desteğiyle zamanla gelişir ve cümle yazmanın ilk adımları ortaya çıkar. İkinci dönem olan ‘yazmaya başlama’ döneminde alfabetik prensipler kazanılmaktadır. Son aşama olan ‘akıcı yazma’ döneminde ise hem fikirler daha organize ifade edilir hem de noktalama işaretleri yerli yerinde kullanılır (Akyol, 2006).

Kas gelişimini tam olarak tamamlayamayan çocuklar motorsal üretimde zorlanmaktadır. Bu durumda el göz koordinasyonu sağlanamamaktadır. Oyun hamurları ve yap-boz türü oyuncaklarla kas gelişim çalışmaları yapılabilir. Formal yazıya başlamadan önce çocuk yatay ve diyagonal çizgileri, yuvarlakları, kareleri ve üçgenleri yapabilmelidir (Akyol, 2006). Yazmaya başlamadan önce öğrencilerin çeşitli etkinliklerle el, kol ve omuz kaslarının geliştirilmesi gereklidir. Bu çalışmalarla öğrencilerin kas esnekliği sağlanmalıdır (Yıldız, 2007).

### 2.1.6.3.Yönler

Türkçe harflerin yazı yönleri yukarıdan aşağıya ve soldan sağa doğru bir yön izler. Öğretmen düzenli çizgi çalışmaları sırasında yönlere dikkat çekmelidir. Yönlere dikkat çekmek için mutlaka oklar kullanılmalıdır. Harflerin ve diğer şekillerin başlangıç ve bitiş noktaları vurgulanmalıdır. Yön kavramı gelişmemiş olan çocuklar harflerin bağlantılarını uygun şekilde yapamayabilirler. Diyagonal ve yatay bağlantılar kavratılmalıdır. Yuvarlaklar saatin tersi yönde hareket ederek yazılmalıdır (Akyol, 2006).

#### 2.1.6.4. *El Tercihi*

Yazmada ilk izlenecek husus el tercihidir. Burada sağ, sol ve karışık ellilik söz konusu olabilir. Çocukların çoğunluğu sağ elini tercih etmektedir. Sol elini tercih edenler sağ el tercihi için zorlanmamalıdır. El tercihini tespit etmede etkili yollardan birisi öğretmenin gözlemidir. Öğretmen değişik durumlarda çocukları gözlemleyerek kararını vermelidir (Akyol, 2006).

Sağ veya sol el tercihi, yazmada probleme yol açmaz. Ancak iki ellilik sorunlara yol açar. Öğretmen buna kesinlikle izin vermemelidir. Eğer çocuk iki elini de kullanıyorsa o zaman öğretmenin değişik alıştırmalar yaptırarak etkin kullanılan eli tespit etmesi ve kullanılacak el hakkında karar vermesi gerekir (Akyol, 1997; Akt: Akyol, 2006).

#### 2.1.6.5. *Boşluklar*

Akyol (2006) yazmada cümleler, kelimeler, harfler arası ve sayfa kenarlarındaki boşlukların okunabilirlik ve estetik açıdan önemli olduğunu belirtmektedir. Öncelikle sayfa kenarlarında bırakılması gereken boşluklar vurgulanmalıdır. Daha sonra sırasıyla harfler, kelimeler ve cümleler arası boşluklara çocukların dikkati çekilmelidir. Harfler arası boşluklar bağlantı çizgilerinin durumuyla da alakalıdır. Harfler arasındaki bağlantı çizgilerinin eğimi aşağı yukarı 45 derece civarında olmalıdır. Daha fazla eğim harf aralıklarının çok olmasına; az eğim ise harf aralıklarının dar olmasına yol açar. Küçük harflerle yazılan kelimeler arasında küçük "o" harfinin alanı kadar, cümleler arasında ise iki küçük "o" harfinin kapladığı alan kadar boşluk bırakılmalıdır. Çizgiler arası veya satırlar arası boşluklara da çocukların dikkatleri çekilmelidir.

#### 2.1.6.6. *Kalem Tutuşu*

Kalem tutmanın ilkokuma yazma öğretimi açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır. Öğrencilerin bu aşamada edinecekleri alışkanlıklar ömür boyu sürmektedir. Öğrencinin kalemi yanlış tutması ellerinin çabuk yorulmasına neden olmakta ve güzel yazmasını engellemektedir. Bunu önlemek için öğretmen her, öğrencinin kalem tutuşunu gözlemlemeli kalemi doğru tutma alışkanlığı kazandırmalıdır (Yıldız, 2007).

Kalem tutmanın pek çok şekli vardır. Ancak araştırmacıların çoğunun uygun bulduğu kalem tutma şekli üç parmakla kalem tutmadır. İşaret ve başparmağın yumuşak uç

kısımlarının birbirine degecek şekilde kalem tutma noktasına yerleştirilip orta parmağın uca yakın kısmı ile desteklenmesi şeklindedir. Ayrıca kolun dirsek ile bilek arasında kalan bölümünün avuç içi ile aynı yönde kalan kısmının da masa üzerine 45 dereceden biraz fazla bir açı oluşturacak şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir. Yazma esnasında kalem omzu işaret etmelidir (Phelps ve Stempel, 1985; Akt: Akyol, 2006). Ancak öğrencilerin bir kısmı okul çağına gelene kadar kendi kalem tutma şekillerini belirlemektedirler. Bazen kullandıkları farklı kalemler (keçeli kalemler, boyalar ve farklı uçlu kalemler gibi ) farklı kalem tutuş şekilleri edinilmesine neden olmaktadır. Önemli olan yanlış edinimleri öğrencinin yaşı büyümeden düzeltmektir aksi takdirde düzeltmeler zorlaşmaktadır. Ancak yine de tek bir doğru kalem tutuş şekli yoktur. Öğrencinin kalemi işaret ve orta parmaklarının arasına alıp başparmağıyla da desteklediği alternatif bir tutuş şekli de bulunmaktadır (Sassoon, 2003).

#### 2.1.6.7. Defterin ve Kağıdın Pozisyonu

Defterin ve yazı kağıdının tutuluş şekli de yazmada önemlidir. Sağ el ile yazanlar, kağıdı sol el ile tutarlar, sol el ile yazanlar ise, kağıdı sağ elle tutarlar. Eğik yazı için kağıdın sağ elle yazanda sola, sol el ile yazanda ise sağa doğru hafifçe meyilli olması gerekir (Gray, 1961). Ancak kağıt pozisyonuyla ilgili tam bir kural yoktur. Birey pozisyonunu yanına oturduğu arkadaşının kullandığı eline göre de ayarlar. İlk kez yazı yazmaya başlayan bireyler kağıdı nasıl tutması gerektiği konusunda sorun yaşar, bu durumda kağıdın yerini değiştirmektense kağıdı kullanılan ele göre eğmek gerekir (Sassoon, 2003).

#### 2.1.6.8. Yazma Hızı

Yazma hızı, genellikle verilen zaman dilimi içerisinde yazılan harf sayısına göre belirlenmektedir. Hızı ölçmek okunabilirliği ölçmeye göre daha kolaydır. Yazma hızının geliştirilmesinde en önemli etken yazma alıştırmalarının düzenli olarak yapılmasıdır. Çocuk bunu zamanla yarışarak kendisi de yapabilir (Akyol, 2006). İlk okuma yazmanın ilk haftalarında çocukların yazıyı olduğundan daha yavaş yazdıkları gözlenmekte; ilerleyen haftalarda harflere ve yazım bağlantılarına hakim oldukça, yazma hızı da artmaktadır (Ferah, 2007).

Yazma hızını belirlemek için eskiden bir dakikada yazılan kelime sayısı kullanılmaktaydı. Ancak bu yaygın bir ölçü değildir. Türkçemizdeki kelimeler en az 2 harften başlamakta 44 harfe kadar çıkmaktadır. Bu nedenle kelime sayısı ile yazma

hızının ölçülmesi, öğrencinin gelişimi hakkında bilgi verici olmamaktadır. Yazının hece sayısı ile ölçülmesi de iyi bir yöntem değildir. Çünkü Türkçemizde heceler 1-4 harf arası değişiklik göstermektedir. Bunların yerine öğrencinin dakikada yazdığı harf sayısının belirlenmesi en doğru ölçü olmaktadır (Güneş, 2007).

#### 2.1.6.9. Çizgi Takibi

Çizgiyi doğru takip edememek de çocuklarda görülen problemler arasındadır. Yazarken üst çizgiye çok yakın veya alt çizginin üzerine yazabilirler. Bazen de satıra normal başlayıp özellikle sonuna doğru yukarıya veya aşağıya doğru eğim vererek başka satırlara geçebilmektedirler (Akyol, 2006). Çocuğun satır çizgisini takip ederek yazması sağlanabilir.

#### 2.1.6.10. Aile Etkisi

Bilindiği gibi aile toplumun çekirdeği ve temelidir. Her toplum kendini oluşturan ailelere dayanır. Sağlam ve güçlü bir toplum ancak güçlü ve düzenli ailelerden oluşur (Ağdemir, 1991). Çocuklar da toplumun bir parçasıdır ve sosyal bir varlık olmaya ailede başlar, okulda devam ederler. Eğitim, ise sadece okullarda gerçekleşen bir süreç değildir. Ailelerin de kaliteli bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli bir rolü vardır. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir. Aile, çocuğun eğitiminde tek başına önemli roller oynayabileceği gibi aynı zamanda eğitimi ile doğrudan ilgilenen önemli bir etkidir (Balkis, 2006).

Çelenk (2003)'e göre, eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarıları daha yüksektir. Aile bakım, şefkat ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Koruyucu aile yanında kalan çocukların eğer uygun şefkat ve korunması sağlandığı takdirde başarılarının yükseldiği görülmüştür. Ayrıca okul ile ortak program üzerinde görüş birliği içinde düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Güneş (2000), okur yazar bir ailenin içinde yetişen çocukların kişiliklerinin geliştiğinden, ilgilerinin farklılaştığından, bilgiye ulaşmalarının kolaylaştığından, bilgi kullanımının yoğunlaştığından, bilgi alışverişinin hızlandığından ve üst düzey bir iletişime sahip olduğundan söz etmektedir. Çocuklar, okuryazarlığın doğuşu süresince öncelikle aile çevresinde okuma yazma materyalinin bir anlam taşıdığını

ve bunların değişik amaçlar için kullanıldığını tecrübe etmektedirler. Yetişkinlerin mektuplaşmaları, konuşmaları, çizimleri vb. çocuklara yazmanın kendi toplumlarında nasıl kullanıldığına dair ipuçları vermektedir. Akyol (2006)' a göre, öğretmenler de bireyin geldiği aile faktörünü göz önünde bulundurarak öğrenciye zengin yazma ortamı sunmalıdır. Bu noktada öğretmen ve ailenin iletişim içerisinde olması son derece önem taşımaktadır.

Aile ortamında çocuğa sunulacak imkanlar ve yapılacak okuma yazma etkinlikleri çocuğu okula ve hayata hazırlaması açısından son derece önemlidir. Bu amaçla okul öncesi dönemde ailenin yazmaya hazırlıkta yapması gerekenler şu şekilde sıralanabilir: Çocuk düzenli olarak anne ve babasının kitap, dergi, gazete okuduğunu görmelidir. Bu alışkanlığı çocuğun da taklit etmesi sağlanmalıdır. Çocukla gidilen her yere kitap ve yazma materyali götürülmeli ve çocuğun istediği her an yazma ile ilgilenmesi sağlanmalıdır. Çocuğun yazmasını destekleyebilecek kurşun kalemler, sulu boya, toksit olmayan renkli kalemler ve farklı türdeki kağıtlar, makas, yapıştırıcı gibi malzemeler evde bulundurulmalı ve çocuğun kullanımına izin verilmelidir. Kalem, kağıt, makas kullanımı el göz koordinasyonunun ve parmak kaslarının gelişimini sağlayacaktır. Bununla birlikte çocuğun resimlerle düşüncelerini ifade etmesini, taklidi yazma davranışı göstermesini, kalem tutmayı, masa başında oturarak çalışmayı öğrenmesini sağlayacaktır. Çocuğun aile üyelerini yazı yazarken görmesi sağlanmalı, çocuk da yazması için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun bağımsız olarak yazması için izin verilmeli ve neler yazdığı hakkında konuşulmalıdır (Anonymous, 2006; Akt: Kan, 2006). Öğrencilerin bitişik eğik yazıya hazırlık aşamasındayken ailelerine şu yedi basamaktaki etkinlikleri uygulamaları tavsiye edilmektedir (Gisler ve Eberts, 2010);

1. Çocuklara kil ya da oyun hamuru verilerek yazı yazarken kullandığı kaslarını güçlendirilmelidir.
2. Çocuklar; Legolarla, minyatür kartlarla ve küçük oyuncaklarla oynamaya teşvik edilmelidir.
3. Çocuklarla birlikte yapboz yapılmalıdır.
4. Çocukların; pastel boyalar, makas, kalem ve parmak boyası gibi malzemelerin kullanıldığı sanat projeleri yapmalarını sağlanmalıdır.
5. Çocuklarla; el işi yapılan ve küçük oyuncaklarla oynanan oyunlar oynanmalıdır.
6. Çocuklara birlikte bozuk para koleksiyonu yapmayı teklif edilebilir.

Çocuklara; her gün yapılan ayakkabı bağcığı bağlama ve kıyafetlerinin düğmelerini iliklemek gibi konularda yardımcı olunmalıdır. Buradan anlaşıldığı gibi çocuklar yazıya hazırlık aşamasındayken, aileleri onların ince motor kaslarını geliştirici etkinlikler hazırlayabilir. Bu etkinliklerde oyun hamurları, çeşitli boyalar, lego, minyatür kart ve yapbozlar kullanılabilir.

### 2.1.7. Diğer Ülkelerde Yazı

İnsanlık tarihi boyunca kullanılan el yazısı günümüze ulaşana dek toplumların ihtiyaçları doğrultusunda değiştirilmiş ve basitleştirilmiştir. Rönesans boyunca yazıcılar yazı yazma yeteneklerini geliştirebilmek için Latin ve Yunan harfleriyle yazılmış yazı stilini taklit etmişlerdir. Amerikalı koloniler 17. y.y. boyunca kendi el yazmalarını geliştirmek yerine İngilizlerin yazılarını devam ettirmişlerdir (Eaton, 1985; Akt. Wallace ve Schomer, 1994). Amerika Birleşik Devletleri'nde 1800'lü yılların başında standartlaşmış bir el yazısı yöntemi geliştirildi, adı Spencer Yöntemi olan bu yöntem okul programlarında uygulanmaya başlanmıştır. Amerika'da ilköğretim okullarında birçok öğrenci Zanner-Bloser dik temel yazısı kullanırken çoğunlukla 3. sınıfta Palmer bitişik eğik yazısına geçilmektedir (Wallace ve Schomer, 1994). Zanner Bloser yöntemine göre yazı öğretimi yapan okullarda öğrenciler yazı yazmaya dik temel harflerle başlamakta ikinci sınıfta bitişik eğik yazıya geçilmektedir. Ancak burada kullanılan dik yazı harfleri daha yuvarlak yazılmaktadır ve yöntemin kendine özgü, standart, kağıtları kullanılmaktadır (www.zaner-bloser.com, 2010).

Yine ABD'de kullanılan ve Zanner Bloser yöntemine benzeyen bir diğer yöntemde D'Nealian yöntemidir. Bu yöntemde harflerin biçimleri dik yazıda olduğu gibi keskin ve çok dik değildir, biraz daha yuvarlak ve bitiş noktası uzatılan formlar kullanılmaktadır. Bu yöntemle yazı öğrenen öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişlerinin çok daha kolay ve sorunsuz olduğu öne sürülmektedir. Kuzey Amerika'da; California, Arizona, Salt Lake City, New York vb. bölgelerde Avrupa'da; Avusturya, Belçika, Bulgaristan, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Rusya İspanya gibi bazı ülkelerde bu yöntemi kullanan pek çok okul bulunmaktadır (www.dnealian.com, 2010). ABD'de kullanılan Zaner Bloser ve D'Nealian yazı biçimlerini karşılaştıran çalışmanın sonucunda bitişik eğik yazıya geçişte iki yazı biçiminin birbirine yakın derecede etkili olduğu belirlenmiştir. Buna rağmen üst sınıflarda D'Nealian yöntemiyle bitişik eğik yazıya geçişin daha hızlı olduğu belirtilmiştir (Porter, Cooper, Swisher ve Lanunziata, 1984).

Handwriting Without Tears ABD'de kullanılan bir başka bitişik eğik yazı öğretim programıdır. Bu programda yazıya dik temel harflerle başlanmakta üçüncü sınıfta bitişik eğik yazıya geçilmektedir. İki paralel çizgiden oluşan çalışma sayfaları kullanılmaktadır. Ayrıca programda, programı uygulayan öğretmene, sınıfına uygun olan materyallerin hepsi sunulmaktadır. Bunlarla birlikte programda, öğrenme güçlüğü olan bireylere bu programın hangi araçlarla uygulanacağı hakkında da bilgi verilmektedir (www.hwtears.com, 2012).

Avrupa'da ise İrlanda, Finlandiya, Norveç, İsveç, Danimarka, Fransa, İngiltere, Almanya, Belçika başta olmak üzere bu gün pek çok ülkede bitişik eğik yazı ile okuma yazma öğretimi yapılmaktadır (Güneş, 2006). Almanya ve Avusturya' da ilköğretim okullarında kullanılan 'Frohes Lemen' (1998) adlı kitapta okuma yazmaya sözcüklerle başlanmaktadır. İlk bölümlerde kitabın kahramanı olan Mimi'nin uyuduğunu, oturduğunu, oynadığını gösteren resimler yer almaktadır. Öğrenciden Mimi'nin ne yaptığını söyleyerek cümleyi sözel olarak tamamlaması beklenmektedir. Alıştırma kitabında ise öğrencilerin yazmaya başlamadan önce el kaslarını geliştirici alıştırmalar (kağıt yırtma, hamur oynamak, piyano çalmak gibi) verilmektedir. Daha sonrasında önce rastgele, ardından da düzenli dairesel, dik ve eğik çizgi çalışmaları yer almaktadır. Mimi daha önceden tanıtıldığı için 'm' sesinin yazılışına geçilmektedir. Burada önce büyük ve küçük harfler dik olarak verilmekte yanında bitişik eğik ve bitişik dik yazı şekilleri gösterilmektedir. Öğrenilen seslerle ilgili hece ve kelime alıştırmalarının dik temel yazı ile yapılması beklenmektedir. Bütün harfler bu şekilde verildikten sonra bitişik eğik yazı çalışmalarına geçilmektedir. Bitişik eğik yazıyla metin yazma çalışmaları yapılmaktadır. Ders kitabı ve okuma kitabında dik temel harflerle yazılmış metinler yer almaktadır.

### *2.1.8. Yazı Programları*

Yazı öğretimi, öğretmen tarafından, programa dayalı olarak yürütülmektedir. Türkiye'de yazı programları Türkçe dersi programı içerisinde verilmektedir. Türkçe programındaki değişiklikler yazı öğretimini de etkilemiştir. Cumhuriyet ilan edildikten sonra uygulanan 1924 ve 1926 İlkokul Programlarında; Elifba'nın öğretimine dayalı okuma yazma çalışmaları bulunmaktadır. Her iki programa da, Türkçe Derslerinin içindeki ilk okuma-yazma çalışmaları dışında, ikinci sınıftan itibaren başlayan bir Yazı Dersi yerleştirilmiştir. 1928 yılında yeni Türk Alfabesine geçilince, İlkokuma yazma çalışmalarında hangi yöntemin uygulanacağı tartışma konusu olmuş, bu



konuda 1926 Programında belirtilen bazı tavsiyelerden vazgeçilmiştir (Cemaloğlu, 2000).

1936 programında yazı dersinin adı ve sınıflara göre süreleri aynı kalmıştır. Büyük ve küçük fişler ilk defa bu programda kullanılmaya başlanmıştır. 1948 ilkokul programında ilk okuma yazma çalışmaları Türkçe dersi içinde yer almıştır. Daha önceki programda olduğu gibi ikinci sınıftan itibaren başlayan ayrı bir yazı dersi bulunmaktadır. Programda bitişik eğik yazı ile ilgili ayrı bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümde okuma yazmanın dik yazı ile öğrenilmesinden sonra beşinci sınıfta bitişik eğik yazıya geçileceğine değinilmiştir. 1968 programında yazı dersi Türkçe dersinin içine alınmıştır. Programa daha öncekilerden farklı olarak, İlk okuma ve Yazma Öğretimi ile ilgili açıklamaların (MEB, 1968) yer aldığı bir bölüm ilave edilmiştir. Türkçe Dersi Programı; Sözlü ve Yazılı Anlatım, İmla, Dilbilgisi, İnşat ve Yazı olarak bölümlendirilmiştir. İlk Okuma ve Yazma Öğretimi bölümündeki 5. Maddede; ilk okuma ve yazmaya başlarken programın çizdiği yazı esaslarına uygun olarak büyük ve küçük harfler birlikte öğretilmelidir, denilerek bu konuda daha önceki programlara göre bir değişikliğe gidilmiştir (Uysal, 2008). 1968 ilkokul programından sonra 1981 ve 2005 programları kullanılmıştır.

#### *2.1.8.1. 1981 ve 2005 Yazı Programları*

1981 ilköğretim Türkçe dersi yazı programı 1968 programıyla benzer özellikler taşımaktadır. 1981 programının içeriğinin, ayrıntılı olarak açıklandığı görülmektedir. 1981 programında ilkokuma yazmaya dik temel harflerle başlanmaktadır, ikinci sınıfın ikinci dönemine bitişik eğik yazıya geçilmesiyle ilgili açıklamalar bulunmaktadır. 1981 ilköğretim okulu Türkçe yazı programı haftalık ders çizelgesinde Türkçe dersine ayrılan toplam ders saatinin bir saatinde "Yazı" ya yer verilmesi öngörülerek hazırlanmıştır. Programın açıklamalar bölümünde yazı dersinin amaçlarına ve yazı dersinin öğrencilere kazandırması amaçlanan becerilerine değinilmiştir. Programın girişinde yazı yazmaya hazır bulunuşluk, kullanılacak araç gereçler ve yazı öğretiminde izlenecek sırayla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Burada dikkat çeken nokta 1981 programında 2005 programına göre kullanılacak araç ve gereçlerle ilgili çok ayrıntılı açıklamalara yer verilmiş olmasıdır. 1981 programında yazı ile ilgili olarak kazanılması beklenen özellikler amaçlar olarak verilmiştir, her amacın altında da davranışlar bulunmaktadır.

Yazı amaçları ve davranışları sınıflara göre farklılık gösterirken bazı amaçlar birden

beşe kadar olan sınıflarda ortaktır. Ayrıca her sınıfa ait konular programda bir tabloda verilmiştir. Birinci sınıf konuları; “Sırada oturma kuralları” (iki amaç ve on bir davranış), “Yazı araç gereçleri” (üç amaç, on beş davranış), “El ve parmak kası çalıştırma hareketleri” (bir amaç, dört davranış), “Harfleri oluşturan çizgiler” (üç amaç, on sekiz davranış), “Güzel yazı çalışmaları” (iki amaç, on beş davranış), “Rakamlar” (bir amaç, altı davranış), “Noktalama işaretleri” (bir amaç, on davranış), “Matematik işaretleri” (bir amaç, iki davranış)’dir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

Programda yazıyla ilgili ikinci sınıf konuları, amaçları ve davranışları; “Sırada oturma kuralları” (iki amaç, altı davranış), “Yazı araç gereçleri” (üç amaç, on davranış), “Bitişik eğik yazı çalışmaları” (üç amaç, on üç davranış), “Rakamlar” (bir amaç, iki davranış), “Noktalama işaretleri” (bir amaç dört davranış), “Matematik işaretleri” (bir amaç, iki davranış) şeklindedir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

Programda yazıyla ilgili üçüncü sınıf konuları, amaçları ve davranışları; “Sırada oturma kuralları” (bir amaç, iki davranış), “Yazı araç-gereçleri” (iki amaç, yedi davranış), “Güzel yazının özellikleri ve önemi” (bir amaç, üç davranış), “Bitişik eğik yazı çalışmaları” (üç amaç, on altı davranış), “Yazıda istif ve blok” (iki amaç, on davranış), “Rakamlar” (bir amaç, iki davranış), “Noktalama işaretleri” (bir amaç, dört davranış), “Matematik işaretleri” (bir amaç, iki davranış) şeklindedir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

Programda yazıyla ilgili dördüncü sınıf konuları, amaçları ve davranışları; “Yazı araç-gereçleri” (bir amaç, üç davranış), “Dolma Kalem” (üç amaç, on iki davranış), “Bitişik eğik yazı çalışmaları” (iki amaç, altı davranış), “Bitişik eğik yazı ile istif ve blok çalışmaları” (bir amaç, altı davranış), “İmza” (dört amaç, on üç davranış), “Noktalama işaretleri” (bir amaç, dört davranış), “Matematik işaretleri” (bir amaç, iki davranış) şeklindedir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

Programda yazıyla ilgili beşinci sınıf konuları amaçları ve davranışları; “Yazı araç gereçleri” (bir amaç, üç davranış), “Bitişik eğik yazı ile ilgili istif ve blok çalışması” (bir amaç, iki davranış), “Bitişik eğik yazı çalışmaları” (üç amaç, sekiz davranış), “Dilekçe yazma” (bir amaç, dört davranış), “Noktalama işaretleri” (bir amaç, altı davranış), “Matematik işaretleri” (bir amaç, iki davranış) şeklindedir (M.E.B. İlköğretim Programları, 2003).

1981 ilköğretim programından sonra 2005 İlköğretim Programı kullanılmaya başlanmıştır. Değişen programa göre birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazı ile yazı öğretimi yapılmaktadır. 2005 İlköğretim Programında Türkçe programı içerisinde yer alan yazı programında bitişik eğik yazıya geçiş ön görülmüş ve programda bu geçişin gerekçeleri şu şekilde sıralanmıştır (M.E.B. Program Kılavuzu, 2005, s. 92):

- 1 İlk okuma yazma öğretiminde doğrudan bitişik eğik yazı ile başlanması öncelikle 7 yaş dönemi çocukların gelişim özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir. Özellikle ilk okuma yazmaya başlayan öğrencilerin kalem ellerine ilk aldıklarında eğik ve dairesel çizgiler çizdikleri gözlenmektedir.
- 2 Bunun yanında öğrenciler anatomik yapıları gereği kalemi eğik olarak tutmaktadırlar.
- 3 Bitişik eğik yazının akıcı ve kesintisiz olması, soldan sağa doğru yazı yönünü desteklemektedir.
- 4 Bitişik eğik yazı geri dönüşlere izin vermemektedir. Bu durum yazının akıcı ve doğru yönde gelişmesini sağlamaktadır.
- 5 Bitişik eğik yazı, harflerin doğru yazımını desteklemekte ve harflerin yazılış yönlerinin karıştırılmasını önlemektedir.
- 6 Bitişik eğik yazıdaki süreklilik düşüncelerdeki sürekliliğe yansımakta, yazıda kazanılan bu akıcılık okuma becerisine de yansımaktadır.
- 7 Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bitişik eğik yazı öğretimi ile resim ve müzik derslerinin öğretimleri arasında ilişki bulunmaktadır.
- 8 Deneysel çalışmalar bitişik eğik yazının öğrencilerin diğer yazı karakterleriyle yazılmış metinleri okumada problem oluşturmadığını göstermektedir.

2005 programında yazı ile ilgili kazanımlar; “Yazma kurallarını uygulama”, “Kendini yazılı olarak ifade etme”, “Tür, yöntem ve tekniğe uygun yazma” olarak üç başlık altında verilmiştir. Bunlardan yazının öğretimi ile ilgili kazanımların “Yazma kurallarını uygulama” bölümünde yer alan ilk dört kazanım olduğu görülmektedir. Ayrıca bu kazanımlar 1-5. sınıflarda ortaktır ve programda şu şekilde yer almaktadır: “Yazmaya hazırlık yapar.”, “Kelimeler cümleler ve satırlar arasında uygun boşluk bırakır.”, “Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazar.” ve “Bütün yazılarını bitişik eğik yazı ile yazar.” (M.E.B. Program Kılavuzu, 2005).

2005 programında yazı ilköğretim Türkçe programının içinde yer almaktadır, İlkokuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanmaktadır. Yazı öğretimi ile ilgili kazanımlar 1981 programına göre daha az ayrıntılıdır. Araç-gereçler konusunda açıklamalara yer verilmemiştir. 1981 programındaki amaçlar ifadesi yerine 2005 programında, kazanımlar ifadesi kullanılmış ve bu kazanımlar öğrencinin kazanması beklenen beceriler olarak ifade edilmiştir (M.E.B. Program Kılavuzu, 2005).

2005 ilköğretim Türkçe dersi yazı programında dik temel yazının öğretilmesiyle ilgili hiçbir maddeye programda yer verilmemesine karşın okuma araç gereçlerinin ve gündelik hayatta karşılaşılan yazının dik temel yazıyla yazılmış olması bazı tartışmaları ortaya çıkarmıştır. Çağın teknolojik gelişmeleri içerisinde yazı işi için bilgisayar vb. aletlerin kullanıldığı düşünüldüğünde, bireyin kendisine ait, kimliğini gösteren bir yazı kullanmasının önemli olduğu belirtilirken (Başaran ve Karatay, 2005) bunun tersi bir görüşe göre de 21. y.y. 'ın teknolojisi düşünüldüğünde öğrencilerin ihtiyaçlarına odaklı bir programa ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrencilerin fikirlerini üretmede sadece dik temel yazıyı kullanmanın daha yararlı olacağı her iki yazı biçiminin de programda yer almasının içerikte kalabalıklığa neden olduğu görüşü ortaya konmaktadır (Wallace ve Schomer, 1994).

Wallace ve Schomer (1994)'ın yapmış oldukları çalışmada, bitişik eğik yazı ve dik temel yazıya ayrılan çalışma süresi eşit tutularak her ikisinin de aynı oranda öğretilbileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu çalışmanın diğer bir sonucuna göre öğrenme güclüğü çeken öğrencilerin gelişimi için dik temel yazıdan faydalanarak okuma başarısı sağlanabilir. Buna karşın Başaran ve Karatay (2005) yapmış oldukları çalışmada eğik el yazısı öğretiminin dik temel harflerin öğretimine göre bazı üstünlüklerinin olduğunu savunmaktadırlar. Araştırmanın sonuçlarına göre eğik el yazısı öğrenen ve kullanan öğrencilerin yazma hataları azalırken yazma hızları da arttığı görülmüştür. Öğrenciler yazılacak kelimeyi bir bütün olarak zihinlerinde tasarlamak zorunda olduklarından “kelime tanıma” ve “kelime hatırlama” becerileri gelişmekte aynı zamanda harfleri tanıma becerileri de artmaktadır. Eğik el yazısı, dik temel harflerin öğrenilmesini kolaylaştırmakta fakat dik temel harfler eğik el yazısına aynı yararı sağlamamaktadır. İlk okuma yazma öğretiminde eğik el yazısı kullanılacaksa, metot sesten öğretim olmalıdır. Çünkü sesten öğretimde, önce harflerin sesleri ve şekilleri kavratılmakta, sonra, heceler, kelimelerin ve cümlelerin öğretimine geçilmektedir. Eğik el yazısı öğretiminde de önce harflerin seslerinin ve şekillerinin tek başına öğretilmesi gerekmektedir.

#### *2.1.9. Yazı Değerlendirme*

Değerlendirme, ölçme sonucunu bir ölçüt ile karşılaştırma ve bu yolla ölçme sonucuyla belirlenmiş olan özellik hakkında bir karara varma işlemidir. Değerlendirme işlemi, ölçme sonucu ile bir ölçüt arasındaki uyuma bakılarak bir karara ulaşılır (Özçelik, 1992). Yazı öğretiminde değerlendirilecek özellik genellikle gözleme dayalı olarak ölçülmektedir. Öğretmen gözlem yaparak öğrencilerin kişisel

gelişimlerini görmektedir. Yazı öğretiminde öğretmenin gözlemi dışında kalan hataların düzeltilmesi zorlaşmaktadır. Bu nedenle her bölümün, ünitenin sonunda değerlendirme yapılması gerektiği gibi yıl sonu değerlendirmeleri de yapılmalıdır. Bu değerlendirmeler sonucunda eğitimin gerçekleşme düzeyi görülebilmektedir. Değerlendirme yapılırken, yazma öğretiminin tüm aşamaları ana ve alt başlıklar halinde yazılarak değerlendirme fişleri oluşturulabilmektedir. Oluşturulan bu fişler ile öğrencinin gelişim düzeyi gözlemlenebilmektedir (Taylan, 2001).

Yazıyı değerlendirirken şekil, ebatlar, kağıt yüzeyine yerleştirme, uygunluk eğrilik ve çizgi kalitesi göz önüne alınmalı, dik temel harfler ile eğik harflerin yazılmasındaki farklılıklara dikkat edilmelidir (Akyol, 2006). Bayraktar (2006) ve Duran (2009) çalışmalarında yazıyı değerlendirirken; oturuş, satır takibi, defter tutuşu, kalem tutuşu, yazının eğikliği, bağlantı noktaları, harflerin alt ve üst uzantıları, harfler ve kelimeler arası boşluklar, harf boyutunun satıra uygunluğu, noktalama işaretleri, yazıyı sayfaya yerleştirme ve okunaklı yazma kriterlerini dikkate almışlardır.

1981 programında yazının kontrol edilip değerlendirilmesinde düzeltme sembolleri kullanılmıştır (Program Kılavuzu, 2003). 2005 programında ise yazıyı değerlendirmek için 'Yazı Becerisini Değerlendirme Formu' yer almaktadır. Bu formda da yazı düzeni, yazının büyüklüğü, satır çizgilerine yazma, kelimeler arasındaki açıklık, harflerin yazılış biçimi ve yazının temizliği kriterleri bulunmaktadır (Program Kılavuzu, 2005). Öğretmenler el yazısının kalitesini değerlendirmede okunaklılığı ölçüt olarak ele alırlar. Okunaklılık harflerin doğru yazılması, boyutları ve boşlukların iyi ayarlanması, eğimi ve yazı çizgisinin takip edilmesiyle ilgilidir. Bir çocuğun yazısı yavaş ya da dağınık olabilir, ama okunaklı olmak zorundadır (Koenke, 1986).

## *2.2. İlgili Araştırmalar*

Yazıyla ilgili araştırmalar taranırken başta ilkokuma yazma öğretimi ve bitişik eğik yazı ve program değerlendirme ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Bu bölümde çalışmalar sırasıyla ilkokuma yazma öğretimi ve bitişik eğik yazı başlıkları altında incelenmiştir.

### *2.2.1. İllkokuma Yazma Öğretimi*

Taylan (2001) tarafından yapılan, "İlköğretim Yazı Öğretimi Programının 1. Kademe Uygulamasının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı araştırmada,

öğretmenlerin yazı öğretimi programının hedef, davranış, içerik, eğitim durumu, araç-gereç, yöntem ve teknikler ile değerlendirme öğelerine ilişkin görüşleri cinsiyet, kıdem ve öğretim durumuna göre değişip değişmediği incelenmiştir. Araştırma betimsel nitelikte olup, araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Çalışmaya 84 öğretmen katılmıştır. Anket incelemeleri sonucunda, öğretmenlerin cinsiyetlerine, kıdemlerine, öğrenim durumlarına göre; hedef, davranış, içerik, eğitim durumu, araç-gereç, yöntem teknikler, değerlendirme öğelerine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmada, programın genel olarak başarılı olduğu, eksikliklerinin düzeltilmesiyle birlikte program değerlendirme kriterlerine tamamen uyabileceği ve uygulamaya yönelik olarak daha fazla geliştirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Demirel (2006), tarafından yapılan “İlkokuma Yazma Öğretimindeki Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışma Konya ili Seydişehir ilçesi ilköğretim okullarında görevli 50 öğretmene hazırlanan anket formu uygulanarak ve seçilen 10 öğretmenle de görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma, sonucunda elde edilen bulgulara göre; üniversitelerde verilen ilkokuma yazma öğretimiyle, görev yapan öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerdeki ilkokuma yazma öğretimi bilgisi yeterli değildir. Öğretmen ve veliler ses temelli cümle yöntemi hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir. Ayrıca bu araştırmada bitişik eğik yazının yapı olarak sisteme, öğrencilerin gelişim düzeyine ve okuma hızına uygun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Engin (2005)’in, “İlkokuma Yazma Öğretimi Uygulamalarında Öğretmen Görüşleri ve Yaşanan Sorunlar” adlı çalışmasında, Ses Temelli Cümle Yönteminin öğretmenler tarafından tam algılanarak doğru uygulanıp uygulanmadığını, hangi konularda eksiklikler olduğunu, öğretim yöntemi ile ilgili karşılaşılan sorunların neler olduğunu ve bu sorunları giderme konusunda yöntemin uygulanabilirliğine dönük öğretmen görüş ve önerilerini araştırmıştır. Bu araştırmaya göre, Ses Temelli Cümle Yönteminde uygulanan yazı öğretimi ile ilgili olarak öğrenciler bitişik yazıda sorun yaşamazken, bitişik yazının sağa doğru eğilmesinde sorunlarla karşılaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gün (2006), tarafından gerçekleştirilen “Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Algıları ve Görüşleri” adlı çalışmanın amacı ses temelli cümle yöntemine ilişkin birinci sınıf öğretmenlerinin a) algıları ve bu algıları ile cinsiyetleri,

kıdemleri, yaşları, mezun oldukları okullar, çalıştıkları okulun sosyo-ekonomik durumu; b) görüşleri ve bu görüşler ile çalıştıkları okulun sosyo-ekonomik durumu arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırma İzmir il kent merkezi sınırları içerisinde yer alan 6 özel 79 resmi ilköğretim okulunda görev yapan 304 ilköğretim I. sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri “Ses Temelli Cümle Yöntemi İlişkin Algı Ölçeği” ve “Ses Temelli Cümle Yöntemi Görüşme Formu” ile toplanmıştır. Araştırmanın sonunda, bitişik ve eğik yazma çalışmalarında önemli sorunların olmadığı görülmüştür. İlköğretim okullarındaki sınıf öğretmenlerinin birleşim yapma, heceleyerek okuma, okuduklarını anlamama, noktalama işaretlerini yerinde kullanamama sorunları ile karşılaştıklarına ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Uğuz (2006), tarafından yapılan “Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmenler Tarafından Algılanma Biçimleri ve Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler” adlı araştırmada, Afyonkarahisar merkez ilçesinde görev yapan toplam 108 ilköğretim birinci sınıf öğretmeniyle çalışılmıştır. Bu çalışmada ses temelli cümle yönteminin olumlu, olumsuz yönlerini ve öğretmenlerin önerilerini belirleyen anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin yazı güzelliğine önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak el kasları gelişmemiş öğrencilerin yazı çalışmalarında zorlandıkları ve el yazısı çalışmalarının çok zaman alıcı olması nedeniyle okuma çalışmalarının süresinin azaldığı sonucu ortaya konmuştur.

Samancı (2007) tarafından yapılan “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminde İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler” adlı çalışmada, birinci amaç, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle ilgili problemlerini saptamak; ikinci amaç ise ilköğretim birinci sınıfta okuma yazma öğretiminde kullanılmak üzere basılmış olan okuma yazma öğreniyorum kitabında görülen ve ses temelli cümle yönteminin ilkelerine uygun olmayan uygulamaları vurgulamaktır. Araştırma Aydın ili Didim ilçesinde, 12 ilköğretim okulunda görev yapan 15 sınıf öğretmeniyle görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler yöntem uygulanırken bitişik eğik harflerle yazan öğrencilerin, yazıyı yazdıktan sonra kendi yazısını okuyamadığı ya da yanlış okuduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Araştırmanın bir diğer sonucu da kaynak kitap olarak kullanılan *Okuma Yazma Öğreniyorum* kitabının yetersizliği ve bu kitapta dik temel harflere yer verilmemesinin çocukta yaratabileceği uyumsuzluğun kaçınılmaz olduğu ile ilgilidir. Bu araştırma

sonucunda okul öncesi eğitimin ilkokuma yazma çalışmalarında başarıyı arttırdığı tespit edilmiştir.

Turan (2007)'ın, "İlköğretim Birinci Sınıf Türkçe Dersi İlk Okuma Yazma Programında Uygulanan Ses Temelli Cümle Yönteminin Uygulamadaki Etkililiği" adlı çalışmasının amacı, MEB tarafından 2005–2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan, İlköğretim Birinci Sınıf Türkçe Dersi ilk Okuma Yazma Programında yer alan, Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğini sınıf öğretmenleri, veliler, ilköğretim müfettişleri, ilköğretim okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir. Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilerek geçerlik ve güvenilirliği sağlanan anketle elde edilmiştir. Araştırma, Ankara, Bolu, Diyarbakır, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Samsun ve Van illerindeki görevli toplam 413 sınıf öğretmeni, 78 okul yöneticisi ve 265 ilköğretim müfettişi üzerinde yürütülmüştür. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formu da kullanılmıştır. Araştırmaya katılanlar, Ses Temelli Cümle Yöntemi ve bitişik-eğik yazıya ilişkin olarak genelde olumlu görüşe sahiptirler. Bitişik-eğik yazıyla ilgili olarak, erkek öğretmenler kadınlara göre daha olumlu tutuma sahiptirler. Araştırmada, velilerin, bitişik-eğik yazıya da yeterince olumlu bakmadıkları belirlenmiştir.

Yurduseven (2007)'in "İlk Okuma Yazma Programının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi" adlı çalışmasının amacı 2005-2006 öğretim yılında uygulanmaya başlanan Ses Temelli Cümle Yöntemine dayalı olarak Okuma-Yazma Programını, öğretmen görüşlerinden yararlanarak değerlendirmek ve programın uygulanması sırasında karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmaktır. Araştırma betimsel niteliklidir ve 47 maddelik anket formundan yararlanılarak veriler toplanmıştır. Çalışmanın yazıyla ilgili sonuçlarına göre öğretmenler "çocuklar bitişik eğik yazıyı yazmakta zorlanmaktadır." Maddesiyle ilgili olarak %11,0'ı hiç katılmıyorum, %15,1'i çok az katılıyorum, %25,6'sı kısmen katılıyorum, %21,5'i büyük ölçüde katılıyorum, %26,7'si tamamen katılıyorum şeklinde görüş bildirmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin bitişik eğik yazıyı yazmada zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Durukan ve Alver (2008)'in yapmış olduğu "Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışmanın amacı "Ses Temelli Cümle Yöntemi" hakkında öğretmen görüşlerini belirlemek, yöntemle ilgili sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaçla Giresun il merkezinde görevli



ikinci sınıf öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Örneklemede hem çözümleme hem de ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretimi yapmış sekiz öğretmen yer almıştır. Elde edilen veriler alt problemler çerçevesinde analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlar kısmında yedinci alt problemle ilgili olarak öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde zorlandıkları çünkü öğretmenlerin bitişik eğik yazıyı bilmedikleri sonucu ortaya konmuştur. Ayrıca öğretmenlerin bir çoğu bitişik eğik yazı öğretmenin okuma ve yazmayı öğrenmede sıkıntı oluşturmadığını, öğrencilerin daha hızlı ve düzenli yazdığını belirtirken, bir kısmı da bitişik eğik yazı için birinci sınıfı erken bir dönem olarak görmektedir. Öğretmenlerin hepsi bitişik eğik yazı öğrenmenin dik temel harflerin okunmasını zorlaştırmadığını vurgulamıştır. Bu çalışmada dikkat çeken bir başka sonuca göre öğretmenler ilk okuma yazma öğretimi için gereken araç gereçlerin temini konusunda sorun yaşamadıklarını (bunun nedeni olarak okullarının merkezî bir yerde bulunmalarını göstermektedirler ve kırsal kesimlerde birtakım sorunların yaşanabileceğini belirtmektedirler); bununla birlikte imkânlarıyla da birtakım materyaller hazırladıklarını belirtmektedirler.

Gülbaş (2008)'in "Yeni İlköğretim Okulu Birinci Sınıf İlkokuma Yazma Dersi Öğretim Programı Uygulamasına Yönelik Öğretmen Görüşleri" adlı araştırmasının amacı ilköğretim birinci sınıf ilk okuma yazma öğretiminde uygulanan yeni öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Çalışma evrenini 2007–2008 eğitim öğretim yılında Muğla il merkezinde görev yapmakta olan birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma, evren üzerinde yapıldığı için örneklem alınmamıştır. Araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 44 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 104 sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket, araştırmanın alt problemleriyle ilişkili olarak hazırlanmış 56 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarında bitişik eğik yazı ile yazı yazmanın çok daha kolay olduğu, bitişik eğik yazı ile öğrencilerin yazma hızının daha fazla olduğu, bitişik eğik yazı kullanan öğrencilerin yazılarının daha düzgün olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretirken, materyal sıkıntısı çektikleri, yeni program için gerekli materyalleri kendileri üretmek zorunda kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yeni ve eski programın karşılaştırılmasına ilişkin görüşlerde ise eski programda dik temel harflerin yazımının daha kolay olması ve eski programda okuma yazmaya geçişin daha geç gerçekleşmekte olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler; eski programda yazı yazma hızının daha fazla olduğu konusunda kararsız kalmışlardır.

Ş. Tok, T. N. Tok ve Mazı (2008)'in yapmış oldukları “İlkokuma Yazma Öğretiminde Çözümleme ve Ses Temelli Cümle Yöntemlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın amacı, öğretmenlerin ilkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve ses temelli cümle yöntemleri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir alan araştırmasıdır. Çalışmada veri toplama aracı olarak ilkokuma-yazma yöntemlerine ilişkin görüşlerden oluşan 44 maddelik anket kullanılmıştır. Çalışmada ses temelli cümle yöntemiyle bitişik eğik yazının daha zevkli ve akıcı yazıldığı, çözümleme yöntemiyle ise, daha anlamlı ve hızlı okunduğu, okuma ve yazma sırasında noktalama işaretlerine daha fazla uyulduğu, dik temel harflerle yazılmış yazıların okunmasının daha kolay olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Babayiğit ve Konderalı (2009)'nın yaptıkları araştırmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'ndeki mevcut ilkokuma yazma öğretimi ile ilgili uygulamaların detaylı bir profilini çıkarmak ve bu uygulamalar hakkında öğretmenlerin görüş ve değerlendirmelerini saptamaktır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket 2007-2008 Öğretim yılında birinci sınıfta öğretmenlik yapan veya en az beş yıl ilkokul birinci sınıf öğretmenliği yapmış olan öğretmenleri hedef almıştır. Çalışmaya 78 ilkokuldan toplam 225 öğretmen katılmıştır. Bu öğretmenlerin 143'ü çalışma yapılan dönemde birinci sınıfları okutan sınıf öğretmenleridir. Böylece ilkokulların % 87'sini ve birinci sınıf öğretmenlerinin de % 84'ünü temsil eden kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada, bitişik eğik yazının daha zor olduğu ve dik temel yazıdan bu yazıya geçişte öğrencinin zorlanabildiği konularında görüş birliği olduğu saptanmıştır. Bu nedenden dolayı öğretmenler bitişik eğik yazıyı, dik temel yazı bilgisini iyice pekiştirdikten sonra ve üçüncü veya üstü sınıflarda verilmesi gerektiğini bildirmiştir.

Bay (2010)'ın araştırmasında İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı ile 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan, Ses Temelli Cümle Yöntemi (STCY) ile ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği) yapılmıştır. Araştırmada; 2005–2006 eğitim öğretim yılında, 116 ilköğretim 1. sınıf öğrencisinin, okuma yazma hızları ve okuduğunu anlama düzeyleri yönünden sekiz ay süreyle gözlenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin % 10-20'sinin 1. sınıf düzeyinde yazma hızına sahipken, % 80-% 90'ının ise yazma hızlarının seviyelerinin üzerinde yazdıkları tespit edilmiştir. İlköğretim 1. sınıf öğrencilerinin devam ettikleri okul

türünün; “okuma hızlarında, bakarak yazma, söyleneni yazma, bir konuda kendini ifade ederek yazma” hızlarında farklılık oluşturmadığı görülmüştür. İlköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitim alma durumlarının, öğrencilerin okuma ve yazma hızlarında anlamlı farklılığa neden olmadığı görülmüştür.

Turan (2010)’un yapmış olduğu “Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemi Ve Yazı Türlerine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmanın amacı ilköğretim okulları birinci sınıfında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi, bitişik-eğik yazı ve diğer yazı türlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışma Elazığ il merkezinde görev yapan toplam 102 birinci sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin bitişik-eğik yazıyı daha hızlı yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri bitişik-eğik yazının öğrenci algısına daha uygun olduğunu düşünmektedirler ve ilk okuma yazma öğretiminde bitişik-eğik yazı türü ile öğretim yapılması gerektiğini belirtmektedirler. Velilerin ses temelli cümle yöntemi ve bitişik eğik yazıya kısmen olumlu baktıkları ve bu yöntem ve yazı türü hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Yine araştırma sonucunda öğrencilerin en çok “f”, “s”, “r”, “ş”, “k”, “b”, “h” ve “z” harflerini yazarken zorlandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin en çok “b-d”, “r-n”, “n-m” ve “c-ç” harflerinin yazımında karışıklık yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre bitişik-eğik yazıya daha olumlu baktıkları sonucuna da ulaşılmıştır. Bitişik-eğik yazıya uygunluk açısından ilk okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenlerinin % 47.8’nin akıllı tahtayı, % 31.1’inin cam, kalemli tahtayı ve % 21.1’inin ise tebeşirli tahtayı kullanmayı uygun gördüğü belirlenmiştir.

### 2.2.2. Bitişik Eğik Yazı

Bayraktar (2006) tarafından yapılan “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bitişik Eğik Yazıda Yaptıkları Hatalar” adlı çalışmada, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda hangi tür hatalar yaptıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma Ankara ili Altındağ, Keçiören ve Mamak ilçelerindeki 3 ilköğretim okulundan seçilen 70 birinci sınıf öğrencisinin gözlemlenmesi ve bu sınıfları okutan öğretmenlerle görüşülmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda harfleri eğik yazamadıkları ve harfleri birleştirirken hata yaptıkları, harfleri açık ve okunaklı yazamadıkları, harf boyutlarını ayarlayamadıkları, kelimeyi doğru bölemedikleri, satırbaşı yapamadıkları, yazıyı sayfaya yerleştiremedikleri, bütün yazı boyunca eğikliğini koruyamadıkları, el

yazılarının estetik beğeni uyandırmadığı, okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre genelde daha başarılı oldukları ancak harfleri doğru şekilde yazmada, okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin okul öncesi eğitim alanlara göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Yine araştırma sonucuna göre, öğrencilerin küçük harflerde “k,s,s,z” harflerinde, büyük harflerde “D,F,S,K” harflerinde daha çok hata yaptıkları ve en fazla “r,b,z,v” harflerini bağlarken hata yaptıkları, kendinden sonra gelen harfle birleşmemesi gereken “F, N, P, T, V” harflerini birleştirdikleri belirlenmiştir.

Kazu ve Ersözlü (2006) tarafından yapılan “Yeni Müfredatla Gelen Bitişik Eğik Yazıya ilişkin Öğretmen Görüşleri” adlı çalışma, Tokat il merkezinde yer alan toplam 30 ilköğretim okulunda görev yapan 70 birinci sınıf öğretmenine anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin bitişik eğik yazıyla ilgili olarak genelde olumlu görüş bildirdikleri, ancak kararsız kaldıkları durumların da azımsanmayacak kadar çok olduğu tespit edilmiştir.

Graham, Haris, Mason, Chorzempa, Moran, ve Saddler, (2007) tarafından yapılan “İlkokul Öğretmenleri Yazıyı Nasıl Öğretir?” adlı çalışmada Amerika’da 169 sınıf öğretmenine elektronik posta yoluyla uygulanmıştır. Başlangıçta 249 sınıf öğretmenine ulaşılmış ancak bunlardan 169 sınıf öğretmeni çalışmaya katılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlere araştırmacılar tarafından teşekkür etmek amacıyla 2 dolar gönderilmiştir. Çalışmanın sonunda sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı ile ilgili görüşleri şu şekilde ortaya konulmuştur:

- Öğretmenlerin geneli bitişik eğik yazı öğretmekten hoşlanmaktadırlar.
- Öğretmenler bitişik eğik yazılarını mükemmel bulmasalar da beğenmektedirler. Hiç biri yazısını kötü olarak nitelendirmemektedir.
- Öğretmenlerin % 12’si üniversitede aldıkları eğitimin bitişik eğik yazı öğretmeye uygun olduğunu belirtmektedir.
- Öğretmenler bitişik eğik yazı dersinin ayrı bir ders olarak verilmesi gerektiğini belirtmektedir.
- Öğretmenlerin geneli öğrencilerin bitişik eğik yazılarının akıcılığı konusunda tarafsız kalırken, öğretmenlerin % 46’sı öğrencilerin bitişik eğik yazı hızının sınıf düzeyine uygun olduğunu belirtmiştir.
- Öğretmenlerin yarısından fazlası öğrencilerin bitişik eğik yazılarında; yazı düzeni, harfler arasındaki boşluk, harf boyutu, harf formu, harfleri sıralama ve geri dönüşler konularında problemle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

- Öğretmenlerin karşılaştığı bir diğer problem öğrencilerin bitişik eğik yazılarında görülen; kelimeler arasındaki boşluk, yazı eğikliği ve çok hızlı yazma konularında ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenlerin daha az karşılaştığı problemler ise; sayfa düzeni, yazının duruşu, silik yazma ve koyu yazma problemleridir.
- Ayrıca öğretmenler büyük harflerden K, Y, Z, W, R, M, F ve D harflerinin, küçük harflerden ise b, q, d, k, g ve p harflerinin bitişik eğik yazı ile yazılmasında problemle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Turan ve Akpınar (2008)'in yapmış olduğu araştırmanın amacı, ilkokuma-yazma öğretiminde kullanılması zorunlu olan ses temelli cümle yöntemi ile bitişik-eğik yazı uygulamalarının etkililiğini belirlemektir. Araştırma 413 öğretmen, 78 okul yöneticisi ve 265 ilköğretim müfettişi toplam 756 katılımcı ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri anket ve görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre katılımcıların yarısından fazlası (n=14), bitişik eğik yazının estetik ve güzel olduğunu ve bu yöntemle öğrencilerin hızlı yazdığını, ancak özellikle harfleri birleştirmede sorun yaşadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler, f, k, h, t, A harflerini yazmada çok zorlanmakta ve b-d, v-u ile s-ş harflerini yazarken karıştırmaktadırlar. Bu sorunu aşmada, gerek STCY ve gerekse bitişik-eğik yazıya yönelik görsel ve işitsel materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcıların bu konuda önemli gördüğü bir sorun da, okullardaki yazıya ilişkin materyallerin dik yazıya göre hazırlanmış olduğudur. Bu çalışmada belirlenen bir başka durum ise okulöncesi eğitimi alarak ilköğretime gelen öğrencilerin dik yazıya olan aşinalığından dolayı, bitişik-eğik yazıyı öğrenme sürecinde ciddi sorunlar yaşamalarıdır. Katılımcıların yarısından fazlası (n=13), bitişik eğik yazı konusunda eğitim almaya ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Katılımcıların ifadelerinden ortaya çıkan bir diğer sonuç da, velilerin STCY ve bitişik-eğik yazıyı bilmedikleri için okuma-yazma öğretiminde öğrencilere farklı yöntemlerle yardım etmeye çalışmalarının öğrencilerde ikileme neden olduğudur.

Arslan ve Ilgın (2010)'ın yapmış oldukları çalışmanın amacı ilk kez birinci sınıfa bitişik eğik yazıyla başlayan dördüncü sınıf öğrencileri ile okulda görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin yazı biçimleri ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Tarama modelinde nitel bir çalışmadır. Araştırma 2008-2009 eğitim-öğretim yılı birinci döneminde Denizli ili ilköğretim okullarından birinde uygulanmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme çeşitlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. İlköğretim okulu branş (n=9) ve sınıf öğretmenleri (n=10) ile dördüncü

sınıf öğrencileri (n=41) araştırmanın örnekleimidir. Araştırmada, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden, görüşme kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen ve öğrenciler genel olarak yazı yazmayı bir zorunluluk olarak görmektedir. Öğrenciler bitişik eğik ve dik temel yazıyı farklı şekillerde adlandırmaktadır. Öğretmenler birinci sınıfta dik temel yazı ile başlanması gerektiğini savunmaktadır.

Şahin ve Akdal (2010)'ın yapmış olduğu “Öğretmenlerin Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaştıkları Problemler” adlı çalışmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin, birinci sınıflarda bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi ve bu problemlerin giderilmesidir. Bu çalışma 2009–2010 öğretim yılında Kırşehir merkez ilköğretim okulunda görev yapan 145 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Anketi” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde genel olarak çok fazla problemle karşılaşmadıkları saptanmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken f, r, s ve k küçük harfleri ile F, H, T, L ve G büyük harflerinin yazımında daha çok hata yapmaktadırlar. Çalışmadan çıkan bir diğer sonuca göre, öğrenciler bitişik eğik harfleri yazarken en çok, ‘b’ ile ‘d’, ‘r’ ile ‘n’, ‘u’ ile ‘v’ ve ‘o’ ile ‘a’ harflerini karıştırmaktadırlar. Öğrencilerin yazımında zorlandığı küçük harfler f, s, r, z ve k harfleri iken, büyük harfler H, F, L, D, K ve S harfleridir. Ayrıca öğretmenler yazı öğretiminde, dik temel harfleri bitişik eğik harflerden daha çok tercih etmektedirler.

Coşkun (2011)'un, “İlköğretim Okullarındaki Bitişik Eğik Yazı Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasının amacı ilköğretim okullarındaki bitişik eğik yazı uygulamalarının değerlendirilmesidir. Araştırmanın evreni Hatay il merkezindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören 3, 5, 6 ve 8. sınıf öğretmen, öğrenci ve bu öğrencilerin velileridir. Araştırma örnekleminde tabakalı tesadüfi küme örnekleme yöntemiyle belirlenen 40 öğretmen (24 sınıf öğretmeni; 16 Türkçe öğretmeni), 400 öğrenci ve 20 veli yer almıştır. Araştırmada öğretmen ve öğrencilerin bitişik eğik yazı konusundaki yeterlikleri, bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin görüşleri, sınıf içi uygulamalar ile velilerin bitişik eğik yazı öğretimine yaklaşımları araştırmacı tarafından geliştirilen Dikte Metni, Bitişik Eğik Yazı Analitik Puanlama Anahtarı, Öğretmen Görüşme Formu, Öğrenci Görüşme Formu, Veli Görüşme Formu, Bitişik Eğik Yazı Sınıf Gözlem Formu, Doküman Analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Coşkun (2011)'un yapmış olduğu bu çalışmanın sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Yazı eğikliği hariç bitişik eğik yazı puanlamasındaki tüm boyutlarda ve toplamda 3. sınıftan 6. sınıfa doğru başarı düzeyinin düzenli olarak arttığı fakat 8. sınıfta belirgin olarak düştüğü tespit edilmiştir. 8. sınıflardaki düşüşün temel sebebi, bu öğrencilerin eğitim hayatlarının ilk iki yılında dik temel yazı ile öğrenim görmeleridir. Öğrencilerin bitişik eğik yazı başarılarında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur.
- Öğretmenlerle yapılan görüşme sonuçlarına göre bitişik eğik yazı uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretmenlerine oranla daha dikkatli oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunun bitişik eğik yazıyla ilgili olarak eğitim almadıkları, eğitim alanların ise bu eğitimleri kapsam ve yeterlik yönünden eksik buldukları görülmektedir. Öğretmenler çoğunlukla öğrencilerin bitişik eğik yazıyı daha hızlı fakat okunaksız yazdığı düşüncesindedir. Çoğu öğretmen öğrencilerin bitişik eğik yazı kullanmalarını gerekli görmemektedir. Öğretmenlerin belirttiğine göre öğrenciler büyük harflerden en çok “F, J, K, V”; küçük harflerden de en çok “f, k, r, s” harflerini yazarken zorlanmaktadır.
- Öğrencilerle yapılan görüşme sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin tahtada bitişik eğik yazıyı kullandıkları ve öğrencilerden de kullanmalarını istedikleri fakat Türkçe öğretmenlerinin bu konuda hassas davranmadıkları belirlenmiştir. Birinci kademedeki öğrencilerin bitişik eğik yazıyı ikinci kademedekilerin de dik temel yazıyı kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Öğrenciler büyük harflerden “J, F, K, S”; küçük harflerden de en çok “j” harfini yazarken zorlandıklarını belirtmiştir. Velilerle yapılan görüşme sonuçlarında ise velilerin ilköğretim okullarında dik temel yazı kullanılması gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Velilerin belirttiğine göre çocukları dik temel yazıda bitişik eğik yazıya göre daha başarılıdır. Bitişik eğik yazı konusunda kendini yeterli görmeyen veliler çocuklarına yardım edemediklerini dile getirmişlerdir.

Arslan (2012)'in yapmış olduğu “İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Yazı Öğretimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın amacı ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin yazı öğretimi uygulamalarını; öğretim, değerlendirme, yazı

güçlükleri açısından incelemektir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Burdur il ve ilçe merkezlerinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 54 birinci sınıf öğretmeni çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aşamasında görüşme, veri analizi aşamasında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre birinci sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu ders saatlerinin haftada iki saatini yazı öğretimine ayırmaktadır. Öğrenciler; “e, c, ı, i, o, ç, ö, u, l, y, ü, a” harflerini kolaylıkla, “f, k, r, H, b, z, s, m” harflerini zorlanarak yazmaktadır.

Erdoğan (2012)’in “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bitişik Eğik Yazı Yazma Gelişimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmasının amacı ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı yazma gelişimlerini incelemektir. Araştırma, Ankara İli’ndeki üç ilköğretim okulunda okuyan toplam 117 birinci sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Araştırmada betimsel model kullanılmıştır. Öğrencilerin birinci dönem başında, sonunda ve ikinci dönem sonunda bitişik eğik yazıyla yazdıkları metinler “Bitişik Eğik Yazı Değerlendirme Formu” kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin bu formdan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı “İlişkili Örneklemeler (Tekrarlı Ölçümler) İçin Tek Yönlü ANOVA” kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin bitişik eğik yazılarının okunaklılık açısından gelişim göstermediği, yazma hızı açısından ise gelişim gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şahin (2012)’in yapmış olduğu “Bitişik Eğik yazı Öğretiminde Karşılaşılan Problemler” adlı çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin, bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi ve giderilmesine yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesidir. Araştırmada çalışma grubunu, 2009-2010 öğretim yılında Kırşehir il merkezinde görev yapan 266 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Bitişik Eğik Yazı Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Anketi” ile elde edilmiştir. Anketten elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programından yararlanılmış, yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde genel olarak çok fazla problemle karşılaşmadıkları tespit edilmiş, öğrencilerin f, r, s ve k küçük harfleri ile F, H, G, T ve D büyük harflerinin yazımında daha çok hata yaptıkları; “b ile d”, “r ile n”, “m ile n”, “u ile v” harflerini karıştırdıkları ve birbirlerinin yerine yazdıkları saptanmıştır.



Yapılan alan yazın taraması sonucunda yazı programıyla ilgili verilerin genellikle ilkokuma yazma öğretimi ile ilgili çalışmaların içerisinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıca yazı programıyla ilgili öğretmen görüşlerinin alındığı çalışmaların olduğu, fakat öğretmen ve veli görüşlerinin alındığı ve öğrenci yazılarının değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada, eğitimin öğrenci öğretmen ve veli arasındaki ilişkinin bir üçgene benzetilmesinden hareketle araştırmada Birinci Sınıf Türkçe yazı programıyla ilgili öğretmen ve veli görüşleri ayrıca öğrenci yazı performansları değerlendirilmiştir.

## BÖLÜM III

### *Yöntem*

Bu bölümde araştırma modeli, örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizine yönelik bilgiler bulunmaktadır.

#### *3.1. Araştırmanın Modeli*

Bu araştırmada, 2005 yazı programına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek, öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu yöntemde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir biçimde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2007).

#### *3.2. Evren ve Örneklem*

Burdur ili merkez ilköğretim okulları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada sınıf öğretmenleri, birinci sınıf velileri ve 1-5. sınıf öğrencileri ile çalışılmıştır. 2009-2010 eğitim öğretim yılında Burdur il merkezi devlet okullarında görev yapmakta olan, 131 sınıf öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Ankete katılımda gönüllülük esas alınmıştır.

Veli örneklemini belirlenirken okullar Seviye Belirleme Sınavı (SBS) sıralamasına göre; üst düzeyde başarılı, orta düzeyde başarılı ve alt düzeyde başarılı olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Her bir gruptan okullar kura yöntemi ile seçilmiştir. SBS sıralamalarına göre seçilen sekiz ilköğretim okulu veli örneklemini oluşturmaktadır.

Öğrenci örneklemini belirlenirken SBS sıralamasına göre okullar; alt, orta ve üst başarı düzeyine göre gruplanmıştır. Evreni daha iyi yansıtacağı düşünüldüğünden orta düzeyde başarı gösteren okullar arasından bir ilköğretim okulu seçilmiştir. SBS sıralamasına göre orta düzeyde başarı gösteren okullar arasından bir ilköğretim okulunun 1-5. sınıf öğrencileri, öğrenci örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada 131 sınıf öğretmenine, 256 birinci sınıf velisine ve 113 öğrenciye (1-5.sınıf) ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri Tablo 2. 'de verilmiştir.

*Tablo 2.*

*Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri*

<b>Özellik</b>	<b>n</b>	<b>%</b>
<b>Cinsiyet</b>		
Kadın	33	25.2
Erkek	98	74.8
<b>Kıdem</b>		
6-10 yıl	3	2.3
11-15 yıl	5	3.8
16-20 yıl	22	16.8
20 yıl ve üstü	101	77.1
<b>Mezun olunan okul</b>		
Eğitim fakültesi	22	16.8
Eğitim Enstitüsü	80	61.1
Fen Edebiyat Fakültesi	3	2.3
Açık öğretim fakültesi lisans tamamlama	23	17.6
Diğer	3	2.3
<b>Kaç kez birinci sınıf okuttuğu</b>		
1 kez	3	2.3
2 kez	12	9.2
3 kez	14	10.7
4 kez	18	13.7
5 kez ve üstü	84	64.1
<b>Hangi yazı</b>		
Bitişik eğik yazı	15	11.5
Dik temel yazı	116	87.8
<b>Toplam</b>	<b>131</b>	<b>100</b>

Tablo 2'de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 25.2' si kadın, % 74.8' i erkektir. Öğretmenlerin % 2.3'ü 6-10 yıl, % 3.8'i 11–15 yıl, % 16.8'i 16-20 yıl ve % 77.1'i 20 yıl ve üstü görev yapmıştır. Öğretmenlerin % 2.3'ünün fen edebiyat fakültesi, % 2.3'ünün diğer, % 16.8'inin eğitim fakültesi, % 17.6'sının açık öğretim fakültesi lisans tamamlama % 61.1'inin eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin % 2.3'ü 1 kez, % 9.2'si 2 kez, % 10.7'si 3 kez, % 13.7'si 4 kez, % 64.1'i 5 kez ve daha fazla birinci sınıf okutmuştur. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin % 11.5'i bitişik eğik yazı, % 87.8'i dik temel yazı ile okuma yazma öğrenmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin kişisel bilgileri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

*Araştırmaya katılan velilerin kişisel bilgileri*

Özellik	n	%
<b>Cinsiyet</b>		
Kadın	158	61.7
Erkek	98	38.3
<b>Eğitim Düzeyi</b>		
İlköğretim	9	3.5
İlkokul	50	19.5
Ortaokul	37	14.5
Lise	102	39.8
Üniversite	58	22.7
<b>Toplam</b>	256	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan velilerin % 38.3'ü erkeklerden, % 61.7'sinin kadınlardan oluşmaktadır. Velilerin % 3.5'i ilköğretim, % 14.5'i ortaokul, % 19.5'i ilkokul, % 22.7'si üniversite, % 39.8'i lise mezunudur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

*Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri*

Özellik	n	%
1.Sınıf	17	14.9
2.Sınıf	25	21.9
3. Sınıf	24	21.1
4.Sınıf	26	22.8
5. Sınıf	21	18.4
<b>Toplam</b>	114	100

Tablo 4'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin % 4.9'u 1. sınıfa, % 21.9'u 2. sınıfa, % 21.1'i 3. sınıfa, % 22.8'i 4. sınıfa ve % 18.4'ü ise 5. sınıfa devam etmektedir.

### 3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, alan yazın taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmen ve veli anket formları kullanılmıştır. Ayrıca öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla, öğrenci yazılarını değerlendirme formu kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket formunun oluşturulması için, ilkokuma yazma öğretimi ve program değerlendirme ile ilgili alan taranmış, alanda yapılan benzer anketlerden yararlanılmıştır (Bayraktar, 2006; Bilgili, 2007; Çevik, 2006; Ertürk, 2008; Gerek, 2006; Gülbaş, 2008; Şerefli, 2008; Uruş, 2003). Alan

yazın taraması sonucu 75 sorudan oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. Öğretmen anket formu uzman görüşü alınmak üzere düzenlenmiş ve anketle ilgili olarak Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı üyesi üç uzmanın görüşü alınmıştır. Öğretmen anketi; uzmanların belirtmiş oldukları öneriler doğrultusunda 58 maddeye düşürülmüştür. Anket; 7'si kişisel bilgileri sorgulayan, 58'i 2005 yazı programının boyutlarını (hedefler, içerik, öğrenme-öğretme durumları, değerlendirme) inceleyen 2 bölümden oluşmaktadır.

Veli anketi oluşturulurken alan yazın taraması sonucu 39 soruluk madde havuzu oluşturulmuştur. Veli anket formu uzman görüşü alınmak üzere düzenlenmiş ve anketle ilgili olarak Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı üyesi üç uzmanın görüşü alınmıştır. Anket; uzmanların belirtmiş oldukları öneriler doğrultusunda 27 maddeye düşürülmüştür. Veli anketi; 2'si kişisel bilgileri, 27'si yazı programı ile ilgili görüşleri belirlemeyi amaçlayan 2 bölümden oluşmaktadır.

Ön uygulamada 31 sınıf öğretmenine ve 62 veliye ulaşılmıştır. Anketler doldurulurken öğretmen ve velilerin önerileri değerlendirilmiştir. Öğretmen ve veli anketinin güvenirlik çalışması sonucunda öğretmen anketinin Cronbach Alpha değeri, 95, veli anketinin Cronbach Alpha değeri, 87 olarak bulunmuştur. Yapılan güvenirlik ve geçerlik çalışmaları sonucunda anketlere son şekli verilmiştir. Öğretmen anketi 36 olumlu, 22 olumsuz olmak üzere 58 maddeden oluşmaktadır. Veli anketi 14 olumlu, 13 olumsuz olmak üzere 27 maddeden oluşmaktadır.

Öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından ilkokuma yazma öğretimi, program değerlendirme ve alternatif değerlendirme yaklaşımları ile ilgili alan taraması yapılmış, öğrenci yazılarını değerlendirme ölçeklerinden yararlanılarak (Akyol, 2007; Bayraktar, 2006; Duran, 2009; Korkmaz, 2004; Samancı, 2007; Şahin, 2008; M.E.B. İlköğretim Programları, 2005; Öz, 2005) öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla "1-5. Sınıf Öğrenci Yazılarını Değerlendirme Formu" hazırlanmıştır. Hazırlanan form analitik kriterler ölçeği olup, öğrenci yazılarının (ürünün) farklı boyutlarına farklı notlar vermek amacıyla oluşturulmuştur (Korkmaz, 2004). Analitik kriterler ölçeği hazırlanırken, puanlamanın yapılabilmesi için öğrencinin performans göstergeleri belirlenmiştir. 32 madden oluşan madde havuzu oluşturulmuş bu maddelerden açık olmayanlar ve ters maddeler elenmiştir. Sonuç olarak 15 maddeden oluşan bir yazı değerlendirme

formu oluşturulmuştur. Form; harf, kelime, cümle ve genel görünüş olmak üzere 4 bölümden oluşmaktadır.

Öğrencilere yazdırılmak üzere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı onaylı 3. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan ve tüm harfleri içeren bir metin seçilmiştir. Metin, 4 dakikalık süre tutularak, uygulayıcı tarafından yazdırılmıştır. Metinde her harfin bulunup bulunmadığına bakılmış, metinde olmayan harfleri içeren kelimeler cümlelerin içerisine uygun bir şekilde eklenmiştir.

Harflerin metin içindeki dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

*Tablo 5.*

*Harflerin metin içindeki dağılımı*

Sınıf	Kullanılan harfler	Toplam harf sayısı	Toplam süre
1	a, b, ç, d, e, g, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, u, y.	81	4dk
2	a, b, c, ç, d, e, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, u, y.	106	4dk
3	a, b, c, ç, d, e, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, v, y, z.	131	4dk
4	a, b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, ü, v, y, z.	238	4dk
5	a, b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, ü, v, y, z.	284	4dk

Öğrenci yazılarının analizi için öncelikle yazı değerlendirme formunun güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Her sınıftan 7 adet olmak üzere 35 öğrencinin yazısı rastgele seçilmiştir. Seçilen bu yazılar dört puanlayıcı tarafından ayrı ayrı puanlanmıştır. Birinci ve ikinci puanlayıcılar sınıf öğretmenliği yüksek lisans öğrencisidir ve sınıf öğretmenliği yapmaktadırlar. Üçüncü ve dördüncü puanlayıcılar emekli sınıf öğretmeni olup özel bir ilköğretim okulunda halen sınıf öğretmeni olarak çalışmaktadırlar. Dört puanlayıcı arasında anlamlı farklılık olup olmadığına Kendall's W Test'iyle bakılmıştır. Kendall's W Testi n değerlendirici, gözlemci ya da teknisyenin t farklı fenomeni değerlendirmelerindeki uyumluluklarını test etmek için kullanılır (Özdamar, 2009). Gözlemcilerin aynı objeler için verdikleri puanlar birbirine yaklaştıkça güvenilirliğin artacağı söylenebilir. Gözlemciler arası uyumun düzeyi Kendall'in uyum (uyum) katsayısı ile incelenebilir (Büyüköztürk, 2009). Puanlayıcılar arasında anlamlı farklılık olmadığı (sig. = ,883) ( $p > 0,01$ ) belirlenmiştir.

### 3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veli ve öğretmen anketleri, Burdur il merkezinde bulunan, ön uygulama yapılan ilköğretim okulları dışında kalan 18 ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Daha önceden belirlenen tarihler doğrultusunda ilköğretim okullarına gidilmiş önce okul yöneticileriyle ardından öğretmenlerle görüşülerek anket formlarıyla ilgili bilgi verildikten sonra formlar öğretmenlere ve öğretmenler aracılığıyla velilere dağıtılmıştır. Öğretmen anketleri uygulanırken öğretmenlerle birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Öğrenci yazı uygulamasının yapılacağı ilköğretim okulunda bir hafta önceden okul yöneticileri ve 1-5. sınıf öğretmenleriyle görüşülmüş, yapılacak çalışma ile ilgili bilgi verilmiştir. Çalışma yapılan sınıflarda çalışmanın ne ile ilgili olduğu hakkında bilgi verilmiştir. Hazırlanan metin, seçilen ilköğretim okulunun 1–5 sınıf öğrencilerine okunmuş ve öğrencilerden bitişik eğik yazı ile yazmaları istenmiştir. Her bir sınıfta okuyup yazdırma süresi 4 dakika olarak belirlenmiştir. Öğrencilere çizgili dosya kâğıtları dağıtılmış, öğrencilerden yazılarını bu kâğıtlara kendi kurşun kalemlerini kullanarak yazmaları istenmiştir. Ayrıca öğrencileri güdülemek amacıyla ve çalışmaya katkılarından dolayı çalışma öncesinde öğrencilere çikolata ikram edilmiştir. Yazıların değerlendirilmesinde araştırmacı tarafından geliştirilen yazı değerlendirme formu kullanılmıştır. Yazıların değerlendirilmesi, araştırmacı ve Eğitim Programları ve Öğretim yüksek lisans programını tamamlamış sınıf öğretmeninden oluşan iki puanlayıcı tarafından yapılmış ve puanların ortalaması alınmıştır.

Öğretmen, veli anket formlarının ve öğrenci yazılarının analizinde araştırmacının alt problemleri doğrultusunda frekans, yüzde ve aritmetik ortalamanın yanı sıra t- testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

## BÖLÜM IV

### *Bulgular ve Yorum*

Bu bölümde, ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilen veriler istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular alt problemler dikkate alınarak tablolaştırılmış ve analiz sonuçlarına bağlı olarak yorumlanmıştır.

#### *4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum*

Birinci alt problem; "Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri nelerdir?" şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme çözüm aranırken Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri; kazanımlar, içerik, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme ögelerine göre incelenmiştir. Ayrıca bu alt problem kapsamında öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri; birinci sınıf okutma sayılarına göre, kıdemlerine (hizmet sürelerine) ve cinsiyetlerine göre incelenmiştir.

Öncelikle öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının kazanımları ile ilgili görüşleri Tablo 6'da sunulmuştur.



Tablo 6.

*Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının kazanımları ile ilgili görüşleri*

<b>Maddeler (Kazanımlar)</b>		5	4	3	2	1
1.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili kazanımları, yazı öğretimini kolaylaştırır.	f	30	29	22	24	26
	%	22.9	22.1	16.8	18.3	19.8
2.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları kendi arasında tutarlıdır.	f	24	46	24	19	18
	%	18.3	35.1	18.3	14.5	13.7
3.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları diğer alan (diğer ders) kazanımlarıyla tutarlıdır.	f	19	43	29	21	19
	%	14.5	32.8	22.1	16	14.5
4.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verir.	f	20	41	36	16	18
	%	15.3	31.3	27.5	12.2	13.7
5.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları toplumun ihtiyaçlarına cevap verir.	f	13	30	41	17	30
	%	9.9	22.9	31.3	13	22.9
6.Öğrenciler yazı derslerinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde kullanır.	f	26	52	24	20	9
	%	19.8	39.7	18.3	15.3	6.9
7.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili olarak sunulan araç-gereçler kazanımları gerçekleştirebilecek niteliktedir.	f	23	43	39	13	13
	%	17.6	32.8	29.8	9.9	9.9
8.Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel özelliklerine uygundur.	f	18	32	46	17	18
	%	13.7	13.7	35.1	13	13.7
9.Bitişik eğik yazı öğrencilerin duyuşsal özelliklerine uygundur.	f	23	28	38	19	23
	%	17.6	21.4	29	14.5	17.6
10.Bitişik eğik yazı öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur.	f	19	31	36	21	24
	%	14.5	23.7	27.5	16	18.3
11.Bitişik eğik yazı , öğrencilerin yazılarının güzel olmasına olanak verir.	f	23	28	37	16	27
	%	17.6	21.4	28.2	12.2	20.6
12.Bitişik eğik yazı öğretiminde yetenek etkilidir.	f	49	41	28	9	4
	%	37.4	31.3	21.4	6.9	3.1

(5.Tamamen katılıyorum, 4. Çoğunlukla Katılıyorum, 3. Orta Düzeyde Katılıyorum, 2. Çok Az Katılıyorum, 1. Hiç katılmıyorum)

Tablo 6'da görüldüğü gibi, "Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili kazanımları, yazı öğretimini kolaylaştırır" maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 22.9'u "Tamamen Katılıyorum", % 22.1'i "Çoğunlukla Katılıyorum", % 19.8'i "Hiç Katılmıyorum" % 18.3'ü "Çok Az Katılıyorum" % 16.8'i "Orta Düzeyde

Katılıyorum”, yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları kendi arasında tutarlıdır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 35.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum” % 18.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 18.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 14.5’i “Çok Az Katılıyorum”, % 13.7’si ise “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları kendi arasında tutarlıdır” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdikleri söylenebilir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları diğer alan (diğer ders) kazanımlarıyla tutarlıdır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 14.5’i “Tamamen Katılıyorum”, % 14.5’i ise “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları diğer alan (diğer ders) kazanımlarıyla tutarlıdır maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdikleri söylenebilir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 31.3’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 27.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 15.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 13.7’si “Hiç Katılmıyorum” % 12.2’si “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları toplumun ihtiyaçlarına cevap verir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 31.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.9’u “Hiç Katılmıyorum”, % 13’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 9.9’u “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları toplumun ihtiyaçlarına cevap verir.” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdikleri söylenebilir. “Öğrenciler yazı derslerinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde kullanır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 39.7’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 18.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 15.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 6.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenciler yazı derslerinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde kullanır” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir.

“Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili olarak sunulan araç-gereçler kazanımları gerçekleştirebilecek niteliktedir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 29.8’i “Orta Düzeyde

Katılıyorum”, % 17.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 9.9’u “Çok Az Katılıyorum”, % 9.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel özelliklerine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 35.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 13.7’si “Tamamen Katılıyorum”, % 13.7’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 13.7’si “Hiç Katılmıyorum” % 13’ü “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel özelliklerine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin çoğunluğunun orta düzeyde katılım gösterdiği söylenebilir. “Bitişik eğik yazı öğrencilerin duyuşsal özelliklerine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29’u “Orta Düzeyde Katılıyorum” % 21.4’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 17.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 17.6’sı “Hiç Katılmıyorum” % 14.5’i “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir.

“Bitişik eğik yazı öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 27.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 23.7’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 18.3’ü “Hiç Katılmıyorum”, % 16’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 14.5’i “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özelliklerine uygundur” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Bu bulguyla paralel olarak Demirel (2006)’ın yaptığı çalışmada bitişik eğik yazının yapı olarak; sisteme, öğrencilerin gelişim düzeyine ve okuma hızına uygun olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. “Bitişik eğik yazı, öğrencilerin yazılarının güzel olmasına olanak verir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 28.2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 21.4’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 20.6’sı “Hiç Katılmıyorum”, % 17.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 12.2’si “Çok Az Katılıyorum”, yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğretiminde yetenek etkilidir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 37.4’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 31.3’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 21.4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 6.9’u “Çok Az Katılıyorum”, % 3.1’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının içerik ile ilgili görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

*Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının içeriği ile ilgili görüşleri*

Maddeler (İçerik)		5	4	3	2	1
13.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği, kazanımlarla tutarlıdır.	f	24	41	41	15	10
	%	18.3	31.3	31.3	11.5	7.6
14.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriğinde yer alan bilgilerin sırası öğrenme ihtiyaçlarına uygundur.	f	18	48	35	18	12
	%	13.7	36.6	36.6	13.7	9.2
15.Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği uygulamayı zorlaştırır.	f	22	33	33	29	14
	%	16.8	25.2	25.2	22.1	10.7
16.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili konuların bulunmaması çalışmalarımı sınırlar.	f	16	30	42	26	17
	%	12.2	22.9	32.1	19.8	13
17.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin bilişsel gelişimine uygundur.	f	17	44	41	22	7
	%	13	33.6	31.3	16.8	5.3
18.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı, ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin duyuşsal gelişimine uygundur.	f	20	39	43	18	11
	%	15.3	29.8	32.8	13.7	8.4
19.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur.	f	20	39	32	27	13
	%	15.3	29.8	24.4	20.6	9.9

(5.Tamamen katılıyorum, 4 Çoğunlukla Katılıyorum, 3. Orta Düzeyde Katılıyorum, 2. Çok Az Katılıyorum, 1. Hiç katılmıyorum)

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği, kazanımlarla tutarlıdır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 31.3’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 31.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 18.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 11.5’i “Çok Az Katılıyorum”, % 7.6’sı “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriğinde yer alan bilgilerin sırası öğrenme ihtiyaçlarına uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 36.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 13.7’si “Çok Az Katılıyorum”, % 13.7’si “Tamamen Katılıyorum”, % 9.2’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriğinde yer alan bilgilerin sırası öğrenme ihtiyaçlarına uygundur” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği uygulamayı zorlaştırır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 25.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 25.2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 22.1’i “Çok Az Katılıyorum”, % 16.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 10.7’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

“Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili konuların bulunmaması çalışmalarımı sınırlar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.8’i “Çok Az Katılıyorum”, % 13’ü “Hiç Katılmıyorum” % 12.2’si “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir.

“Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili konuların bulunmaması çalışmalarımı sınırlar” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin bilişsel gelişimine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 33.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 31.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16.8’i “Çok Az Katılıyorum”, % 13’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 5.3’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin duyuşsal gelişimine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 29.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 15.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 13.7’si “Çok Az Katılıyorum”, % 8.4’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 24.4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 20.6’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 15.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 9.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının öğrenme öğretme durumları ile ilgili görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

*Tablo 8.*

*Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının öğrenme öğretme durumları ile ilgili görüşleri*

Maddeler (Öğrenme Öğretme Durumları)		5	4	3	2	1
20. Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarını süre açısından <b>olumsuz etkiler.</b>	f	36	30	25	18	22
	%	27.5	22.9	19.1	13.7	16.8
21. Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarında daha fazla çaba göstermeme neden olur.	f	12	13	20	39	47
	%	9.2	9.9	15.3	29.8	35.9

22.Birinci sınıf bitişik eğik yazı hazırlık çalışmalarını öğrenciler üzerinde <b>isteksizlik yaratır.</b>	f	26	29	20	31	25
	%	19.8	22.1	15.3	23.7	19.1
23.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) konulara yer verilmemesi öğretimi <b>zorlaştırır.</b>	f	16	29	32	32	22
	%	12.2	22.1	24.4	24.4	16.8
24.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili açıklamalar yeterlidir.	f	18	44	39	21	9
	%	13.7	33.6	29.8	16	6.9
25.Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmek beni <b>olumsuz etkiler.</b>	f	54	22	22	20	13
	%	41.2	16.8	16.8	15.3	9.9
26.Bitışik eğik yazı ile okumayı öğrenmek öğrenciyi olumlu etkiler.	f	32	32	27	19	21
	%	24.4	24.4	20.6	14.5	16
27.Bitışik eğik yazı ile yazmayı öğrenmek, yazı öğrenmeyi <b>zorlaştırır.</b>	f	39	29	16	24	23
	%	29.8	22.1	12.2	18.3	17.6
28.Bitışik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları ortadan kalkar.	f	12	16	34	34	35
	%	9.2	12.2	26	26	26.7
29.Veliler bitışik eğik yazıya olumlu bakarlar.	f	7	23	38	29	34
	%	5.3	17.6	29	22.1	26
30.Bitışik eğik yazı ile yazmayı öğrenen bir öğrencinin, dik temel harflerle yazmaya geçmesi zor olur.	f	21	30	27	24	29
	%	16	22.9	20.6	18.3	22.1
31.Bitışik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı <b>zorlaştırır.</b>	f	20	28	18	27	38
	%	15.3	21.4	13.7	20.6	29
32.Bitışik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi yavaş yazı yazmaya <b>nedendir.</b>	f	23	20	21	28	39
	%	17.6	15.3	16	21.4	29.8
33.Bitışik eğik yazı ve dik yazıyı birlikte öğretmek öğretme hızımı <b>yavaşlatır.</b>	f	19	22	23	29	38
	%	14.5	16.8	17.6	22.1	29
34.Yazı öğretimi sırasında velilerden destek alırım.	f	27	30	24	21	29
	%	20.6	22.9	18.3	16	22.1
35.Öğrencinin çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazıyla yazması bitışik eğik yazı öğretimimi <b>yavaşlatır.</b>	f	20	29	22	24	36
	%	15.3	22.1	16.8	18.3	27.5
36.Bitışik eğik yazı öğretirken araç gereç konusunda <b>sıkıntı yaşıyorum.</b>	f	42	39	25	14	11
	%	32.1	29.8	19.1	10.7	8.4
37.Uygulanan program (Bitışik eğik yazı, yeni program) için sınıfın fiziksel koşulları yeterlidir.	f	43	39	27	19	3
	%	32.8	29.8	20.6	14.5	23
38.Yedi yaş bitışik eğik yazıya başlamak için erkendir.	f	39	24	20	23	25
	%	29.8	18.3	15.3	17.6	19.1
39.Çocuk dikkatini bitışik eğik yazıya verdiği için cümleyi <b>eksik yazar.</b>	f	39	27	22	13	30
	%	29.8	20.6	16.8	9.9	22.9

40.Öğrenci bitişik eğik yazı yazarken kendine uygun bir uslup geliştirebilir.	f	29	54	24	14	10
	%	22.1	41.2	18.3	10.7	7.6
41.Bitişik eğik yazı yazarken harflerin noktaları ve işaretleri <b>unutulur</b> .	f	24	23	20	37	27
	%	18.3	17.6	15.3	28.2	20.6
42.Öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken çok fazla harf <b>hatası yapar</b> .	f	21	38	25	27	20
	%	16	29	19.1	20.6	15.3
43. Öğrenciler bitişik eğik yazıyı satıra uygun biçimde yerleştirir.	f	23	48	36	16	8
	%	17.6	36.6	27.5	12.2	6.1
44.Programı (Bitişik eğik yazı, yeni program) uygularken program dışı etkinliklere yer veririm.	f	23	49	30	14	15
	%	17.6	37.4	22.9	10.7	11.5
45.Dik temel harfleri kullandığım için bitişik eğik yazı ile yazı öğretirken <b>zorlanırım</b> .	f	45	26	27	16	17
	%	34.4	19.8	20.6	12.2	13
46.Öğrencilerin bitişik eğik yazıları benim yazımdan daha güzeldir.	f	26	27	35	22	21
	%	19.8	20.6	26.7	16.8	16
47.Öğrenciler, yazılarını kitap harflerine benzetmeye çalıştıkları için yazıları <b>bozulur</b> .	f	24	40	32	22	13
	%	18.3	30.5	24.4	16.8	9.9
48.Bitişik eğik yazı, harflerin yazılış yönlerinin karıştırılmasını önler.	f	24	35	36	24	12
	%	18.3	26.7	27.5	18.3	9.2
49.Bitişik eğik yazının geri dönüşlere izin vermemesi yazının akıcı olmasını sağlar.	f	29	47	28	16	11
	%	22.1	35.9	21.4	12.2	8.4
50.Bitişik eğik yazıdaki süreklilik düşüncenin sürekliliğine yansır.	f	28	34	40	13	16
	%	21.4	26	30.5	9.9	12.2
51.Bitişik eğik yazıda kazanılan akıcılık okuma becerisine yansır.	f	22	29	34	20	26
	%	16.8	22.1	26	15.3	19.8
52.Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı geliştirmesini sağlar.	f	29	48	26	17	11
	%	22.1	36.6	19.8	13	8.4
53.Öğrenciler anatomik yapıları (gelişim özellikleri) gereği kalem eğik olarak tutarlar.	f	23	33	47	20	8
	%	17.6	25.2	35.9	15.3	6.1

(5.Tamamen katılıyorum, 4 Çoğunlukla Katılıyorum, 3. Orta Düzeyde Katılıyorum, 2. Çok Az Katılıyorum, 1. Hiç katılmıyorum)

Tablo 8’de görüldüğü gibi, “Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarını süre açısından olumsuz etkiler” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 27.5’i “Tamamen Katılıyorum”, % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16.8’i “Hiç Katılmıyorum”, % 13.7’si “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık

çalışmalarını süre açısından olumsuz etkiler” maddesine öğretmenlerin “Tamamen Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarında daha fazla çaba göstermeme neden olur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 35.9’u “Hiç Katılmıyorum”, % 29.8’i “Çok Az Katılıyorum”, % 15.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 9.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 9.2’si “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Birinci sınıf bitişik eğik yazı hazırlık çalışmaları öğrenciler üzerinde isteksizlik yaratır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 23.7’si, “Çok Az Katılıyorum”, % 22.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 19.1’i “Hiç Katılmıyorum” % 15.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) konulara yer verilmemesi öğretimi zorlaştırır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 24.4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 24.4’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 22.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 16.8’i “Hiç Katılmıyorum” % 12.2’si “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili açıklamalar yeterlidir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 33.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 29.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 13.7’si “Tamamen Katılıyorum”, % 6.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

“Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmek beni olumsuz etkiler” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 41.2’si “Tamamen Katılıyorum”, % 16.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 16.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 15.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 9.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmek beni olumsuz etkiler” maddesine öğretmenlerin “Tamamen Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Buna karşın öğretmenlerin genelinin bitişik eğik yazı öğretmekten zevk aldıkları (Graham ve diğerleri, 2007), bitişik eğik yazı öğretiminde çok fazla problemle karşılaşmadıkları (Şahin ve Akdal, 2010), bitişik eğik yazı öğretiminin okuma ve yazmayı öğrenmede sıkıntı oluşturmadığını (Durukan ve Alver, 2008) belirleyen çalışmalar da bulunmaktadır. “Bitişik eğik yazı ile okumayı öğrenmek öğrenciyi olumlu etkiler” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 24.4’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 24.4’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 20.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16’sı “Hiç Katılmıyorum” % 14.5’i “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmek, yazı öğrenmeyi zorlaştırır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 22.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 18.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 17.6’sı “Hiç Katılmıyorum” % 12.2’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını vermiştir.



“Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları ortadan kalkar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 26.7’si “Hiç Katılmıyorum”, % 26’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 26’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 12.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 9.2’si “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Veliler bitişik eğik yazıya olumlu bakarlar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29’u “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 26’sı “Hiç Katılmıyorum”, % 22.1’i “Çok Az Katılıyorum”, % 17.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 5.3’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Veliler bitişik eğik yazıya olumlu bakarlar” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Bu araştırmanın sonucunu destekleyen Turan (2010)’ın yaptığı çalışmada velilerin bitişik eğik yazıya kısmen olumlu baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Turan (2007)’in yapmış olduğu bir diğer çalışmada velilerin, bitişik-eğik yazıya yeterince olumlu bakmadıkları belirlenmiştir. “Bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenen bir öğrencinin, dik temel harflerle yazmaya geçmesi zor olur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i, “Hiç Katılmıyorum” % 20.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 18.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 16’sı “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Yapılan bazı çalışmalarda bitişik eğik yazı, dik temel harflerin öğrenilmesini kolaylaştırmakta fakat dik temel harfler eğik el yazısına aynı yararı sağlamamaktadır sonucuna ulaşılmıştır (Başaran ve Karatay, 2005). Buna karşın bitişik eğik yazı öğrenmenin dik temel harflerin okunmasını zorlaştırmadığını ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır (Durukan ve Alver, 2008). “Bitişik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı zorlaştırır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29’u “Hiç Katılmıyorum”, % 21.4’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 20.6’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 15.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 13.7’si “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını vermiştir.

“Bitişik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi yavaş yazı yazmaya neden olur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Hiç Katılmıyorum”, % 21.4’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 17.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 16’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 15.3’ü “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı ve dik yazıyı birlikte öğretmek öğretme hızımı yavaşlatır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29’u “Hiç Katılmıyorum”, % 22.1’i “Çok Az Katılıyorum”, % 17.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 14.5’i “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Yazı öğretimi sırasında velilerden destek alırım” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i

“Hiç Katılmıyorum” % 20.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 18.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16’sı “Çok Az Katılıyorum”, yanıtını vermiştir.

“Öğrencinin çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazıyla yazması bitişik eğik yazı öğretimimi yavaşlatır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 27,5’i “Hiç Katılmıyorum”, % 22.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 18.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 16.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 15.3’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğretirken araç gereç konusunda sıkıntı yaşarım” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.1’i “Tamamen Katılıyorum”, % 29.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 10.7’si “Çok Az Katılıyorum”, % 8.4’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı öğretirken araç gereç konusunda sıkıntı yaşarım” maddesine öğretmenlerin, “Tamamen Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Bununla paralel olarak Gülbaş (2008)’in yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretirken, materyal sıkıntısı çektikleri, yeni program için gerekli materyalleri kendileri üretmek zorunda kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın başka bir çalışmada da öğretmenler ilk okuma yazma öğretimi için gereken araç gereçlerin temini konusunda sorun yaşamadıklarını yine de kendi imkânlarıyla birtakım materyaller hazırladıklarını belirtmektedirler (Durukan ve Alver, 2008).

“Uygulanan program (Bitişik eğik yazı, yeni program) için sınıfın fiziksel koşulları yeterlidir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 29.8’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 20.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 14.5’i “Çok Az Katılıyorum”, % 2.3’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Yedi yaş bitişik eğik yazıya başlamak için erkendir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 19.1’i “Hiç Katılmıyorum”, % 18.3’ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 17.6’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 15.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, yanıtını vermiştir. “Çocuk dikkatini bitişik eğik yazıya verdiği için cümleyi eksik yazar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 22.9’u “Hiç Katılmıyorum”, % 20.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 16.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 9.9’u “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenci bitişik eğik yazı yazarken kendine uygun bir usul geliştirebilir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 41.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i “Tamamen Katılıyorum”, % 18.3’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 10.7’si “Çok Az Katılıyorum”, % 7.6’sı “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenci bitişik eğik yazı yazarken kendine uygun bir usul geliştirebilir” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını

verdiği söylenebilir. Bu sonucu destekleyen Başaran ve Karatay (2005)'in yapmış olduğu çalışmaya göre bitişik eğik yazı; bireyin kendisine ait, kimliğini gösteren bir yazı olarak önem kazanmaktadır.

“Bitişik eğik yazı yazarken harflerin noktaları ve işaretleri unutulur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 28.2'si “Çok Az Katılıyorum”, % 20.6'sı “Hiç Katılmıyorum”, % 18.3'ü “Tamamen Katılıyorum”, % 17.6'sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 15.3'ü “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı yazarken harflerin noktaları ve işaretleri unutulur” maddesine öğretmenlerin “Çok Az Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken çok fazla harf hatası yapar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29'u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 20.6'sı “Çok Az Katılıyorum”, % 19.1'i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 16'sı “Tamamen Katılıyorum”, % 15.3'ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenciler bitişik eğik yazıyı satıra uygun biçimde yerleştirir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.6'sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 27.5'i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 17.6'sı “Tamamen Katılıyorum”, % 12.2'si “Çok Az Katılıyorum”, % 13'ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenciler bitişik eğik yazıyı satıra uygun biçimde yerleştirir” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Programı (Bitişik eğik yazı, yeni program) uygularken program dışı etkinliklere yer veririm” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 37.4'ü “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.9'u “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 17.6'sı “Tamamen Katılıyorum”, % 11.5'i “Hiç Katılmıyorum”, % 10.7'si “Çok Az Katılıyorum”, yanıtını vermiştir. “Programı (Bitişik eğik yazı, yeni program) uygularken program dışı etkinliklere yer veririm” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir.

“Dik temel harfleri kullandığım için bitişik eğik yazı ile yazı öğretirken zorlanırım” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 34.4'ü “Tamamen Katılıyorum”, % 20.6'sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 19.8'i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 13'ü “Hiç Katılmıyorum”, % 12.2 si, “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Dik temel harfleri kullandığım için bitişik eğik yazı ile yazı öğretirken zorlanırım” maddesine öğretmenlerin “Tamamen Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Bu durumun öğretmenlerin daha önceki yıllarda edindikleri yazma alışkanlığından kaynaklandığı söylenebilir. “Öğrencilerin bitişik eğik yazıları benim yazımdan daha güzeldir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 26.7'si “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 20.6'sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.8'i “Tamamen Katılıyorum”, % 16.8'i “Çok

Az Katılıyorum”, % 16’sı “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrencilerin bitişik eğik yazıları benim yazımdan daha güzeldir” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Graham ve diğerleri (2007)’nin yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin bitişik eğik yazılarını mükemmel bulmasalar da beğendikleri ve hiçbirinin yazısını kötü olarak nitelendirmediği sonucuna ulaşılmıştır. “Öğrenciler, yazılarını kitap harflerine benzetmeye çalıştıkları için yazıları bozulur” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 30.5’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 24.4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 18.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 16.8’i “Çok Az Katılıyorum”, % 9.9’u “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazı, harflerin yazılış yönlerinin karıştırılmasını önler” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 27.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 26.7’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 18.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 18.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 9.2’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

“Bitişik eğik yazının geri dönüşlere izin vermemesi yazının akıcı olmasını sağlar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 35.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i “Tamamen Katılıyorum”, % 21.4’ü “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 12.2’si “Çok Az Katılıyorum”, % 8.4’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazının geri dönüşlere izin vermemesi yazının akıcı olmasını sağlar” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Bu durumun, bitişik eğik yazıda harflerin birbine bağlanarak oluşturulmasından kaynaklandığı söylenebilir. Graham ve diğerleri (2007)’nin yapmış olduğu çalışmada ise öğretmenler, öğrencilerin bitişik eğik yazılarında; yazı düzeni, harfler arasındaki boşluk, harf boyutu, harf formu, harfleri sıralama ve geri dönüşler konularında problemle karşılaştıklarını belirtmiştir. “Bitişik eğik yazıdaki süreklilik düşüncenin sürekliliğine yansır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 30.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 26’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 21.4’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 12.2’si “Hiç Katılmıyorum”, % 9.9’u “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazıda kazanılan akıcılık okuma becerisine yansır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 26’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 22.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 19.8’i “Hiç Katılmıyorum”, % 16.8’i “Tamamen Katılıyorum”, % 15.3’ü “Çok Az Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı geliştirmesini sağlar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.6’sı “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 22.1’i “Tamamen Katılıyorum”, % 19.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 13’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 8.4’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı

geliştirmesini sağlar” maddesine öğretmenlerin “Çoğunlukla Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. Buna karşın Bayraktar (2006)’ın yaptığı çalışmada bitişik eğik yazının estetik beğeni oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. “Öğrenciler anatomik yapıları (gelişim özellikleri) gereği kalemi eğik olarak tutarlar” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 35.9’u “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 25.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 17.6’sı “Tamamen Katılıyorum”, % 15.3’ü “Çok Az Katılıyorum”, % 6.1’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Öğrenciler anatomik yapıları (gelişim özellikleri) gereği kalemi eğik olarak tutarlar” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının değerlendirme boyutu ile ilgili görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

*Tablo 9.*

*Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programın değerlendirme boyutu ile ilgili görüşleri*

Maddeler (Değerlendirme)		5	4	3	2	1
54.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) kazanımlar ölçülebilir nitelikte ifade edilmiştir.	f	15	46	48	16	6
	%	11.5	35.1	36.6	12.2	4.6
55.Yazı alanı davranışının nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda soru yaşarım.	f	29	37	36	23	6
	%	22.1	28.2	27.5	17.5	4.6
56.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ölçme değerlendirme bölümü, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırır.	f	18	30	42	23	18
	%	13.7	22.9	32.1	17.6	13.7
57.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yeni değerlendirme yaklaşımlarını kullanabiliyorum.	f	28	37	39	22	5
	%	21.4	28.2	29.8	16.8	3.89
58.Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yer alan yazı gözlem formlarının doldurulması zaman alır.	f	9	13	19	35	55
	%	6.9	9.9	14.5	26.7	42

(5.Tamamen katılıyorum, 4 Çoğunlukla Katılıyorum, 3. Orta Düzeyde Katılıyorum, 2. Çok Az Katılıyorum, 1. Hiç katılmıyorum)

Tablo 9’ da görüldüğü gibi, “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) kazanımlar ölçülebilir nitelikte ifade edilmiştir” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 36.6’sı “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 35.1’i “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 12.2’si “Çok Az Katılıyorum”, % 11.5’i “Tamamen Katılıyorum”, % 4.6’sı “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Yazı alanı davranışının nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda sorun

yaşarım” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 28.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 27.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 22.1’i “Tamamen Katılıyorum”, % 17.5’i “Çok Az Katılıyorum”, % 4.6’sı “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ölçme değerlendirme bölümü, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 32.1’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 22.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 17.6’sı “Çok Az Katılıyorum”, % 13.7’si “Tamamen Katılıyorum”, % 13.7’si “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ölçme değerlendirme bölümü, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırır” maddesine öğretmenlerin “Orta Düzeyde Katılıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yeni değerlendirme yaklaşımlarını (Öğrenci ürün dosyası, performans ödevleri, dereceli puanlama anahtarları, öz, grup ve akran değerlendirme formları, gözlem formları, kontrol listeleri) kullanabiliyorum” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 29.8’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 28.2’si “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 21.4’ü “Tamamen Katılıyorum”, % 16.8’i “Çok Az Katılıyorum”, % 3.89’i “Hiç Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yer alan yazı gözlem formlarının doldurulması zaman alır” maddesiyle ilgili olarak öğretmenlerin % 42’si “Hiç Katılmıyorum”, % 26.7’si “Çok Az Katılıyorum”, % 14.5’i “Orta Düzeyde Katılıyorum”, % 9.9’u “Çoğunlukla Katılıyorum”, % 6.9’u “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yer alan yazı gözlem formlarının doldurulması zaman alır” maddesine öğretmenlerin “Hiç Katılmıyorum” yanıtını verdiği söylenebilir.

“Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri kıdemlerine göre değişmekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme çözüm aranırken tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Öğretmelerin kıdemlerine göre 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10.

*Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinin kıdemlerine göre durumu*

	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	2058.94	3	686.316	.401	.753
Grupiçi	217535.9	127	1712.881		
Toplam	219594.8	130			

Tablo 10.'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin görüşlerinde kıdemlerine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır ( $F(3,127)=.401$ ,  $p>.01$ ). Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, kıdemleri bakımından anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

“Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri birinci sınıf okutma sayılarına göre değişmekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme çözüm aranırken ilişkisiz örneklem için t testi kullanılmıştır.

Birinci sınıf okutma sayılarına göre öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11.

*Öğretmenlerin birinci sınıf okutma sayılarına göre t-testi sonuçları*

Kaç kez birinci sınıf okuttuğu	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
1,2,3ve 4 kez	46	179.60	32.55	129	0.94	.349
5 kez ve üstü	85	186.68	45.03			

\* $p>.01$

Tablo11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin birinci sınıf okutma sayıları bakımından gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ( $t(129)=0.94$ ,  $p>.01$ ). Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, birinci sınıf okutma sayılarına göre anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

“Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri cinsiyetlerine göre değişmekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme çözüm

aranırken ilişkisiz örneklem için t testi kullanılmıştır.

Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

*Tablo 12.*

*Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre t-testi sonuçları*

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	33	180.15	39.75	105	0.75	.455
Erkek	74	186.82	43.67			

Tablo12’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin cinsiyetleri bakımından gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ( $t(105)=0.75$ ,  $p>.01$ ). Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

#### *4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorum*

İkinci alt problem; “Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme çözüm aranırken velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri ve bu görüşlerin eğitim düzeylerine göre durumu incelenmiştir.

Öncelikle velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 13’te sunulmuştur.



Tablo 13.

## 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile İlgili Veli Görüşleri

2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile İlgili Veli Görüşleri		3	2	1
1.El yazısına olumlu bakarım.	f	144	36	76
	%	56.3	14.1	29.7
2.El yazısı ve dik yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı kolaylaştırır.	f	137	42	77
	%	53.5	16.4	30.1
3.El yazısı öğreniminde yetenek gereklidir.	f	168	25	63
	%	65.6	9.8	24.6
4.El yazısı öğretimi, öğrencilerin ilgilerine uygundur.	f	131	57	68
	%	51.2	22.3	26.6
5.El yazısı öğretimi öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir.	f	121	43	92
	%	47.3	16.8	35.9
6.El yazısı çalışmalarının not ile değerlendirilmesi gerekir.	f	101	44	111
	%	39.5	17.2	43.4
7.El yazısına başlamak için yedi yaş erkendir.	f	128	18	110
	%	50	7	43
8.Dik yazıya alıştırdığımız için yeni el yazısı yazan çocuklarımıza yardımcı olmakta zorlanıyoruz.	f	68	51	137
	%	26.6	19.9	53.5
9.El yazısı öğretimi konusunda öğretmenin yönlendirmelerine güvenirim.	f	238	12	6
	%	93	4,7	2,3
10.Öğretmen el yazısı değerlendirme sonuçlarını paylaşır.	f	217	32	7
	%	84.8	12.5	2.7
11.Çocuğumun yazma başarısını artırmak amacıyla okuma ve yazma çalışmalarına yardımcı olurum.	f	235	15	6
	%	91.8	5.9	2.3
12.Çocuğum el yazısını hızlı yazar.	f	117	100	39
	%	45.7	39.1	15.2
13.Çocuğın çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazı (dik temel harflerle) yazması, el yazısı öğrenmesini zorlaştırır.	f	103	55	98
	%	40.2	21.5	38.3
14.Çocuğumun el yazısı ile yazmayı öğrenmesi, dik yazıyı okumasını zorlaştırır.	f	121	56	79
	%	47.3	21.9	30.9
15.Çocuğum el yazısına hazırlık aşamasında zorlandı.	f	64	58	134
	%	25	22.7	52.3
16.Çocuğumun el yazısı yazarken yaptığı hataları düzeltme konusunda yeterli değilim.	f	140	74	42
	%	54.7	28.9	16.4
Çocuğum el yazısı öğrenirken araç gereç konusunda sıkıntı yaşar.	f	198	28	30
	%	77.3	10.9	11.7
17.Çocuğum kitap, dergi, gazete vb. yayınlarda gördüklerini rahatlıkla el yazısı ile kâğıda aktarabilir.	f	199	37	20
	%	77.7	14.5	7.8
18.Çocuğum kendi el yazısını okur.	f	231	13	12
	%	90.2	5.1	4.7
19.Çocuğum başkalarının el yazısını okuyamaz.	f	113	90	53
	%	44.1	35.2	20.7
20.Çocuğum el yazısı yazarken eli çabuk yorulur.	f	90	64	102
	%	35.2	25	39.8
21.Çocuğum el yazısını eğik yazar.	f	110	67	79
	%	43	26.2	30.9
22.Çocuğum el yazısı yazarken aceleci davranır.	f	56	80	120
	%	21.9	31.3	46.9
23.Çocuğum el yazısını hatasız yazar.	f	91	113	52
	%	35.5	44.1	20.3
24.Çocuğumun okul öncesi eğitim alması el yazısı öğrenmesini kolaylaştırır.	f	179	16	61
	%	69.9	6.3	23.8
25.Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi aklında tutamaz.	f	119	80	57
	%	46.5	31.3	22.3
26.Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi eksik yazar.	f	125	86	45
	%	48.8	33.6	17.6

(3.Evet, 2. Bazen, 1. Hayır)

Tablo 13'te görüldüğü gibi, "Bitişik eğik yazıya (el yazısına) olumlu bakarım" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 56.3'ü, "Evet", % 29.7'si "Hayır" ve % 14.1'si "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazıya olumlu baktığı söylenebilir. Buna karşın Turan (2007)'in yapmış olduğu çalışmada velilerin, bitişik-eğik yazıya yeterince olumlu bakmadıkları belirlenmiştir. Ayrıca Coşkun (2011)'un yapmış olduğu çalışmada da veliler, ilköğretim okullarında dik temel yazı kullanılması gerektiğini düşünmektedir. "Bitişik eğik yazı (el yazısı) ve dik temel yazının (dik yazının) birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı kolaylaştırır" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 53.5'i, "Evet", % 30.1'i "Hayır" ve % 16.5'ü "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı (el yazısı) ve dik temel yazının (dik yazının) birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı kolaylaştırdığı görüşünde olduğu söylenebilir. "El yazısı öğreniminde yetenek gereklidir" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 65.6'sı, "Evet", % 24.6'sı "Hayır" ve % 9.8'i "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı öğreniminde yeteneğin gerekli olduğunu düşündüğü söylenebilir.

"El yazısı öğretimi, öğrencilerin ilgilerine uygundur" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 51.2'si, "Evet", % 26.6'sı "Hayır" ve % 22.3'ü "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı öğretiminin öğrencilerin ilgilerine uygun olduğunu düşündüğü söylenebilir. "El yazısı öğretimi öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 47.3'ü, "Evet", % 35.9'u "Hayır" % 16.8'i "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazının öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olmadığını düşündüğü söylenebilir. "El yazısı çalışmalarının not ile değerlendirilmesi gerekir" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 43.4'ü "Hayır" % 39.5'i, "Evet", % 17.2'si "Bazen" yanıtını vermiştir. "El yazısına başlamak için yedi yaş erkendir" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 50'si, "Evet", % 43'ü "Hayır" ve % 7'si "Bazen" yanıtını vermiştir.

"Dik yazıya alıştığımız için yeni el yazısı yazan çocuklarımıza yardımcı olmakta zorlanıyoruz" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 53.5'i "Hayır", % 26.6'sı, "Evet", % 19.9'u "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı yazan çocuklarına yardım etmekte zorlanmadığı söylenebilir. "El yazısı öğretimi konusunda öğretmenin yönlendirmelerine güvenirim" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 93'ü, "Evet", % 4.7'si "Bazen" ve % 2.3'ü "Hayır" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı öğretiminde öğretmenin yönlendirmelerine güvendiği söylenebilir. "Öğretmen el yazısı değerlendirme sonuçlarını paylaşır"

maddesiyle ilgili olarak velilerin % 84.8'i, "Evet", % 12.5'i "Bazen" ve % 2.7'si "Hayır" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin, öğretmenin bitişik eğik yazıyı değerlendirme sonucunu kendileriyle paylaştığını düşündüğü söylenebilir. "Çocuğumun yazma başarısını artırmak amacıyla okuma ve yazma çalışmalarına yardımcı olurum" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 91.8'i, "Evet", % 5.9'u "Bazen" ve % 2.3'ü "Hayır" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin, çocuklarının yazma başarısını artırmak amacıyla okuma ve yazma çalışmalarına yardımcı oldukları söylenebilir. "Çocuğum el yazısını hızlı yazar" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 45.7'si, "Evet", % 15.2'si "Hayır" ve % 9.1'i "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuklarının bitişik eğik yazıyı hızlı yazdığını düşündüğü söylenebilir. Buna paralel olarak Başaran ve Karatay (2005)'in yapmış oldukları çalışmada eğik el yazısı öğrenen ve kullanan öğrencilerin yazma hızlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde Durukan Ve Alver (2008)'in yapmış oldukları çalışmada da bitişik eğik yazı ile öğrencilerin daha hızlı yazdığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu bulguyu destekleyen Gülbaş (2008)'in çalışmasında bitişik eğik yazı ile öğrencilerin yazma hızının fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. "Çocuğun çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazı (dik temel harflerle) yazması, el yazısı öğrenmesini zorlaştırır" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 40.2'si, "Evet", % 38.3'ü "Hayır" ve % 21.5'i "Bazen" yanıtını vermiştir.

"Çocuğumun el yazısı ile yazmayı öğrenmesi, dik yazıyı okumasını zorlaştırır" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 47.3'ü, "Evet", % 30.9'u "Hayır" ve % 21.9'u "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin, çocuklarının bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmesinin dik yazıyı okumasını zorlaştırdığını düşündüğü söylenebilir. Başaran ve Karatay (2005)'in yapmış olduğu çalışmada eğik el yazısının, dik temel harflerin öğrenilmesini kolaylaştırdığı fakat dik temel harflerin öğretiminin eğik el yazısına aynı yararı sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Durukan ve Alver (2008)'in yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin hepsi bitişik eğik yazı öğrenmenin dik temel harflerin okunmasını zorlaştırmadığını vurgulamıştır. "Çocuğum el yazısına hazırlık aşamasında zorlandı" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 52.3'ü "Hayır" % 25'i, "Evet", ve % 22.7'si "Bazen" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazıya hazırlık aşamasında çocuklarının zorlanmadığını düşündüğünü söylenebilir. "Çocuğumun el yazısı yazarken yaptığı hataları düzeltme konusunda yeterli değilim" maddesiyle ilgili olarak velilerin % 54.7'si, "Evet", % 28.9'u "Bazen" ve % 16.4'ü "Hayır" yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin bitişik eğik yazı yazarken yaptıkları hataları

düzeltilmede çoğunlukla kendilerini yeterli görmedikleri söylenebilir. Bu bulguya paralel olarak Coşkun (2011)'un yapmış olduğu çalışmada da bitişik eğik yazı konusunda kendini yeterli görmeyen veliler çocuklarına yardım edemediklerini dile getirmişlerdir. “Çocuğum el yazısı öğrenirken araç gereç konusunda sıkıntı yaşar” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 77.3’ü, “Evet”, % 11.7’si % 10.9’u “Bazen” ve “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocukları el yazısı öğrenirken araç gereç konusunda çoğunlukla sıkıntı yaşadığı söylenebilir. “Çocuğum kitap, dergi, gazete vb. yayınlarda gördüklerini rahatlıkla el yazısı ile kâğıda aktarabilir” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 77.7’si “Evet”, % 14.5’i “Bazen” ve % 7.8’i “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuklarının kitap, dergi, gazete vb. yayınlarda gördüklerini rahatlıkla el yazısı ile kâğıda aktarabildiğini düşündüğü söylenebilir. “Çocuğum kendi el yazısını okur” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 90.2’si, “Evet”, % 5.1’i “Bazen” ve % 4.7’si “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuklarının kendi bitişik eğik yazılarını okuduğunu düşündüğü söylenebilir. “Çocuğum başkalarının el yazısını okuyamaz” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 44.1’i, “Evet”, % 35.2’si “Bazen” ve % 20.7’si “Hayır” yanıtını vermiştir. “Çocuğum el yazısı yazarken eli çabuk yorulur” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 39.8’i “Hayır”, % 35.2’si, “Evet” ve % 25’i “Bazen” yanıtını vermiştir.

“Çocuğum el yazısını eğik yazar” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 43’ü, “Evet”, % 30.9’u “Hayır” ve % 26.2’si “Bazen” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuklarının, yazılarını eğik yazdığını düşündüğü söylenebilir. Ancak Bayraktar (2006)'ın yapmış olduğu çalışmada birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda harfleri eğik yazamadıkları sonucuna varılmıştır. Aynı şekilde Engin (2006)'in yapmış olduğu çalışmada da bitişik eğik yazının sağa doğru eğilmesinde sorunlarla karşılaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. “Çocuğum el yazısı yazarken aceleci davranır” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 46.9’u “Hayır”, % 31.3’ü “Bazen” ve % 21.9’u, “Evet” yanıtını vermiştir. “Çocuğum el yazını hatasız yazar” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 44.1’i “Bazen” % 35.5’i, “Evet” ve % 20.3’ü “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin, çocuklarının bitişik eğik yazıyı hatasız yazdığını düşündüğü söylenebilir. Bunla birlikte Başaran ve Karatay (2005)'in yapmış oldukları çalışmada da eğik el yazısı öğrenen ve kullanan öğrencilerin yazma hataları azaldığı sonucuna varılmıştır. “Çocuğumun okul öncesi eğitim alması el yazısı öğrenmesini kolaylaştırır” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 69.9’u “Evet”, % 23.8’i “Hayır” ve % 6.3’ü “Bazen” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuğunun okul

öncesi eğitim almasının bitişik eğik yazı öğrenmesini kolaylaştırdığı görüşünde olduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesinde yapılan, yazıya hazırlık çalışmalarının yazmaya olumlu etkisi olduğu söylenebilir. Aynı şekilde Samancı (2007)'nin yapmış olduğu çalışmada da okul öncesi eğitimin ilkokuma yazma çalışmalarında başarıyı arttırdığı tespit edilmiştir. Buna karşın Turan ve Akpınar (2008)'in yaptığı çalışmada okulöncesi eğitimi alarak ilköğretime gelen öğrencilerin dik yazıya olan aşinalığından dolayı, bitişik-eğik yazıyı öğrenme sürecinde ciddi sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. “Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi aklında tutamaz” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 46.5'i, “Evet” % 31.3'ü “Bazen” ve % 22.3'ü “Hayır” yanıtını vermiştir. “Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi eksik yazar” maddesiyle ilgili olarak velilerin % 48.8'i, “Evet”, % 33.6'sı “Bazen” ve % 17.6'sı “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak velilerin çocuklarının dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi eksik yazdığını düşündüğü söylenebilir.

“Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre değişmekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme çözüm aranırken tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Eğitim düzeylerine göre velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

*Tablo 14.*

*Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinin eğitim düzeylerine göre durumu*

	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	245.181	3	81.727	1.111	.345
Grupiçi	18539.819	252	73.571		
Toplam	18785.000	255			

\*p>.01

Tablo 14'te görüldüğü gibi, velilerin görüşlerinde eğitim düzeylerine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır (F(3, 252)=1.111, p>.01). Bu sonuçlar doğrultusunda velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, eğitim düzeyleri bakımından anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

### 4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorum

Üçüncü alt problem; “İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme çözüm aranırken ilköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri ve bu gelişimlerin sınıflara göre nasıl değiştiği incelenmiştir.

1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerine ilişkin bulgular Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15.

İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri

Sınıf	Süre	Harf sayısı	Puan aralığı	Ortalama puan
1	4dk	81	29-52	37.64
2	4dk	106	21-44.5	34.5
3	4dk	131	27-48	40.3
4	4dk	238	21.5-49	34.8
5	4dk	284	25.5-51.5	43.7

Tablo 15’te görüldüğü gibi, birinci sınıf öğrencileri 4dk’da 81 harf yazmıştır. Birinci sınıf öğrencilerinin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin aldıkları ortalama puan 37.64’tür. İkinci sınıf öğrencileri 4dk’da en fazla 106 harf yazmıştır. İkinci sınıf öğrencilerinin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin aldıkları ortalama puan 34.5’tir. Üçüncü sınıf öğrencileri 4dk’da en fazla 131 harf yazmıştır. Üçüncü sınıf öğrencilerinin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin aldıkları ortalama puan 40.3’tür. Dördüncü sınıf öğrencileri 4dk’da en fazla 238 harf yazmıştır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin aldıkları ortalama puan 34.8’dir. Beşinci sınıf öğrencileri ise 4dk’da en fazla 284 harf yazmıştır. Beşinci sınıf öğrencilerinin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin aldıkları ortalama puan 43.7’dir. Birinci sınıftan beşinci sınıfa doğru puanlarda düzenli artış ve düşüş görülmemektedir. Buradan hareketle yazı puanlarında sınıf düzeyinden çok öğretmenin etkisi olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenin yazı öğretimindeki tutumunun öğrencilerin yazı gelişimini etkilediği görülmektedir. Bay (2010)’un yapmış olduğu çalışmada ise öğrencilerin söylenen yazma hızlarına bakılmış, öğrencilerin % 2’sinin yazma hızının 1. sınıf düzeyinde olduğu, % 98’inin 2. sınıf ve üst düzeyde olduğu

bulunmuştur. Erdoğan (2012)'in yapmış olduğu çalışmada ise birinci sınıf öğrencilerinin yazma hızı açısından gelişim gösterdiği sonucuna varılmıştır.

“İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri sınıflarına göre değişmekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme çözüm aranırken öğrencilerin yazı puanları normal dağılım gösterdiği için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Sınıflarına göre İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerine ilişkin bulgular Tablo 16’da sunulmuştur.

*Tablo 16.*

*İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri*

	Kareler toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	803.57	4	200.895	4.06	.004
Grupiçi	5343.37	108	49.476		
Toplam	6146.95	112			

*\*p<.01*

Tablo 16’da görüldüğü gibi, İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri öğrencilerin sınıflarına göre anlamlı farklılık göstermektedir (  $F(4,108)=4.06, p<.01$ ). Sınıflar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 5. sınıf ( $\bar{x}=40.52, Ss=21$ ) ve 3. sınıf ( $\bar{x}=40.37, Ss=24$ ) öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerinin 1. sınıf ( $\bar{x}=37.67, Ss=17$ ), 4. sınıf ( $\bar{x}=34.80, Ss=26$ ) ve 2. sınıf ( $\bar{x}=34.50, Ss=25$ ) öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimlerinden daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun nedeninin öğretmen faktörü olduğu söylenebilir. Erdoğan (2012)'in yapmış olduğu çalışmada ise öğrencilerin bitişik eğik yazıları, okunaklılık açısından gelişim göstermemektedir.

## BÖLÜM V

### *Sonuç ve Öneriler*

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

#### *5.1. Sonuç*

Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programının öğretmen, veli görüşlerine ve öğrenci yazılarına göre değerlendirilmesi ile ilgili elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

##### *5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar*

a. Öğretmelerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine göre:

- Uygulanan programın yazı öğretimi ile ilgili kazanımları kendi arasında tutarlıdır.
- Uygulanan programın yazı öğretimi ile ilgili kazanımları diğer alan (diğer ders) kazanımlarıyla tutarlıdır.
- Uygulanan programın yazı öğretimi ile ilgili kazanımları toplumun ihtiyaçlarına cevap verdiği konusuna % 31.3'ü (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Öğrenciler yazı derslerinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde kullanmaktadırlar.
- Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel özelliklerine uygun olduğuna % 35.1'i (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Uygulanan programın yazı içeriğinde yer alan bilgilerin sıralaması, öğrenme ihtiyaçlarına uygundur.
- Uygulanan programda yazı öğretimiyle ilgili konuların bulunmaması kendi çalışmalarını sınırladığına % 32.1'i (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarını süre açısından olumsuz etkilemektedir.
- Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmek öğretmenleri olumsuz etkilemektedir.
- Velilerin bitişik eğik yazıya olumlu baktığına, % 29'u (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken kendi yazı tarzlarını geliştirmektedir.



- Öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken harflerin noktalarını ve işaretlerini unutmamaktadır.
- Öğrenciler bitişik eğik yazıyı satıra uygun biçimde yerleştirmektedir.
- Program uygulanırken program dışı etkinliklere yer verilmektedir.
- Bitişik eğik yazının geri dönüşlere izin vermemesi yazının akıcılığını sağlamaktadır.
- Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısını geliştirmektedir.
- Öğrencilerin anatomik yapıları (gelişim özellikleri) gereği kalemi eğik olarak tuttuğuna, % 35.9'u (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ölçme değerlendirme bölümünün, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırdığına % 32.1'i (orta düzeyde) katılmaktadır.
- Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yer alan yazı gözlem formlarının doldurulması zaman almaktadır.

b. Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, kıdemlerine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

c. Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, birinci sınıf okutma sayılarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

d. Burdur il merkezinde görev yapan erkek sınıf öğretmenlerinin (n=98) sayısı kadın sınıf öğretmenlerinden (n=33) fazladır. Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde, cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

### 5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

a. Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerine göre:

- Bitişik eğik yazı kullanımına olumlu bakmaktadırlar.
- Bitişik eğik yazı ve dik temel yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı kolaylaştırmaktadır.
- Bitişik eğik yazı öğreniminde yetenek gereklidir.
- Bitişik eğik yazı öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir.

- Bitişik eğik yazı yazan çocuklarına yardım etmekte zorlanmaktadırlar.
- Öğretmenin bitişik eğik yazıyı değerlendirme sonucunu kendileriyle paylaşmaktadır.
- Çocukların yazma başarısını artırmak amacıyla okuma ve yazma çalışmalarına yardımcı olmaktadır.
- Çocuklar bitişik eğik yazıyı hızlı yazmaktadır.
- Çocukların bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmesi dik yazıyı okumasını zorlaştırmaktadır.
- Bitişik eğik yazıya hazırlık aşamasında çocuklar zorlanmamaktadır.
- Veliler, kendilerini çocuklarının bitişik eğik yazı yazarken yaptıkları hataları düzeltmede yeterli görmemektedir.

b. Velilerin 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili görüşlerinde eğitim düzeyleri bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

### 5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

a. Öğrencilerin yazılarının değerlendirilmesi sonucunda birinci sınıfta  $\bar{x}$  =37.64 puan, ikinci sınıfta  $\bar{x}$  =34.5 puan, üçüncü sınıfta  $\bar{x}$  =40.3 puan, dördüncü sınıfta  $\bar{x}$  =34.8 puan, beşinci sınıfta  $\bar{x}$  =43.7 puan aldıkları görülmektedir. Puanların birinci sınıftan beşinci sınıfa doğru düzenli bir artış ya da düzenli bir düşüş göstermemektedir.

b. İlköğretim 1-5. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri sınıflarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. İlköğretim 5. ve 3. sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı gelişimleri; 1., 4. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazı gelişimlerinden daha olumludur.

## 5.2. Öneriler

- Bitişik eğik yazıya hazırlık çalışmalarının daha az zaman alması için, daha basit; öğrencinin kolayca yapabileceği etkinliklere yer verilebilir.
- Öğrencilerin bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmesinin, dik yazıyı okumasını kolaylaştırması için öğrencilere sunulan ders kitapları, okuma kitapları ve çalışma kağıtları hem bitişik eğik yazı hem de dik temel yazı ile hazırlanabilir.
- Velilerin, öğrencilerin bitişik eğik yazılarını düzeltebilmeleri ve öğrencilere de yardımcı olması için programda; harflerin biçimlerini, yazılış yönlerini ve bağlantılarını gösteren kitapçıklar hazırlanabilir.

- Yapılacak çalışmalarda daha geniş örneklem ile çalışılabilir.
- İzleme ve kesit çalışması yapılabilir.
- Öğrenci yazılarını değerlendirmek amacıyla daha farklı kriterleri içeren başka değerlendirme formları da geliştirilebilir.
- Öğrenci yazılarını değerlendirmede, öğretmen faktörünün etkisini inceleyen çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmada 2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile ilgili veli ve öğretmen görüşlerini almak üzere öğretmen anketi ve veli anketleri kullanılmıştır. Yapılacak nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılabilir. Öğretmenler ve velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılabilir.

## KAYNAKÇA

- Ağdemir, S. (1991). Aile ve eğitim. *Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Dergisi*. 1(1), 11-14.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (6. Basım ). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akyol, H. (2007). Türkçe öğretim programı: yenilikler ve sorunlar. Web:<http://w3.gazi.edu.tr/web/hakyol/turkce.pdf> adresinden 12 Ocak 2011'de alınmıştır.
- Arslan, D. ve Ilgın, H. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin bitişik yazı ile ilgili görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010, 11 (2), 69-92.
- Arslan, D. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin yazı öğretimlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2012, 12 (4), 2829-2846.
- Artut, K. (2005). İlköğretim (I.kademe birinci sınıf) yazı öğretiminde temel ilkeler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1),69-74.
- Artut, K. ve Demir, H. (2004). *Güzel yazı teknikleri ve öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Babayiğit, S. ve Konedralı G. (2009). KKTC'deki ilk okuma-yazma öğretimi ile ilgili uygulamalar ve bunlara ilişkin öğretmen görüş ve değerlendirmeleri. Lefkoşa.
- Balkis, R. (2006). Okul-aile ilişkisi. *Bilmin ve Aklın Aydınlığında Eğitim Drgisi*, 2006, 6 (71), 24-25.
- Başaran, M. ve Karatay, H. (2005). Eğik el yazısı öğretimi, *Milli Eğitim Dergisi*, 2005, 33 (168)
- Batdal, G. (2005). İlkokuma ve yazma öğretiminde bitişik el yazısının yeri. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Denizli.

Bay, Y. (2008). *Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bay, Y. (2010). Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğrenen İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma hızları ve okuduğunu anlama düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010, 11 (1), 257-277.

Bayraktar, Ö. (2006). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda yaptıkları hatalar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bilgili, F. (2007). *İlköğretim I.sınıfa yeni başlayan öğrencilere uygulanan eğitim öğretime hazırlık çalışmalarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilir, A. (2005). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilkokuma yazma öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2005, 38 (1), 87-100.

Büyüköztürk, Ş. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cemaloğlu, N. (2000). *İlkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Cemaloğlu, N. (2001). *İlkokuma yazma öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Coşkun, H. (2011). *İlköğretim okullarındaki bitişik eğik yazı uygulamalarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelenk, S. (2002). İlkokuma-Yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim-Online E-Dergi*, 1 (2), 40-47.

- Çelenk, S. (2003). *İlkokuma-yazma programı ve öğretimi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Çetin, B. (2009). Yeni ilköğretim programı (2005) uygulamaları hakkında ilköğretim 4.ve 5.sınıf öğrencilerinin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2009, 17.2. 487-502.
- Çevik, S. O. (2006). *birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri (Bursa İli Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, M. (2006). *İlkokuma yazma öğretimindeki değişiklikler üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (1996). *Türkçe programı ve öğretimi*. Ankara: Kardeş Kitap ve Yayınevi.
- Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Donoghue, C. (2009). *Yazının öyküsü*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Duran, E. (2009). *Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Durukan, E. ve Alver, M. (2008). Ses temelli cümle yönteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1 (5), 274-289.
- Engin, G. (2006). İlk okuma yazma öğretimi uygulamalarında öğretmen görüşleri ve yaşanan sorunlar, *Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı, (1)* Ankara: Kök Yayıncılık.
- Erdem, M. (1993). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Erdoğan, T. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı yazma gelişmelerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 2012, 37 (165), 93.
- Ertürk, S. (2008). *İlköğretim programlarının değerlendirme boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ferah, A. (2007). *Türkçe ilkokuma-yazmayı öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gerek, Ö. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programı hakkındaki görüş değerlendirme ve yeterlilikleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gisler, P. ve Eberts, M. (2010). Seven ways to help with handwriting. Web: <http://school.familyeducation.com/penmanship/growth-anddevelopment/38388.html> adresinden 10 Nisan 2012'de alınmıştır.
- Graham, S. , Haris, K. R. , Mason L. , Chorzempa, B. F. , Moran, S. ve Saddler, B. (2007) How do primary grade teachers teach handwriting? Published online: Springer Science+Business Media B.V.2007, U.S.
- Gray, W. S. (1961). *Okuma ve yazı öğretimi*. (Çev: Yüzbaşıoğulları, N.) İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Gülbaş, Ç. Ç. (2008). *Yeni ilköğretim 1. sınıf ilkokuma yazma dersi öğretim programı uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gün, A. (2006). *Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin algıları ve görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Güneş, F. (2006). Niçin bitişik eğik yazı? *MEB Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 71 (1), 17–19.
- Güneş, F. (2000). *Uygulamalı okuma-yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güven, S. (2008). Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim ders programlarını uygulanmasına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*. 36 (177), 224-236.
- Kan, Ü. D. (2006). Erken çocukluk yıllarında okuma-yazmaya hazırlık. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 31 (337), 16-20.
- Karadağ, R. (2005). *İlköğretim birinci basamakta görev yapan öğretmenlerin ilkokuma yazma öğretiminde çözümlene ve birleşim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kazu, H. Ersözü, Z. N. (2006). Yeni müfredatla gelen bitişik eğik yazıya ilişkin öğretmen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı (1)* Ankara: Kök Yayıncılık.
- Koenko, K.(1986). *Handwriting instruction: what do we know?* Web: <http://ericae.net/edo/ED272923.htm> adresinden 6 Mayıs 2010'da alınmıştır.
- Korkmaz, İ. (2006). Yeni ilköğretim programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı, (2)*, Ankara: Kök Yayıncılık, 249-259.
- Korkmaz, E. (2006). *Montessori metodu*. Ankara: Algıyayın.
- Korkmaz, H. (2004). *Fen ve teknoloji eğitiminde alternatif değerlendirme yaklaşımları*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.



M.E.B. (1968). *İlkokul programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. *İlköğretim okulları programı 1-8 ve 1-5 sınıfların yıllık planları (2003)*. Kocaoluk Yayınları.

M.E.B. *İlköğretim türkçe dersi 1-5. sınıflar öğretim programı ve kılavuzu (2005)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.

Öz, F. (2005). *Uygulamalı ilkokuma yazma öğretimi (5.Basım)* Ankara: Anı Yayıncılık.

Özçelik, D. A. (1992). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

Özdamar, K. (2009). *Paket programlar ile istatistik veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özdemir, N. (2008). *İlköğretim I. kademe yazı öğretiminde etkinliklerin değerlendirilmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özsoy, U. (2006). *'Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler (Eskişehir İl Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Porter, J. T., Cooper, J.O., Swisher, K. ve Lanunziata, L.J. (1984). D'nealian and zaner bloser manuscript alphabets and initial transition to cursive handwriting. *Journal of Educational Research*. EBSCO.

Samancı, S. (2007). *Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sassoon, R. (2003). *Handwriting the way to teach it*. London: Paul Chapman Publishing.

- Sassoon, R. (2007). *Handwriting of the twentieth century*. Chicago. Intellect Books.
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 2012, 37 (165), 168.
- Şahin, A. ve Akdal, D. (2010). Öğretmenlerin bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaştıkları problemler. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Elazığ, 2010, 157-161.
- Şahin, İ. , İnci, S.; Turan, H. ve Apak, Ö. (2006). İlkokuma öğretiminde ses temelli cümle yöntemiyle çözümlene yönteminin karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 2006, 171 (35), 109–129.
- Şahin, N. (2008). *Ses temelli cümle yöntemine yönelik öğretmen görüşleri ve uygulamalarına ilişkin bir inceleme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- Şentürk, Ş. (2007). *Yeni ilköğretim programlarının öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre değerlendirilmesi (Amasya İli Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şerefli, Y. (2008). *İlkokuma ve yazma öğretiminde ailenin rolü üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taylan, F. (2001). *İlköğretim yazı öğretimi programının 1. kademe uygulamasının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Temur, T. , Aksoy, C.C. ve Tabak, H. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin kalem tutma biçimleri ve kavrama-sıkıştırma kuvvetlerinin yazma hızı ve hatalarına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 2012, 37 (165).
- Türk Dil Kurumu (2005) *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

- Tok, Ş. , Tok, T. N. Ve Mazi, A. (2008). İlkokuma yazma öğretiminde çözümlenme ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Kuram Ve Uygulamadan Eğitim Yönetimi*, 2008, (53), 123-144.
- Turan, M. ve Akpınar, B. (2008). İlköğretim türkçe dersi ilkokuma-yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle ve bitişik-eğik yazı yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008, 18 (1), 121-138.
- Turan, M. (2007). *İlköğretim 1. sınıf türkçe dersi ilk okuma yazma programında uygulanan ses temelli cümle yönteminin uygulamadaki etkililiği*. Yayımlanmamış doktora tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turan, M. (2010). Birinci sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi ve yazı türlerine ilişkin görüşler. *Milli Eğitim Dergisi*, 2010, 187, 8-22.
- Uğuz, S. (2006). *Ses temelli cümle yönteminin öğretmenler tarafından algılanma biçimleri ve uygulamada karşılaşılan güçlükler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uruş, H.B. (2003). *İlköğretim yazı öğretimi programının 2. kademe uygulamasının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uysal, S. (2008). İlköğretim yazı dersi programının tarihsel değişim süreci içerisinde bitişik eğik yazı eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2008, 16 (1), 303-314.
- Ün Açıkgöz, K. (2005). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Wallace, R, R, ve Schomer, J. H. (1994). Simplifying handwriting instruction for the 21st century. Washington. U.S.
- Yıldız, C. (2007). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yurduseven, S. (2007). *İlk okuma yazma programının öğretmen görüşleri*

*çerçevesinde değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.  
Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

<http://dictionary.reference.com>

[www.allthewritenews.com/writingaids.html](http://www.allthewritenews.com/writingaids.html)

[www.egesegitim.com.tr](http://www.egesegitim.com.tr)

[www.top.com.tr/TOPSES/TopSes-1.htm](http://www.top.com.tr/TOPSES/TopSes-1.htm)

[www.handithings.com/handiwriter.htm](http://www.handithings.com/handiwriter.htm)

[www.zanner-bloser.com](http://www.zanner-bloser.com)

[www.hwtears.com](http://www.hwtears.com)

[www.dnealian.com/compare.html](http://www.dnealian.com/compare.html)

[www.egitimseti.com](http://www.egitimseti.com)

[www.yayim.meb.gov.tr/yayimlar/158/albayrak.htm](http://www.yayim.meb.gov.tr/yayimlar/158/albayrak.htm)

[www.meb.gov.tr/duyurular/Proj/TEDP Bilgilendirme. pdf](http://www.meb.gov.tr/duyurular/Proj/TEDP/Bilgilendirme.pdf)

[www.turkyasam.com/egitim](http://www.turkyasam.com/egitim)

<http://www.faber-castell.com.tr/urun-kategorileri>

## EKLER

**EK -1**  
**Araştırma için Alınan Yasal İzin Belgesi**

T.C.  
BURDUR VALİLİĞİ  
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.15.00.05.510/ 4682  
Konu : Araştırma izni

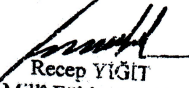
.../04/2010  
07 Nisan 2010

VALİLİK MAKAMINA

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi yüksek lisans programı öğrencisi Pınar ONUK'un "2005 Birinci Sınıf Programının Öğretmen, Veli Görüşlerine ve Öğrenci Yazılarını Göre Değerlendirilmesi" konulu araştırmasını ilimiz merkez ilçe ilköğretim okullarında uygulamak istemesi ile ilgili Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 23.03.2010 tarih ve 221-1636 sayılı yazıları örneği ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

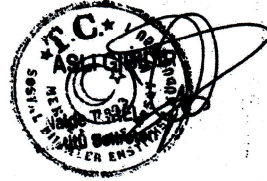
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi yüksek lisans programı öğrencisi Pınar ONUK'un "2005 Birinci Sınıf Programının Öğretmen, Veli Görüşlerine ve Öğrenci Yazılarını Göre Değerlendirilmesi" konulu araştırmasını ilimiz merkez ilçe ilköğretim okullarında uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

  
Recep YİĞİT  
Millî Eğitim Müdürü

OLUR  
07/04/2010

Hüseyin ÇELİK  
Vali Yardımcısı



Burdur Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü  
Bahçelievler Mh. Sektör Cad. 15100 BURDUR  
Telefon : (0248) 233 11 19-120  
Faks : (0248) 233 13 43  
Ayrıntılı bilgi: M.KUYUMCU MD. YRD.



## Ek -2 Öğretmen Anketi

### 2005 TÜRKÇE BİRİNCİ SINIF YAZI PROGRAMI DEĞERLENDİRME (ÖĞRETMEN) ANKETİ

Değerli Meslektaşım,

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim programında yüksek lisans öğrencisiyim. 2005 İlköğretim Türkçe Birinci sınıf yazı programının uygulanması ile ilgili olarak yaptığım çalışmada sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı öğretimi ile ilgili uygulamalarını ve görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktayım.

Burada yer alan bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacak olup izniniz dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Vereceğiniz cevaplar ve ayıracağınız zaman için şimdiden teşekkür ederim.

Pınar Onuk

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü  
Yüksek Lisans Öğrencisi**

#### **Açıklama:**

Uygulanan program (2005 Türkçe programı) birinci sınıflarda bitişik eğik yazının öğretildiği programdır.

### I. BÖLÜM Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz

Kadın  Erkek

2. Mesleki kıdeminiz

1-5yıl  6-10yıl  11-15yıl  16-20yıl  20 yıl ve üstü

3. Mezun olduğunuz okul

Eğitim Fakültesi  Eğitim Enstitüsü/Eğitim Yüksek Okulu  Fen Edebiyat F.

Diğer  AÖF Lisans Tamamlama

4. Kaç kez birinci sınıf okuttunuz

1. Kez  2. Kez  3. Kez  4. Kez  5. Kez ve Üstü

5. (4. soruya cevabınız birden fazla ise) Daha önceki yıllarda ağırlıklı olarak hangi yazıyı kullandınız?

Bitişik Eğik Yazı  Dik Temel Yazı

## II. BÖLÜM

Maddeler	Tamamen katılıyorum	Çoğunlukla Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili kazanımları, yazı öğretimini kolaylaştırır.					
2. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları kendi arasında tutarlıdır.					
3. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları diğer alan (diğer ders) kazanımlarıyla tutarlıdır.					
4. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verir.					
5. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili kazanımları toplumun ihtiyaçlarına cevap verir.					
6. Öğrenciler yazı derslerinde edindikleri bilgi ve becerileri diğer derslerde kullanır.					
7. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili olarak sunulan araç-gereçler kazanımları gerçekleştirebilecek niteliktedir.					
8. Bitişik eğik yazı öğrencilerin bilişsel özelliklerine uygundur.					
9. Bitişik eğik yazı öğrencilerin duyuşsal özelliklerine uygundur.					
10. Bitişik eğik yazı öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur.					
11. Bitişik eğik yazı , öğrencilerin yazılarının güzel olmasına olanak verir.					
12. Bitişik eğik yazı öğretiminde yetenek etkilidir.					
13. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği, kazanımlarla tutarlıdır.					
14. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriğinde yer alan bilgilerin sırası öğrenme ihtiyaçlarına uygundur.					
15. Uygulanan programın (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı içeriği uygulamayı <b>zorlaştırır</b> .					
16. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimiyle ilgili konuların bulunmaması					



çalışmalarını sınırlar.					
17. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin bilişsel gelişimine uygundur.					
18. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı, ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin duyuşsal gelişimine uygundur.					
19. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ön görülen ders içi ve ders dışı etkinlikler öğrencilerin psiko-motor gelişimine uygundur.					
20. Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarını süre açısından <b>olumsuz etkiler.</b>					
21. Birinci sınıfta bitişik eğik yazıyla yazı öğretmek hazırlık çalışmalarında daha fazla çaba göstermeme neden olur.					
22. Birinci sınıf bitişik eğik yazı hazırlık çalışmaları öğrenciler üzerinde <b>isteksizlik yaratır.</b>					
23. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) konulara yer verilmemesi öğretimi <b>zorlaştırır.</b>					
24. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yazı öğretimi ile ilgili açıklamalar yeterlidir.					
25. Birinci sınıfta bitişik eğik yazı ile okuma öğretmek beni <b>olumsuz etkiler.</b>					
26. Bitişik eğik yazı ile okumayı öğrenmek öğrenciyi olumlu etkiler.					
27. Bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenmek, yazı öğrenmeyi <b>zorlaştırır.</b>					
28. Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları ortadan kalkar.					
29. Veliler bitişik eğik yazıya olumlu bakarlar.					
30. Bitişik eğik yazı ile yazmayı öğrenen bir öğrencinin, dik temel harflerle yazmaya geçmesi zor olur.					
31. Bitişik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı <b>zorlaştırır.</b>					
32. Bitişik eğik yazı ile dik yazının birlikte öğretilmesi yavaş yazı yazmaya <b>neden olur.</b>					
33. Bitişik eğik yazı ve dik yazıyı birlikte öğretmek öğretme hızımı <b>yavaşlatır.</b>					
34. Yazı öğretimi sırasında velilerden destek alırım.					
35. Öğrencinin çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazıyla yazması bitişik eğik yazı öğretimimi <b>yavaşlatır.</b>					
36. Bitişik eğik yazı öğretirken araç gereç konusunda <b>sıkıntı yaşarım.</b>					
37. Uygulanan program (Bitişik eğik yazı, yeni program) için sınıfın fiziksel koşulları yeterlidir.					
38. Yedi yaş bitişik eğik yazıya başlamak için erkendir.					

39. Çocuk dikkatini bitişik eğik yazıya verdiği için cümleyi <b>eksik yazar.</b>					
40. Öğrenci bitişik eğik yazı yazarken kendine uygun bir üslup geliştirebilir.					
41. Bitişik eğik yazı yazarken harflerin noktaları ve işaretleri <b>unutulur.</b>					
42. Öğrenciler bitişik eğik yazı yazarken çok fazla harf <b>hatası yapar.</b>					
43. Öğrenciler bitişik eğik yazıyı satıra uygun biçimde yerleştirir.					
44. Programı (Bitişik eğik yazı, yeni program) uygularken program dışı etkinliklere yer veririm.					
45. Dik temel harfleri kullandığım için bitişik eğik yazı ile yazı öğretirken <b>zorlanırım.</b>					
46. Öğrencilerin bitişik eğik yazıları benim yazımdan daha güzeldir.					
47. Öğrenciler, yazılarını kitap harflerine benzetmeye çalıştıkları için yazıları <b>bozular.</b>					
48. Bitişik eğik yazı, harflerin yazılış yönlerinin karıştırılmasını önler.					
49. Bitişik eğik yazının geri dönüşlere izin vermemesi yazının akıcı olmasını sağlar.					
50. Bitişik eğik yazıdaki süreklilik düşüncenin sürekliliğine yansır.					
51. Bitişik eğik yazıda kazanılan akıcılık okuma becerisine yansır.					
52. Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bakış açısı geliştirmesini sağlar .					
53. Öğrenciler anatomik yapıları (gelişim özellikleri) gereği kalemi eğik olarak tutarlar.					
54. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) kazanımlar ölçülebilir nitelikte ifade edilmiştir.					
55. Yazı alanı davranışının nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda <b>sorun yaşarım.</b>					
56. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) ölçme değerlendirme bölümü, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırır.					
57. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yeni değerlendirme yaklaşımlarını (Öğrenci ürün dosyası, performans ödevleri, dereceli puanlama anahtarları, öz, grup ve akran değerlendirme formları, gözlem formları, kontrol listeleri) kullanabiliyorum.					
58. Uygulanan programda (Bitişik eğik yazı, yeni program) yer alan yazı gözlem formlarının doldurulması <b>zaman alır.</b>					

**EK-3****Veli Anketi****2005 TÜRKÇE BİRİNCİ SINIF YAZI PROGRAMI DEĞERLENDİRME  
(VELİ) ANKETİ**

Sayın Veli,

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim programında yüksek lisans öğrencisiyim. 2005 ilköğretim Türkçe Birinci sınıf yazı programının uygulanması ile ilgili, araştırmanın bir boyutunu oluşturacak, velilerin görüşlerine dayalı bir çalışma yapmaktayım. Bu ankette amacım velilerin yazı öğretimi ile ilgili görüşlerini belirlemektir.

Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise görüşlerinizi belirtebileceğiniz sorular bulunmaktadır. Burada yer alan bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacak olup izniniz dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Vereceğiniz cevaplar ve ayıracağınız zaman için şimdiden teşekkür ederim.

Pınar Onuk

**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü  
Yüksek Lisans Öğrencisi**

**I.Bölüm**

1. Cinsiyetiniz: Kadın  Erkek

2. Eğitim düzeyiniz nedir?

İlköğretim İlkokul Ortaokul  Lise Üniversite

## II. Bölüm

2005 İlköğretim Türkçe Birinci Sınıf Yazı Programı ile İlgili Görüşler	Evet	Bazen	Hayır
1. El yazısına olumlu bakarım.			
2. El yazısı ve dik yazının birlikte öğretilmesi okunaklı yazı yazmayı kolaylaştırır.			
3. El yazısı öğreniminde yetenek gereklidir.			
4. El yazısı öğretimi, öğrencilerin ilgilerine uygundur.			
5. El yazısı öğretimi öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun değildir.			
6. El yazısı çalışmalarının not ile değerlendirilmesi gerekir.			
7. El yazısına başlamak için yedi yaş erkendir.			
8. Dik yazıya alıştığımız için yeni el yazısı yazan çocuklarımıza yardımcı olmakta zorlanıyoruz.			
9. El yazısı öğretimi konusunda öğretmenin yönlendirmelerine güvenirim.			
10. Öğretmen el yazısı değerlendirme sonuçlarını paylaşır.			
11. Çocuğumun yazma başarısını artırmak amacıyla okuma ve yazma çalışmalarına yardımcı olurum.			
12. Çocuğum el yazısını hızlı yazar.			
13. Çocuğum çevresindeki herkesin (anne, baba, büyük kardeşlerin) dik yazı (dik temel harflerle) yazması, el yazısı öğrenmesini zorlaştırır.			
14. Çocuğumun el yazısı ile yazmayı öğrenmesi, dik yazıyı okumasını zorlaştırır.			
15. Çocuğum el yazısına hazırlık aşamasında zorlandı.			
16. Çocuğumun el yazısı yazarken yaptığı hataları düzeltme konusunda yeterli değilim.			
17. Çocuğum el yazısı öğrenirken araç gereç konusunda sıkıntı yaşar.			
18. Çocuğum kitap, dergi, gazete vb. yayınlarda gördüklerini rahatlıkla el yazısı ile kâğıda aktarabilir.			
19. Çocuğum kendi el yazısını okur.			
20. Çocuğum başkalarının el yazısını okuyamaz.			
21. Çocuğum el yazısı yazarken eli çabuk yorulur.			
22. Çocuğum el yazısını eğik yazar.			
23. Çocuğum el yazısı yazarken aceleci davranır.			
24. Çocuğum el yazını hatasız yazar.			
25. Çocuğumun okul öncesi eğitim alması el yazısı öğrenmesini kolaylaştırır.			
26. Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi aklında tutamaz.			
27. Çocuğum dikkatini el yazısına verdiği için cümleyi eksik yazar.			

**EK-4**  
**Öğrencilere Yazdırılan Metin**

**HİÇBİR ŞEY GÖRMEDİM**

Çok eskiden barajlı olan bir köyde, bir çoban yaşarmış. Çoban koyunlarını alıp dağa çıkınca, hayallere dalıp yalnızlığını unutuverirmiş. Köye geldiğinde, çevresinde toplanan köylülere, onları eğlendirmek için kurduğu farklı hayalleri gerçekmiş gibi anlatırmış. Çeşme başında dans eden peri kızlarını, ıssız sahillerde şarkı söyleyen deniz kızlarını ve daha bir sürü farklı şeyler anlatırmış çoban.

Günün birinde, anlattığı şeylere gerçekten şahit olmuş çoban. Gördükleri karşısında kendinden geçmiş çoban. Köye varınca köylüler:

-Bugün neler gördün bakalım. Haydi, anlat diyerek çevresini sarmışlar.

Bizim çoban durgun bir halde:

-Hiç demiş. Bu gün hiçbir şey görmedim.

Mehmet VURAL  
Ev ve Sınıf Etkinlikleri  
Antolojisi  
İlköğretim Türkçe 3. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. MEB.  
İstanbul. 2005.



## Özgeçmiş Sayfası

### Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Pınar Onuk Kılınç

Doğum Yeri ve Tarihi : Antalya /1986

### Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü  
Eğitim Programları ve Öğretim

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri : Babacanoğlu, Z. and **Onuk**, P. (2007). Teacher Training in Turkey (Eds. Bluma, D., Mirici, İ.H., Kiefer, S., Papasolomontos, C.), State College of Teacher Education Institute of Comparative Education (IVE), Linz, Austria

### İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar : Avdan Ş.A.B. İlköğretim Okulu

Özel Mavi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

Özel Lalem Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi

### İletişim

E-Posta Adresi : pinar.onk@gmail.com

Tarih : 2013